

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 16 oktober 2013
(OR. en)**

14924/13

**PESC 1238
COPS 439
FIN 648
PE 460**

LÄGESRAPPORT

---

från: Council

av den: 15 oktober 2013

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 13116/13 PESC 1016 COPS 362

Ärende: De viktigaste aspekterna och de grundläggande vägvalen när det gäller Gusp (punkt G.43 i det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006) för 2012 – Årlig rapport till Europaparlamentet från Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

---

För delegationerna bifogas dokumentet De viktigaste aspekterna och de grundläggande vägvalen när det gäller Gusp (punkt G.43 i det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006) för 2012 – Årlig rapport till Europaparlamentet från Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, vilket godkändes av rådet den 15 oktober 2013.

**DE VIKTIGASTE ASPEKTERNA OCH DE GRUNDLÄGGANDE VÄGVALEN NÄR DET
GÄLLER GUSP (PUNKT G.43 I DET INTERINSTITUTIONELLA AVTALET AV DEN 17
MAJ 2006) FÖR 2012**

1. DEL I: TILLBAKABLICK PÅ 2012	5
A. ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETEN I DE OLIKA REGIONERNA	12
1. NORDAFRIKA, MELLANÖSTERN OCH ARABISKA HALVÖN	12
1.1 NORDAFRIKA	14
1.2 MELLANÖSTERN	18
1.3 ARABISKA HALVÖN, IRAN OCH IRAK	27
1.4 REGIONALT SAMARBETE	30
2. RYSSLAND, DET ÖSTRA GRANNSKAPET OCH CENTRALASIEN	32
2.1 RYSKA FEDERATIONEN	32
2.2 DET ÖSTLIGA PARTNERSKAPET – MULTILATERALA FÖRBINDELSER	36
2.3 DET ÖSTLIGA PARTNERSKAPET – BILATERALA FÖRBINDELSER	38
2.4 CENTRALASIEN	46
3. VÄSTRA BALKAN.....	47
4. TURKIET OCH DE VÄSTEUROPEISKA GRANNLÄNDERNA	55
4.1 TURKIET	55
4.2 VÄSTEUROPA	57
5. ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET	59
5.1 ÖSTASIEN	60
5.2 SYDOSTASIEN	64
5.3 SYDASIEN	67
5.4 STILLAHAVSOMRÅDET	70
6. AFRIKA	73
6.1 EU OCH AU	73
6.2 VÄSTAFRIKA	75
6.3 ÖSTAFRIKA	78
6.4 CENTRALAFRIKA	81
6.5 SÖDRA AFRIKA	84

7.	NORD-, MELLAN- OCH SYDAMERIKA	87
7.1	USA och KANADA	87
7.2	LATINAMERIKA och VÄSTINDIEN	89
B.	HANTERING AV HOT OCH GLOBALA UTMANINGAR.....	95
1.	ICKE-SPRIDNING AV MASSFÖRSTÖRELSEVAPEN OCH BÄRARE AV DESSA / KONVENTIONELLA VAPEN.....	95
1.1	ICKE-SPRIDNING AV MASSFÖRSTÖRELSEVAPEN.....	96
1.2	KONVENTIONELLA VAPEN	100
2.	KONFLIKTFÖREBYGGANDE OCH MEDLING.....	102
3.	TERRORISM	103
4.	ORGANISERAD BROTTSLIGHET	106
5.	IT-SÄKERHET	107
6.	ENERGITRYGGHET	107
7.	KLIMATFÖRÄNDRING OCH SÄKERHET	109
8.	TRYGGAD VATTENFÖRSÖRJNING.....	110
C.	BIDRAG TILL EN EFFEKTIVARE MULTILATERAL ORDNING	111
1.	FÖRENTA NATIONERNA.....	111
2.	OSSE	113
3.	EUROPARÅDET	114
D.	FRÄMJANDE AV MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH RÄTTSSSTATSPRINCIPEN	115
E.	EN EFFEKTIVARE, MER KOMPETENT OCH MER ENHETLIG KRISHANTERING GENOM GSFP	128
1.	MER KOMPETENT	129
1.1	Koncept för GSFP-aktiviteter	129
1.2	Civil och militär kapacitet	130
1.3	Tillvaratagna erfarenheter och bästa praxis inom de civila och militära delarna av GSFP.....	133
1.4	Utbildning och övningar	134

2.	EFFEKTIVARE	135
2.1	Samarbete med partner i krishantering.....	135
2.2	Internationella organisationer	136
2.3	EU:s satellitcentrum.....	138
3.	MER ENHETLIG	139
2.	DEL II: 2012 ÅRS GUSP-RAPPORT OM FRAMTIDSUTSIKTER	140
3.	BILAGA I: 2012 års GSFP-budget.....	1
4.	BILAGA II: Översikt över rättsakter på Guspområdet (sanktioner) 2012.....	1
5.	BILAGA III: Uttalanden under 2012	1

DEL I: TILLBAKABLICK PÅ 2012

Inledning

2012 var ett händelserikt år för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) och utgjorde ett bevis för mervärdet av de nya Lissabonverktygen när man tar itu med de akutaste utmaningarna i utrikespolitiken. Från den svåra övergången i arabvärlden till händelserna i Sahelområdet, från antagandet av strategin för de mänskliga rättigheterna till EU:s valobservatörsuppdrag har EU samordnat sin insats på ett verkligt övergripande sätt, genom att utnyttja alla sina instrument – såväl inom som utom ramen för Gusp¹ – till stöd för sina diplomatiska ansträngningar med uppdrag inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) på plats, och målinriktat det humanitära biståndet och utvecklingsbiståndet till de mest behövande i samarbete med lokala och regionala partner för att säkerställa framstegen i riktning mot fred och välfärd.

Under hela året har unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/kommissionens vice ordförande, Catherine Ashton, och Europeiska utrikestjänsten i samordning med berörda avdelningar på kommissionen sett till att EU under 2012 har bibehållit en verkligt global räckvidd genom att stödja demokrati och utveckling från Myanmar/Burma i Asien till Somalia på Afrikas horn, samt genom att sträva efter att hjälpa sina närmaste grannländer i Ukraina och Nordafrika och partner i mer avlägsna länder, t.ex. Haiti och Pakistan. För att möjliggöra detta har EU fortsatt att intensivt samarbeta med sina strategiska partner för att skapa ömsesidig förståelse för aktuella hot och utmaningar och utforma ömsesidigt godtagbara åtgärder. Vid en tidpunkt då frestelsen i Europa att rikta blickarna inåt är uppenbar har utrikestjänsten i nära samarbete med kommissionen, de 27 medlemsstaterna och Europaparlamentet bidragit till att bevara EU:s synlighet globalt och dess pålitlighet som en partner för både gamla och nya allierade.

---

¹ För att rapporten ska återspegla denna strategi omfattar den ett antal instrument och strategier utom ramen för Gusp, däribland utvecklingsbistånd, handel och humanitärt bistånd, när det anses relevant och användbart för att ge en mer övergripande bild av EU:s yttre åtgärder.

EU:s bidrag till global fred och säkerhet är särskilt tydligt på ett flertal områden. För det första ställer vi upp med en rad olika instrument för att hantera viktiga utrikespolitiska utmaningar inom det som vi kallar den "övergripande strategin". Även om många har koncentrerat sig på att utveckla en sådan strategi under det senaste decenniet förfogar EU över de verktyg – och med tillräcklig slagkraft – som kan ge en bestående inverkan. För det andra är vi direkt inblandade i förhandlingar om fred – och i själva verket är det ofta vi som leder dem. För det tredje arbetar vi intimt med och ger materiellt stöd åt internationella och regionala partner för att hantera de regionala utmaningar där bara gemensamma insatser kan ge resultat – från klimatförändring och katastrofhjälp till reform av säkerhetssektorn. Den 10 december tilldelades Europeiska unionen Nobels fredspris – ett tydligt erkännande av vårt kraftfulla engagemang för fred, försoning, demokrati och främjande av mänskliga rättigheter i hela världen.

Några exempel på EU:s insatser under senare tid på dessa tre områden åskådliggör vår strategi för 2012:

Den höga representantens/vice ordförandens engagemang för att underlätta dialogen mellan Belgrad och Pristina förra året och under 2013 har redan lett till konkreta resultat. Vi har gjort konkreta framsteg när det gäller integrerad gränsförvaltning och har utsett kontaktpersoner i Belgrad och Pristina, vilket utgör ett anmärkningsvärt steg framåt för parterna i förhandlingarna. Regelbundna möten mellan premiärministrarna och – för första gången – ett möte mellan Serbiens och Kosovos* presidenter har gjort det möjligt för oss att ta itu med kvarstående frågor på ett samarbetspräglat sätt. Dialogen fortsatte under 2013 och ledde slutligen till ett "första avtal om principerna för en normalisering av förbindelserna" mellan parterna i april 2013.

---

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

EU:s engagemang i Somalia utgör ett särskilt gott exempel på hur EU tar itu med alla dimensioner på en kris genom att använda en "övergripande strategi". När Lissabonfördraget ratificerades befann sig Somalia i kris. Piratdåden florerade utanför kusten, Al-Shabaab-milisen hade tvingat den somaliska regeringen till nederlagets rand och miljontals människor var helt utblottade. Efter en övergripande insats som samordnades av utrikestjänsten och som har inkluderat åtgärder såväl inom som utom ramen för Gusp, såsom ett uppdrag till sjöss och ett utbildningsuppdrag, diplomatiskt engagemang, bistånd till Somalias grannländer och humanitärt bistånd, är bilden i dag helt och hållet förändrad. Förekomsten av piratdåd utanför landets kust har sjunkit med 95 procent. Den somaliska regeringen har kunnat tränga tillbaka milisförbanden och återupprätta sig själv som ett demokratiskt organ för första gången under landets historia. Utvecklingsbiståndet når nu en majoritet av somalierna och regionen står nu bättre rustad för att avskräcka, gripa och åtala pirater. Vårt engagemang lovordades av Somalias president under hans besök i Bryssel och vi ser fram emot ett ytterligare fördjupat samarbete med regeringen och våra internationella partner. För att säkerställa det framtida samarbetet sammankallar vi en konferens om Somalias framtid.

Vårt engagemang i Mali är ett annat uttryck för EU:s övergripande – och framgångsrika – engagemang. Redan före statskuppen i Mali våren 2012 och förlusten av norra Mali till tuareg- och jihadiststyrkorna hade EU utarbetat och integrerat en regional strategi för Sahelområdet i syfte att bekämpa terrorism och säkerställa stabilitet och en bestående utveckling i denna viktiga del av Afrika. För att snabbt reagera på den franska utplaceringen av styrkor och det förändrade läget i Mali påskyndade därefter EU utplaceringen av ett europeiskt uppdrag för att omorganisera, utbilda och ge råd åt Malis försvarsmakt (EUTM). Vi har också uppmanat och hjälpt de maliska myndigheterna att ta fram en färdplan för att återupprätta demokrati och genomföra nationell försoning, och vi har erbjudit ett förnyat och anpassat paket för utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd. Slutligen stödde vi Ecowas och Afrikanska unionen i utplacandet av en fredsbevarande styrka för att bidra till att upprätthålla stabiliteten i Mali tills ett fredsbevarande FN-uppdrag var på plats. Framstegen kommer att vara beroende av de maliska myndigheterna, men under 2012 visade EU vilja och förmåga att lämna det nödvändiga biståndet för att stabilisera landet.

I Nordafrika och Mellanöstern stödde EU under hela 2012 övergången från auktoritärt styre i Egypten, Tunisien och Libyen. EU försökte säkerställa en skräddarsydd strategi för varje land, med bland annat upptrappat ekonomiskt bistånd, erbjudande om starkare partnerskap för rörlighet och inledande av förhandlingar om djupgående och omfattande frihandelsavtal för större marknadstillträde. Ett innovativt drag i denna strategi har utgjorts av tillsättandet av särskilda arbetsgrupper under ledning av den höga representanten/vice ordföranden som har underlättats av EU:s särskilda representant i södra Medelhavsområdet och som ska bistå vid övergångarna i Egypten, Jordanien och Tunisien. Genom att sammanföra alla relevanta aktörer – Europaparlamentets ledamöter, samt internationella, regionala, privata och offentliga intressenter – har arbetsgrupperna gett ett viktigt bidrag för att hjälpa länderna till framsteg mot bestående reformer och demokrati.

Konflikten i Syrien fortsatte med tilltagande intensitet och blev därmed den centrala krisen i regionen och en i första hand politisk och humanitär fråga för EU. EU fortsatte att efterlysa en politisk lösning på krisen i Syrien och uttryckte konsekvent sitt fulla stöd för FN:s och Arabförbundets ansträngningar. Den höga representanten/vice ordföranden deltog i juni i den internationella konferens i Genève där man enades om en kommuniké med ett grundläggande ramverk för en framtida politisk övergång, vilken inte genomfördes eftersom skilda tolkningar därefter framkom av överenskommelsens innehåll. EU godkände koalitionen mellan syriska revolutionära styrkor och oppositionstyrkor som legitima företrädare för det syriska folket och uppmanade dem enträget att arbeta vidare mot delaktighet, representativitet och respekt för demokratiska principer. EU agerade genom att fortsätta sin politik med restriktiva åtgärder mot personer som bär ansvar för det våldsamma förtrycket av civilbefolkningen, personer som drar nytta av eller stöder regimen samt personer som har anknytning till den. EU har dessutom gett humanitärt och annat bistånd till den syriska befolkningen inne i landet liksom till flyktingar i länder som gränsar till Syrien, inbegripet stöd direkt till dessa länder för att hjälpa dem att klara av bördan. I internationella forum, framför allt FN:s råd för mänskliga rättigheter, har EU varit en ledande kraft när man krävt att de mänskliga rättigheterna skulle respekteras, ansvarighet uppnås och strafflöshet uteslutas.

EU:s engagemang för befästandet av demokrati utvidgades naturligtvis till Europas östra grannskap i och med genomförandet av det östliga partnerskapet och det fortsatta arbetet för närmare politisk associering och ekonomisk integration. Förhandlingar om associeringsavtal, inklusive djupgående och omfattande frihandelsområden, har pågått med Republiken Moldavien, Georgien, Armenien och Azerbajdzjan (endast associeringsavtal). Associeringsavtalet med Ukraina paraferades. Avtal om förenklat viseringsförfarande och återtagande samt handlingsplaner för liberalisering av viseringsbestämmelserna har också främjats för att förstärka kontakterna människor emellan. Denna utveckling åtföljs av förväntningar på brett upplagda reformer för upprätthållande av rättsstatsprincipen och främjande av demokratisk stabilitet. EU gav stöd genom Europaparlamentets uppdrag under ledning av Polens förre president Aleksander Kwaśniewski och Europaparlamentets förre ordförande Pat Cox, som övervakade rättegångsförfarandena i målet mot bland andra Ukrainas förre premiärminister Julia Tymosjenko. EU har också fortsatt arbetet för att främja utvecklingen mot demokrati i Vitryssland, men allvarliga brister kvarstod när det gäller politisk frihet och mediefrihet. Samtidigt höll EU fast vid sitt åtagande att uppnå framsteg i fråga om att lösa utdragna konflikter i regionen (5+2-samtal om Transnistrien, Genèveprocessen). Vi kommer att sträva efter att fortsätta detta arbete i år, samtidigt som vi förbereder oss för ett viktigt toppmöte inom det östliga partnerskapet i Vilnius i höst. Fortsatt genomförande av och framsteg i det östliga partnerskapet i dess bilaterala och multilaterala dimension är av avgörande betydelse för unionen.

Ett sista exempel på EU:s arbete under 2012 gäller vårt åtagande för medling och konfliktlösning. EU:s insatser för att finna en lösning på frågan om Irans kärntekniska verksamhet har troligtvis varit det mest synliga exemplet på sådan verksamhet. I förhandlingarna med Iran som EU leder på E3+3-gruppens vägnar har den höga representanten/vice ordföranden gjort intensiva diplomatiska insatser för att bana väg för en diplomatisk lösning som tillmötesgår det internationella samfundets oro över det iranska kärntekniska programmet. Den höga representanten/vice ordföranden har med stöd av utrikestjänsten deltagit i en omfattande utåtriktad process för att samla stöd för EU:s tvåspårsstrategi. Den fortsatta enigheten inom E3+3 har legat till grund för dessa ansträngningar.

Detta utgjorde konkreta exempel på hur utrikestjänsten har bidragit med ett mervärde till de 27 medlemsstaternas och kommissionens arbete. Som rapporten för 2012 kommer att visa har EU till och med gjort framsteg inom ett mycket bredare spektrum av frågor.

Under hela vårt arbete har de mänskliga rättigheterna löpt som en röd tråd genom hela vår politik. 2012 var ett viktigt år för detta arbete. EU antog sin banbrytande strategi för mänskliga rättigheter som kommer att göra det möjligt för oss att rationalisera vårt människorättsarbete inom EU:s insatser på bilateral och multilateral nivå och en särskild representant för mänskliga rättigheter utsågs, vårt första tematiska sändebud någonsin som ska se till att vår röst hörs högt och tydligt runt om i världen när EU tar till orda för att förespråka de mänskliga rättigheterna.

Särskilt vikt har lagts vid frågan om kvinnors egenmakt och stöd till kvinnors deltagande i politiska processer. Att den höga representanten/vice ordföranden under 2012 lanserade partnerskapet för en jämställd framtid tillsammans med USA:s utrikesminister Hillary Clinton och initiativet "*Spring Forward for Women*" tillsammans med direktören för UN Women Michelle Bachelet utgör konkreta uttryck för EU:s starka engagemang för att ge kvinnor ekonomisk och politisk egenmakt.

Stödet till det civila samhället har också blivit en viktig del av vårt engagemang, inte minst mot bakgrund av den avgörande roll som det civila samhället spelade under den arabiska folkresningen. I det avseendet har faciliteten för det civila samhället fortsatt att stödja medborgarinitiativ och kapacitetsuppbyggnad på nationell och lokal nivå för att stärka det civila samhällets organisationer. Det nyligen inrättade initiativet för demokrati kommer också att utgöra ytterligare en väg mot demokratisk utveckling och demokratistöd.

Förra året intensifierade vi också vårt arbete med de s.k. övergripande utmaningarna, t.ex. behovet av att säkerställa EU:s energitrygghet eller att förhindra att vattenkonflikter övergår i krig. Den höga representanten/vice ordföranden satte energitrygghet och tryggad vattenförsörjning på dagordningen för råds- och Gymnichmöten och har gjort stöd för tillgången till energi i Europa och en fredlig delning av vattenresurser till en viktig del av EU:s utrikespolitik.

För att effektivt främja våra värderingar och intressen världen över har EU i hög grad fördjupat förbindelserna med sina strategiska partner 2012, särskilt genom att utvidga samarbetet på området för utrikes- och säkerhetspolitik. Utöver de sedan länge etablerade dialogerna på samtliga nivåer med våra strategiska partner har vi nu en regelbunden strategisk dialog med Kina på den höga representantens/vice ordförandens nivå samt politiska dialoger på hög nivå med Sydkorea, Indien och Brasilien. Vårt samarbete fördjupas på ett antal områden, inbegripet mänskliga rättigheter, reaktioner på den arabiska våren och polisutbildning i Afghanistan. Partner deltar också allt oftare i våra GSFP-uppdrag. Våra förbindelser med USA har traditionellt varit grundvalen i vårt internationella åtagande och under 2012 har vårt samarbete varit särskilt aktivt, från gemensamma insatser i Asien–Stillahavsområdet till länderna på västra Balkan. Förbindelserna med Ryska federationen har också stått högt på dagordningen, inte bara på grund av gemensamma utmaningar i vårt gemensamma grannskap, utan också genom sunt samarbete i fråga om Iran och Mellanöstern.

Under 2012 tilltog samarbetet med regionala organisationer, från Arabförbundet och Islamiska samarbetsorganisationen till Afrikanska unionen, och från Asean till Amerikanska samarbetsorganisationen. Som vi har sett under det gångna året kan Europa få så mycket mer utträttat om vi inte agerar på egen hand. Det ligger alltså i vårt intresse att inte bara stärka kopplingarna till regionala organisationer, utan även att införliva samarbetsmönster och att erbjuda stöd för att stärka möjligheterna att agera, där det behövs. Samarbetet mellan EU och Arabförbundet utgör ett särskilt gott exempel på vårt arbete under det senaste året, genom vilket förbindelserna förstärktes på alla nivåer, både politiskt (t.ex. EU:s och Arabförbundets ministermöte) och tekniskt (t.ex. en EU-finansierad toppmodern krisledningscentral). I Afrika har EU intensifierat samarbetet med Afrikanska unionen, till exempel på Afrikas horn (inte minst genom omfattande finansiering av AU:s Amisomstyrka genom den fredsbevarande resursen för Afrika), och med sådana subregionala organisationer som Ecowas, vilket nyligen framgick av det nära samarbetet med Ecowas inom ramen för stabiliseringsinsatsen Afisma, det Afrikaledda internationella stöduppdraget i Mali.

Stora utmaningar väntar för den europeiska utrikespolitiken. Men bredden på vårt arbete 2012 och omfattningen av vad vi åstadkommit stärker oss i tilliten att EU under de kommande åren kommer att kunna hantera de globala utmaningarna på ett ännu effektivare sätt samtidigt som EU fortsätter att sträva efter vårt allmänna mål att säkra demokratin och de mänskliga rättigheterna runt om i världen.

A. ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETEN I DE OLIKA REGIONERNA

1. NORDAFRIKA, MELLANÖSTERN OCH ARABISKA HALVÖN

Inledning

Mer än två år efter det att den arabiska våren bröt ut, som inleddes med folkupproren i Tunisien och Egypten, är situationen i en stor del av Arabvärlden fortfarande ytterst flytande och det finns viktiga skillnader mellan de berörda länderna och delregionerna. Även om betydande framsteg har gjorts för att främja demokratiska reformer (till exempel val, en förstärkt roll för det civila samhället, utökad yttrande- och mötesfrihet) kvarstår betydelsefulla säkerhetsutmaningar, t.ex. krisen som blir allt värre i Syrien och en uppenbar risk för ännu större instabilitet genom spridningseffekter till grannländerna, och interna säkerhetshot som Libyen fortsätter att stå inför även om landet har fortsatt med den långa statsbyggnadsprocessen. Samtidigt fanns det en risk för att sammanhållningen i många arabländer underminerades av nya former av intern politisk polarisering (inte bara mellan sekulära och islamistiska krafter, utan också när det gäller viktiga samhällssektorer, inbegripet kvinnor, ungdomar, religiösa och etniska minoriteter) och av den försämrade ekonomiska situationen i flera av de berörda länderna.

EU och dess medlemsstater stödde aktivt de övergångsprocesser som inleddes i flera arabländer och erbjöd en mångsidig respons. EU har fastställt språngbräddor för förnyade partnerskap, men takten på och omfattningen av de framsteg som hittills gjorts varierar eftersom partnererna ibland har varit motvilliga till att anta EU:s erbjudande eller varken kunde eller ville genomföra de reformer som krävdes för att frigöra ytterligare EU-bidrag. EU har fortsatt att stödja de arabiska länderna i deras ansträngningar för att överbrygga politiska och socioekonomiska hinder och har samtidigt utvärderat de regeringar som har bildats efter den arabiska våren på grundval av deras resultat. I detta sammanhang har EU fortsatt att i konstruktiv anda upprätta kontakter med alla nya politiska intressenter. För att bidra till att bygga upp och stödja dynamiska demokratiska samhällen i arabländerna har EU och dess medlemsstater också stött de icke-statliga organisationernas arbete.

EU:s särskilda representant i södra Medelhavsområdet, Bernardino León, har under hela året strävat efter att stärka EU:s stöd till länder i regionen, bland annat genom att samordna arbetsgrupper. Eftersom många av länderna har stått inför svårigheter under sin övergång till demokrati har den särskilda representanten också genom sina täta besök i regionen uppmuntrat till politiskt samförstånd för att vidmakthålla den demokratiska legitimiteten i de länder som genomgår en politisk kris.

Slutligen återupptog och återupplivade EU sitt samarbete med ett antal betydelsefulla regionala aktörer, bland andra Arabförbundet, unionen för Medelhavsområdet, Islamiska samarbetsorganisationen, Gulfstaternas samarbetsråd och Arabiska Maghrebunionen.

BILATERALA FÖRBINDELSER

1.1 NORDAFRIKA

1.1.1 ALGERIET

I motsats till många andra länder i regionen påverkades Algeriet i relativt liten grad av den arabiska våren. I maj 2012 hölls parlamentsval. I motsats till vitt spridda förväntningar gick presidentens koalition stärkt ur valet, medan en förväntad ökning av stödet för islamistpartierna inte förverkligades. 143 kvinnor valdes (ungefär 1/3 av ledamöterna). På Algeriets begäran sände EU ett valobservatörsuppdrag under ledning av parlamentsledamoten Ignacio Salafranca för att övervaka valet. I uppdragets rapport underströks behovet av att förbättra insynen och att ge de politiska partierna systematisk tillgång till nationella röstlängder. Genomförandet av de rekommendationer som utarbetats av EU:s valobservatörsuppdrag togs upp vid sammanträdet i associeringsrådet EU–Algeriet i december 2012. Den reformagenda som det nya parlamentet och den nya regeringen behöver ta itu med inbegriper en grundlagsreform, vilket meddelades av president Abdelaziz Bouteflika 2011.

Den höga representanten/vice ordföranden besökte Algeriet den 6 november 2012, där hon träffade president Abdelaziz Bouteflika, premiärminister Abdelmalek Sellal och utrikesminister Mourad Medelci och undertecknade tre finansieringsöverenskommelser mellan EU och Algeriet om skydd för kulturarvet, stöd till reformer inom transportsektorn och stöd till ungdomssysselsättning.

1.1.2 LIBYEN

I juli 2012 gick det libyska folket till val för första gånger på flera årtionden och utsåg i en mestadels fredlig och positiv atmosfär övergångsparlamentets ledamöter. I oktober 2012 valde parlamentet Ali Zeidan till ledare för den nya övergångsregeringen, som satte förbättringen av säkerhetsläget högst på dagordningen.

Efter de överenskommelser som nåddes vid Pariskonferensen i september 2011 utarbetade EU under våren 2012 en behovsbedömning efter konflikten om integrerad gränsförvaltning, det civila samhället och massmedier. Efter det positiva mottagandet av rapporten om behovsbedömningen avseende den integrerade gränsförvaltningen bland de libyska myndigheterna i juni 2012 godkände rådet planeringen av ett eventuellt civilt gränssäkerhetsuppdrag (GSFP-uppdrag) i Libyen. För att säkerställa den nödvändiga politiska delaktigheten i Libyen för detta civila GSFP-uppdrag sändes ett informationsuppdrag ut i november 2012 omedelbart efter bildandet av den valda libyska regeringen under premiärminister Zidans ledning och ett krishanteringskoncept utvecklades snabbt². Trots det positiva stödet på ministernivå i Libyen för ett gränssäkerhetsuppdrag inom GSFP medgav de libyska myndigheterna generellt att bristen på samordning mellan olika myndigheter och på sakkunskap inom den libyska regeringen lägger hinder i vägen för EU:s och det internationella samfundets ansträngningar att ge stöd i tid, trots att gränssäkerheten hör till deras främsta prioriteringar³. Utrikestjänsten samordnade också utarbetandet av ett samförståndsavtal som syftar till att främja långsiktig dialog och ömsesidigt samarbete mellan Libyens regering och EU när det gäller förebyggande av konflikter, krisberedskap och krishantering och bekämpande av organiserad brottslighet och terrorism.

EU hävde successivt de autonoma restriktiva åtgärder som antogs under konflikten 2011 som svar på förändringarna på fältet. EU:s stöd till övergångsprocessen genom finansiellt bistånd ligger nu på 79 miljoner euro med inriktning på säkerhet, ekonomisk återhämtning, hälso- och sjukvård, offentlig förvaltning, migration, det civila samhället och skydd av utsatta grupper.

---

² Antaget av rådet den 31 januari 2013.

³ Premiärministerns interministeriella kommitté för gränsförvaltning inrättades senare och gavs befogenhet att fatta beslut och samordna insatser på fältet.

EU framhöll vid flera tillfällen under året sin oro över skyddet av och respekten för de mänskliga rättigheterna, särskilt när det gäller situationen i förvarsheter och försämrade förhållanden för migranter. Säkerhetssituationen i landet var föremål för noggrann övervakning och påtalades offentligt i samband med särskilt allvarliga händelser som attacken mot USA:s konsulat i Benghazi eller sammandrabbningarna mellan olika etniska grupper i södra delen av landet⁴.

1.1.3 MAROCKO

Under 2012 fortsatte den nya regeringen under ledning av det moderata islamiska Partiet för rättvisa och utveckling reformprocessen, bland annat genom att bygga ut det grundläggande hälso- och sjukvårdssystemet och genom att anta en handlingsplan för jämställdhet. Framstegen när det gäller att genomföra 2011 års grundlag på ett verkningsfullt sätt var dock ganska blygsamma under 2012. Förhandlingarna om en ny handlingsplan EU–Marocko för den europeiska grannskapspolitiken för perioden 2013–2017 slutfördes i november 2012⁵. Det fjärde mötet i den gemensamma parlamentariskommittén EU–Marocko hölls den 16 juli 2012 i Rabat. Politiskt samarbete och säkerhetssamarbete samt dialogen inom FN fördjupades med tanke på att Marocko blev icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd från och med den 1 januari 2012. Marocko som har innehaft ordförandeskapet för den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet under ett år överlämnade ordförandeskapet till Europaparlamentet vid det åttonde mötet i församlingen som hölls i Rabat den 24–25 mars 2012.

---

⁴ I november 2012 antog Europaparlamentet en resolution om situationen för migranter i Libyen (P7_TA(2012)0465). Under debatten som föregick antagandet betonade deltagarna att EU kommer att fortsätta att uppmana myndigheterna att garantera respekten för internationellt erkända människorättsnormer och samtidigt kommer EU att fortsätta att stödja myndigheterna att fullgöra sitt ansvar enligt folkrätten. I detta avseende är det värt att nämna att EU tillhandahåller ett stödpaket på 20 miljoner i syfte att förbättra skyddet av utsatta grupper, inbegripet migranter.

⁵ Men den hade vid mitten av 2013 ännu inte antagits formellt.

Den höga representanten besökte Marocko den 5 november 2012 och träffade premiärminister Abdelilah Benkirane och utrikes- och samarbetsminister Saad-Eddine El Othmani. EU har aktivt tagit upp viktiga människorättsfrågor som rör Västsahara. EU bekräftade konsekvent sitt fulla stöd för FN:s generalsekreterares ansträngningar, lovordade det arbete som utförts av dennes personliga sändebud ambassadör Christopher Ross och uppmanade parterna att arbeta för att uppnå en rättvis, varaktig och ömsesidigt godtagbar politisk lösning som ger Västsaharas folk självbestämmande, i enlighet med tillämpliga resolutioner från FN:s säkerhetsråd.

1.1.4 TUNISIEN

Efter det första demokratiska valet som hölls den 23 oktober 2011 har EU fortsatt att intensifiera sitt politiska stöd till övergången till demokrati genom täta politiska kontakter. Den tunisiska premiärministern Hammad Jebali besökte Bryssel den 2 februari 2012 under sitt första utrikesbesök, vilket följdes upp av ett andra besök den 2 oktober.

Trots att övergången till demokrati och de pågående diskussionerna om utkastet till grundlag i den nationella konstituerande församlingen fortsätter uppstod ökad spänning och polarisering mot slutet av 2012.

En politisk överenskommelse om texten till handlingsplanen för ett privilegierat partnerskap uppnåddes i november 2012 inom ramen för associeringsrådet som hölls i Bryssel. Handlingsplanen innehåller ambitiösa gemensamma åtaganden på området för samhällsstyrning, rättsstaten och mänskliga rättigheter. I planen fastställs också ramarna för sektorsförhandlingar på flera olika områden, bland annat ett djupgående och omfattande frihandelsavtal, Open Sky och partnerskap för rörlighet.

Som uppföljning till mötet i arbetsgruppen för EU och Tunisien den 23 september 2011 har ett rådgivande organ för affärsfrågor inrättats till stöd för investerare. En annan uppföljning till arbetsgruppen utgjordes av det gemensamma seminarium som i juni anordnades av EU, Tunisien och Världsbanken om hur tillgångar som frusits i enlighet med Gusp-beslutet ska kunna återfås.

Gusp-beslutet om restriktiva åtgärder mot personer som är ansvariga för förskingring av statens medel och personer eller enheter som har anknytning till dessa förlängdes i början av 2012 med ett år.

1.2 MELLANÖSTERN

1.2.1 EGYPTEN

Under 2012 fortsatte Egypten⁶ sin övergång till demokrati som myndigheterna hade åtagit sig att följa efter den demokratiska revolutionen i januari 2011 och den senare avsättningen av den förra presidenten Mubarak. Bland de största framgångarna återfanns särskilt anordnandet av valet under ordnade former, hävandet av undantagstillståndet, konsolideringen av makten i civila händer och inledandet av en process för utarbetandet av en författning. EU föreslog därför ett valobservatörsuppdrag för att övervaka presidentvalet. Men eftersom en formell inbjudan saknades⁷, sände EU endast ut två experter för att analysera valprocessen, som överlag ansågs rättvis och fredligt genomförd.

---

⁶ Europaparlamentet antog den 16 februari 2012 en resolution om de aktuella händelserna i Egypten (P7_TA(2012)0064) och den 15 mars 2012 om människohandel på Sinaihalvön, särskilt fallet Solomon W. P7_TA(2012)0092).

⁷ Denna mottogs emellertid under 2013.

Dialogen mellan EU och Egypten återupptogs på högsta nivå. President Mursi besökte Bryssel den 13 september, den höga representanten/vice ordföranden ledde mötet i arbetsgruppen för EU och Egypten⁸ den 13–14 november i Kairo – ett evenemang som samlade höga företagsledare, ministrar och det civila samhället⁹. Europeiska unionen åtog sig att tillhandahålla ytterligare ekonomiskt stöd till Egypten värt närmare 800 miljoner euro under 2012–2013 (303 miljoner euro i bidrag och 450 miljoner euro i lån). Detta ska läggas till de 449 miljoner euro som redan tillhandahållits för perioden 2011–2013. Man undertecknade tre finansieringsavtal mellan EU och Egypten som omfattar små och medelstora företag i landsbygdsområden, utbyggnad av Kairos tunnelbanenät och åtgärder för att främja handel. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, stod den 13 november värd för ett möte med mer än 40 olika organisationer från det civila samhället för att diskutera Egyptens övergång, inbegripet frågor som mänskliga rättigheter, registrering av icke-statliga organisationer, mötesfrihet, människohandel, polismetoder, mediefrihet och frihet på internet. EU:s beslut i mars 2011 om att införa restriktiva åtgärder mot 19 personer med nära anknytning till den förre president Mubaraks regim förlängdes dessutom med ytterligare ett år i mars 2012.

Allvarliga bakslag kunde emellertid noteras, t.ex. upplösandet av folkförsamlingen, en generell brist på framsteg när det gäller de mänskliga rättigheterna och stark oro när det gäller kvinnors situation. President Mursis konstitutionella förklaring av den 22 november 2012 som gav honom nästintill absolut makt, det förhastade antagandet av ett utkast till grundlag från en konstituerande församling under ledning av islamister och därefter presidentens krav på en folkomröstning om konstitutionen – vilket ledde till ett formellt antagande den 25 december, men med ett valdeltagande på endast 30 % – förde in nationen i en djupt splittrande politisk kris mellan Mursianhängare och den sekulära liberala oppositionen som främst företräds av Nationella räddningsfronten.

---

⁸ Arbetsgrupperna utgör en ny form av europeisk diplomati, som mobiliserar alla EU-resurser och som samarbetar med både den offentliga och den privata sektorn för att stödja övergången till demokrati genom stöd till institutionsuppbyggnad, rättsstatsprincipen, god samhällsstyrning, respekt för mänskliga rättigheter, ekonomiska reformer och regionalt samarbete. Arbetsgruppen är ett redskap för att fördjupa EU:s partnerskap med länderna i det södra Medelhavsområdet genom att fungera som en katalysator på ett resultatriktat och differentierat sätt, med deltagande av alla EU-institutioner och samtidigt öka EU:s synlighet.

⁹ Den formella dialogen i enlighet med den europeiska grannskapspolitiken, som är lagd på is sedan januari 2011, skulle enligt planerna återupptas i slutet av februari 2013, genom att hålla ett möte i associeringskommittén.

1.2.2 JORDANIEN

Under 2012 fortsatte det politiskt instabila läget från 2011 och tre på varandra följande regeringar utsågs. Bilden komplicerades ytterligare av försämrade ekonomiska utsikter, mot en övergripande bakgrund av ökad regional spänning, särskilt oroligheterna i Syrien. Jordanien har spelat en viktig roll genom att ge stöd och skydd åt det ständigt ökande antalet syriska flyktingar. EU bidrog med humanitärt bistånd och åtgärder på längre sikt för att hjälpa Jordanien att klara av denna ytterligare börda. Mer än 62 miljoner euro i humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd anslogs för Jordanien under 2012. Samarbetet mellan EU och Jordanien utvidgades ytterligare. Kung Abdullah besökte EU:s institutioner i april. Kommissionens ordförande José Manuel Barroso och den höga representanten/vice ordföranden avlade officiella besök i Jordanien (i oktober respektive juni) då båda hade möten med kung Abdullah II och besökte flyktinglägret Za'atari (nödhjälpscentrum för flyktingar från Syrien)¹⁰. Mötet i arbetsgruppen för EU och Jordanien den 22 februari 2012 utgjorde ytterligare ett exempel på det fördjupade partnerskapet och samarbetet. För att bistå Jordanien i genomförandet av viktiga reformer i en besvärlig makroekonomisk situation meddelade den höga representanten/vice ordföranden att ett ytterligare anslag på 70 miljoner euro skulle ges för att stödja valprocessen, hjälpa till med reformen av rättssystemet, medverka i åtgärderna inom utbildningsreformen och utveckla den privata sektorn. Dialogen med Jordanien om migration, rörlighet och säkerhet inleddes i december.

Våren 2012 antog det jordanska parlamentet som en del av den politiska färdplanen fyra viktiga lagar genom vilka en oberoende valkommission och en författningsdomstol inrättades samt en ny lag om politiska partier och en ny vallag antogs.

---

¹⁰ Kommissionsledamot Kristalina Georgieva besökte också lägret i september 2012.

1.2.3 LIBANON

Under hela år 2012 led Libanon fortfarande av återverkningarna av krisen i grannlandet Syrien. Det växande antalet flyktingar som kommer över gränsen till Libanon, det instabila säkerhetsläget och sporadiska våldsutbrott utgjorde stora utmaningar för Libanons interna stabilitet. EU:s politik var inriktad på att bevara stabiliteten och den nationella enheten i Libanon, på grundval av en inkluderande dialog och en stark roll för offentliga institutioner, inbegripet säkerhetsstyrkorna. Detta betonades i rådets slutsatser i juli och i november. Trots de svåra omständigheterna utvecklades de bilaterala förbindelserna mellan EU och Libanon på ett intensivt sätt och gav upphov till ett avtal om en ny handlingsplan för den europeiska grannskapspolitiken och besök på hög nivå av premiärminister Najib Mikati i Bryssel i april och den höga representanten/vice ordföranden i Libanon i oktober, där hon bland andra träffade president Suleiman och premiärminister Mikati och talman Berri. EU hjälpte Libanon att klara av den växande inströmningen av syriska flyktingar, vars antal översteg 180 000 i slutet av året. Nästan 45 miljoner euro i humanitär hjälp och utvecklingsbistånd anslogs för Libanon under 2012.

1.2.4 SYRIEN

Under 2012 kunde man bevittna en upptrappning av den syriska konflikten till ett fullskaligt inbördeskrig med militära insatser som spreds till större städer och antalet dödade översteg 60 000¹¹ vid årets slut. Omfattningen av det mänskliga lidandet och krigets konsekvenser på regional och internationell nivå gjorde Syrien till en av EU:s största källor till oro. För att stödja en fredlig lösning av konflikten och främja en politisk process som banar väg för ett fredligt, fritt och demokratiskt Syrien använde EU sina tillgängliga redskap, inbegripet politiken med restriktiva åtgärder. Dessutom mobiliserades en uppsättning biståndsinstrument för att hjälpa till att täcka behoven hos ett ökande antal människor/flyktingar som drabbats av konflikten och dess följdverkningar.

---

¹¹ Europaparlamentet var mycket aktivt engagerat i Syrienfrågan och höll sex plenardebatter (i februari, april, juni, juli, september och december) om Syrien, där den höga representanten/vice ordföranden tre gånger deltog (i april, juni och september). Parlamentet antog två resolutioner om Syrien den 16 februari (P7_TA-PROV(2012)0057) och den 13 september (P7_TA-PROV(2012)0351).

EU deltog fortsatt aktivt med internationella partner och i internationella forum. Två utkast till FN:s säkerhetsråds resolutioner med uppmaningar till eldupphör och en politisk övergång i februari och hot om sanktioner i juli stöddes av EU:s medlemsstater i FN:s säkerhetsråd men stoppades genom veto från Kina och Ryssland. Också tack vare EU-stöd inrättades FN:s övervakningsuppdrag i Syrien (UNSMIS) i april till stöd för den sexpunktsplan som Arabförbundets/FN:s gemensamma särskilda representant för Syrien Kofi Annan hade utarbetat, men uppdragets arbete inne i Syrien avbröts i juni till följd av upptrappningen av våldet. I juni enades en "aktionsgrupp" med länder, bland andra Ryssland, Kina och USA, vid ett möte i Genève, där den höga representanten/vice ordföranden deltog, om principer som kunde tjäna som vägledning inför en eventuell övergång på grundval av FN:s säkerhetsråds resolutioner 2042 och 2043. I kommunikén från mötet lades ett ramverk fram för en framtida politisk övergång. Kofi Annan avgick i augusti och ersattes av den gemensamma särskilda representanten för Syrien, Lakhdar Brahimi. EU gav sitt starka och konsekventa stöd till den nya gemensamma särskilda representanten för Syrien i hans verksamhet. Inga framsteg kunde dock noteras i fråga om genomförandet av Genèveplanen, främst på grund av oenighet bland de fem permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsråd, al-Asad-regimens omedgörlighet och splittringen i oppositionen.

Rådet (utrikes frågor) antog nio uppsättningar slutsatser om Syrien i februari, mars, april, maj, juni, juli, oktober, november och december 2012. Dessutom antog Europeiska rådet sina egna slutsatser om Syrien i december. Den 10 december erkände rådet SOC som den legitima företrädaren för det syriska folket. Detsamma gjordes av över 100 nationer, medlemmarna i gruppen "Syriens vänner", inbegripet USA. Europeiska rådet uppmanade rådet den 14 december "att arbeta med alla alternativ för att stödja och hjälpa oppositionen och för att möjliggöra ökat stöd till skydd för civila" och framförde åsikten att "en politisk övergångsprocess är nödvändig i Syrien, mot en framtid utan president al-Asad och hans olagliga regim". EU har därför aktivt stött en politisk övergång. Inför en ökande humanitär kris och flyktingkris¹² har EU fokuserat sina insatser på att tillhandahålla

---

¹² Den 12 december 2012 höll Europaparlamentet en debatt om EU:s förberedelser inför ett eventuellt inflöde av asylsökande från Syrien.

humanitärt bistånd till Syriens befolkning och flyktingar i de angränsande länderna (upp till 200 miljoner euro utöver de medel som EU:s medlemsstater tillhandahållit) samt icke-humanitärt bistånd, särskilt för att hjälpa Syriens grannländer att bära bördan samt de samhällen som tar emot framför allt syriska flyktingar. Utrikestjänsten ledde flera uppdrag med anknytning till krisen i Syrien: i april ett besök i Beirut och Damaskus med möten med oppositionsledare, humanitära organisationer, FN-organ och företrädare för det internationella samfundet i Syrien, i juni ett besök i Ankara och lägret i Kilis vid den turkisk-syriska gränsen och den 4–5 november 2012 ett enhetsövergripande uppdrag i Amman med syftet att undersöka hur EU kan fortsätta att stödja de jordanska myndigheterna i deras ansträngningar för att hantera de alltmer brådskande och tilltagande utmaningar som krisen i grannlandet Syrien orsakar i Jordanien och i regionen.

EU upprätthöll sina kontakter med olika delar av oppositionen och uppmanade SOC att förbättra den organisatoriska kapaciteten och att fastställa samtalspartner i tematiska frågor. I september stödde EU FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC) när det gäller förlängningen av mandatet för FN:s internationella oberoende undersökningskommission för Syrien. EU framförde sin djupa oro över de utbredda och systematiska kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt och erinrade om att ingen strafflöshet får förekomma för sådana kränkningar och övergrepp. EU slog fast att, om farhågorna om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten inte behandlas på adekvat sätt på nationell nivå, bör Internationella brottmålsdomstolen ta itu med situationen och att FN:s säkerhetsråd närsomhelst kan hänskjuta situationen i Syrien till Internationella brottmålsdomstolen. EU uppmanade FN:s säkerhetsråd att omedelbart ta upp alla aspekter av situationen i Syrien, även denna fråga. EU har antagit ett antal beslut om restriktiva åtgärder sedan maj 2011. Dessa förstärktes avsevärt den 15 oktober 2012, när EU:s utrikesministrar godkände ytterligare förteckningar över personer i regimen och ett antal syriska enheter. Den 30 november 2012 beslutade rådet att förlänga alla restriktiva åtgärder mot Syrien med tre månader för att tillåta en större flexibilitet med tanke på förändringarna på fältet. Den höga representanten/vice ordföranden gjorde ett stort antal uttalanden om händelserna i Syrien under året.

1.2.5 FREDSPROCESSEN I MELLANÖSTERN

Europeiska unionen betonade behovet av att ta djärva och konkreta steg mot fred¹³. Den upprepade sin ståndpunkt om tvåstatslösningen som framhölls i rådets slutsatser från maj och december.

Europeiska unionen underströk att det är angeläget med förnyade strukturerade och omfattande fredsinsatser under 2012 och att den är beredd att samarbeta med Förenta staterna och andra internationella partner, även inom ramen för kvartetten. EU bekräftade att det inte kommer att bli någon hållbar fred, förrän Palestinas önskan om en egen stat och suveränitet och Israels önskan om säkerhet uppfylls genom en övergripande framförhandlad fred, som grundas på en tvåstatslösning. Kvartetten höll ett möte i Washington i april 2012 och gjorde ett uttalande.

Europeiska unionen fortsatte att ge sitt odelade stöd till den höga representantens/vice ordförandens ansträngningar för att skapa trovärdiga utsikter för ett återupptagande av fredsprocessen. I detta syfte besökte den höga representanten/vice ordföranden regionen åtskilliga gånger under året och upprätthöll nära kontakter med betydelsefulla aktörer, däribland parterna själva, men också Arabförbundet och dess generalsekreterare samt Jordanien, Turkiet och Egypten.

Utnämmandet av EU:s särskilda representant för fredsprocessen i Mellanöstern, Andreas Reinicke, från och med den 1 februari 2012, gav ytterligare stöd till det arbete som utförs av den höga representanten/vice ordföranden, också inom ramen för kvartetten där EU:s särskilda representant agerar som EU:s sändebud.

---

¹³ Den 15 mars 2012 antog Europaparlamentet resolutionen "Palestina: israeliska styrkors angrepp på palestinska TV-stationer" (P7_TA(2012)0093), den 5 juli resolutionen "EU:s politik på Västbanken och i östra Jerusalem" (P7_TA(2012)0298), den 22 november 2012 resolutionen "Situationen i Gaza" (P7_TA(2012)0454) och den 13 december 2012 resolutionen "Israels regerings beslut att utöka bosättningarna på Västbanken" (P7_TA(2012)0506).

Europeiska unionen välkomnade vapenvilan på Gazaremsan och i Israel den 22 november, som följde på flera dagar med intensivt våld, och berömde de insatser som gjordes av Egypten och alla som deltog i medlingen. Den tragiska upptrappningen av fientligheterna underströk mycket tydligt att status quo för situationen i Gaza-remsan är ohållbart. EU har sedan dess stått i regelbunden kontakt med alla aktörer för att bedöma hur man ska kunna bidra aktivt till att vapenvilan verkligen efterlevs.

Europeiska unionen uttryckte sin bestörtning över och sitt bestämda motstånd mot Israels planer på att utvidga bosättningarna på Västbanken, inbegripet i östra Jerusalem, och särskilt planerna på att utveckla E1-området. EU betonade att det noga kommer att övervaka läget och dess vidare följder och agera i enlighet därmed. Europeiska unionen och dess medlemsstater erinrade om de slutsatser som rådet antog i maj och upprepade sitt åtagande att sörja för fortsatt, fullständig och effektiv tillämpning av EU:s befintliga lagstiftning och bilaterala överenskommelser beträffande produkter från bosättningarna.

Den 29 november antog FN:s generalförsamling resolution 67/19, "Palestinas status i Förenta nationerna". Europeiska unionen uppmanade den palestinska ledningen att använda denna nya status på ett konstruktivt sätt och inte vidta några åtgärder som skulle kunna förvärra bristen på tillit och leda bort från en förhandlingslösning.

EU upprepade sin uppmaning till försoning mellan palestinier bakom president Mahmud Abbas som en viktig faktor för enheten i en framtida palestinska stat och för uppnåendet av en tvåstatslösning. Europeiska unionen upprepade också sitt grundläggande engagemang för Israels säkerhet, även när det gäller allvarliga hot i regionen. Sedan 2005 har man satt in två civila GSFP-uppdrag som en del av EU:s bredare engagemang för att bidra till en lösning av den israelisk-palestinska konflikten.

Eupol Copps har fortsatt att utgöra en viktig kanal för EU:s övergripande stöd till det palestinska arbetet med statsbyggande genom sitt bidrag till reformen och utvecklingen av de palestinska sektorerna för säkerhet och rättvisa. I sin egenskap av ledande rådgivande organ för den palestinska civilpolisen, vilken anses ha nått den högsta graden av professionalism och åtnjuta det högsta förtroendet bland allmänheten av alla palestinska säkerhetsstyrkor, och i sin egenskap av viktig rådgivare för de straffrättsliga institutionerna, har uppdraget verkat för att främja prioriterade mål i förbindelserna mellan EU och den palestinska myndigheten och har bidragit till att säkerställa att de tekniska villkoren för en tvåstatslösning kvarstår fram till dess att en politisk överenskommelse har nåtts. För att konsolidera vapenvilan förklarade Europeiska unionen sig vara redo att utnyttja sina instrument för att stödja parternas ansträngningar, inbegripet – om det är lämpligt – en eventuell återaktivering av uppdraget **EU BAM Rafah** som under året genomgick en omfattande översyn och strukturell rationalisering. Uppdraget bibehåller sin kapacitet och beredskap att åter sätta in personal vid gränsövergången i Rafah inom tre veckor i enlighet med uppdragets reviderade operativa plan. Uppdraget bidrar till situationsmedvetenhet genom sambandsverksamhet och rapportering. Med hjälp av EU BAM behåller EU sin förmåga att förstå de praktiska konsekvenserna av nya händelser som den senaste Gazakrisen och avtalet om eldupphör samt har även i fortsättningen möjlighet att reagera på ett flexibelt och snabbt sätt.

Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik besökte Israel och det ockuperade palestinska territoriet den 11–14 mars 2012.

1.3 ARABISKA HALVÖN, IRAN OCH IRAK

1.3.1 GULFSTATERNAS SAMARBETSRÅD (GCC) OCH DESS MEDLEMSSTATER

Dialogen med de sex medlemmarna i Gulfstaternas samarbetsråd (Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten) och med GCC:s sekretariat fortsatte på högsta nivå med det 22:a gemensamma EU–GCC-rådet och EU–GCC-ministermötet i Luxemburg i juni och med möten i New York i anslutning till mötet i FN:s generalförsamling i september samt på arbetsgruppsnivå under hela året¹⁴. Vid alla dessa tillfällen diskuterade de båda parterna förbindelserna mellan EU och GCC samt viktiga regionala och globala frågor. Den höga representanten/vice ordföranden fördömde användningen av våld och kränkningarna av de mänskliga rättigheterna från alla håll i Bahrain och efterlyste en brådskande inledning av en meningsfull nationell dialog som leder till försoning och som tar itu med det bahrainiska folkets socioekonomiska missförhållanden. EU fortsatte förberedelserna för ett program i enlighet med stabilitetsinstrumentet för att utbilda domare och åklagare. EU följde också noga människorättsläget i Gulfstaterna, särskilt genom att överlämna démarcher och offentliggöra uttalanden om avskaffande av dödsstraffet.

1.3.2 IRAN

Den höga representanten/vice ordföranden fortsatte på E3+3-gruppens vägnar (Frankrike, Tyskland och Förenade kungariket samt USA, Ryssland och Kina) och på grundval av sitt mandat från FN:s säkerhetsråd att leda de internationella insatserna på EU:s vägnar för att finna en varaktig och heltäckande diplomatisk lösning på frågan om Irans kärntekniska verksamhet¹⁵. Trots flera samtalsrundor med Iran i Istanbul (i april), Bagdad (i maj) och Moskva (i juni) kvarstod skillnaderna i synsätt mellan Iran och E3+3-gruppen. Behovet av att få Iran att engagera sig i en meningsfull förtroendeskapande process för att ta itu med långvariga internationella farhågor förknippade med det kärntekniska programmet var lika angeläget som tidigare. Den höga representanten/vice ordföranden har med stöd av utrike tjänsten deltagit i en omfattande utåtriktad process för att samla stöd för EU:s tvåspårsstrategi. Den fortsatta enigheten inom E3+3 har legat till grund för dessa ansträngningar.

---

¹⁴ Europaparlamentet antog den 15 mars 2012 en resolution om kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Bahrain (P7_TA(2012)0094). Den 26 oktober 2012 antog Europaparlamentet en resolution om situationen för de mänskliga rättigheterna i Förenade Arabemiraten (P7_TA(2012)0400).

¹⁵ Europaparlamentet antog den 2 februari 2012 en resolution om Iran och dess kärntekniska program (P7_TA(2012)0024).

Irans fortsatta vägran att fullgöra sina internationella förpliktelser och den växande oron över olösta problem med det iranska kärntekniska programmets uteslutande fredliga karaktär ledde till att IAEA:s styrelse i en ytterligare resolution som antogs i september 2012 framförde en djup och tilltagande oro.

I januari 2012 antog rådet i enlighet med tvåspårsstrategin en ny serie kraftiga sanktioner mot Iran, inbegripet ett förbud mot import av iransk råolja och petroleumprodukter som trädde i kraft den 1 juli. På grund av Irans underlåtenhet att inleda seriösa förhandlingar beslutade rådet att ålägga ytterligare ett kraftigt sanktionspaket i oktober för att åter bekräfta sitt åtagande för tvåspårsstrategin som också innehåller sanktioner.

EU fortsatte att uttrycka sin stora oro över det försämrade människorättsläget i Iran¹⁶. Den höga representanten/vice ordföranden gjorde ett stort antal uttalanden där hon fördömde det stora antalet avrättningar under 2012 och det omfattande förtrycket av iranska medborgare, särskilt människorättsförsvarare och deras advokater, journalister och personer som tillhör minoriteter som hotades med trakasserier och gripanden. I maj 2012 uppdaterade EU sin förteckning över iranier som omfattas av restriktiva åtgärder och som är ansvariga för att leda eller genomföra allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna, en förteckning som nu omfattar 78 personer. EU kommer också att fortsätta att stödja FN:s särskilde rapportör om mänskliga rättigheter i Iran, Ahmed Shaheed, i dennes uppdrag och arbete. Uppdraget inrättades av FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2011.

---

¹⁶ Europaparlamentet antog den 22 november 2012 en resolution om situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran, särskilt massavrättningarna och bloggaren Sattar Beheshtis nyligen inträffade död (2012/0463(RSP)). Den 14 juni 2012 antog Europaparlamentet en resolution om situationen för etniska minoriteter i Iran (P7_TA(2012)0265).

1.3.3 IRAK

EU:s förbindelser med Irak stärktes ytterligare genom undertecknandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet den 11 maj 2012 av den höga representanten/vice ordföranden och Iraks utrikesminister Hoshyar Zebari. Huvuddelarna av avtalet har tillämpats provisoriskt sedan den 1 augusti. Under år 2012 fortsatte också genomförandet av samförståndsavtalet mellan EU och Irak om strategiskt partnerskap om energi och av det första fleråriga landstrategidokumentet om bistånd till Irak. EU fortsatte med sin inriktning på riktat utvecklingssamarbete och långsiktig kapacitetsuppbyggnad.

EU fortsatte att mycket noga följa människorättssituationen bland annat genom att oförtröttligt och vid upprepade tillfällen ge uttryck för oron över den ökade tillämpningen av dödsstraffet och situationen för personer som tillhör minoriteter. Den höga representanten/vice ordföranden gav också uttryck för sin oro över de ökande spänningarna mellan de viktigaste politiska krafterna och uppmanade vid upprepade tillfällen dem och regeringen att inleda en inkluderande dialog. Hon följde aktivt frågan om invånarna i Ashraf- och Hurriyalägren och gav sitt fulla stöd till FN-insatserna för en fredlig lösning.

Eujust LEX-Irak är EU:s första integrerade rättsstatsuppdrag. Efter den strategiska översynen av uppdraget under våren 2012 godkändes uppdragets nya och slutgiltiga mandat i juni 2012 för tiden fram till december 2013 med en inriktning på kunskapsöverföring och kapacitetsbyggande åtgärder från uppdraget till lokala motparter. Trots en svår säkerhetssituation och operativa begränsningar har ett effektivt genomförande av uppdraget kunnat upprätthållas som motsvarar förändrade behov och omständigheter med pågående utbildningsprojekt som omfattar alla delar av Iraks straffrättsliga system på tre orter (Bagdad, Basra och Arbil). Genom att ge specialkurser för högre irakiska tjänstemän och tjänstemän på mellannivå inom det straffrättsliga systemet bidrar Eujust LEX-Irak till en konsolidering av säkerheten genom att stärka systemet för rättsstatsprincipen och främja en anda av respekt för de mänskliga rättigheterna i Irak.

1.3.4 JEMEN

Efter undertecknandet av det övergångsavtal som förhandlats fram av GCC anordnades presidentvalet. Samförståndskandidaten Abd-Rabu Mansur Hadi valdes och installerades i februari 2012. Många frågor är olösta och den övergripande situationen i landet är fortfarande mycket instabil, men presidenten och övergångsregeringen har vidtagit viktiga åtgärder särskilt när det gäller reformen av sektorerna för militär och civil säkerhet, där EU deltar aktivt i den sistnämnda. Det internationella samfundet och särskilt EU är viktiga aktörer till stöd för denna process. Gruppen Jemens vänner och givarkonferenser har samlat internationellt stöd, både ekonomiskt (6 miljarder euro – EU har lovat 170 miljoner euro) och politiskt. Gruppen G-10 i Sana (ambassadörer från de fem permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsråd, EU och GCC) har noga följt med och övervakat övergångsprocessen och kommer att fortsätta med detta.

EU:s stora uppmärksamhet på Jemen har också framgått av tre uppsättningar rådsslutsatser och ett stort antal uttalanden från den höga representanten/vice ordföranden, där hon uttryckte sitt stöd för president Hadi och övergångsregeringen och samtidigt uppmanade de oppositionella att inte omintetgöra reformprocessen genom att skapa instabilitet och osäkerhet i landet. Dessutom besökte president Hadi Bryssel i oktober 2012. Han träffade ordförandena Barroso och Van Rompuy, den höga representanten/vice ordföranden och kommissionsledamot Piebalgs.

EU följde också noga människorättssituationen i Jemen, särskilt frågan om dödsstraff för ungdomsbrottslingar. EU bidrog också avsevärt till att trygga livsmedelsförsörjningen och tillhandahålla livsmedel och till att lösa andra brådskande humanitära behov hos befolkning och flyktingar i Jemen.

1.4 REGIONALT SAMARBETE

De politiska förändringarna i regionen har visat på behovet av ökat regionalt samarbete, eftersom många utmaningar, oavsett om de är politiska, ekonomiska eller sociala, gynnas av insatser på regional nivå. Regionala organisationer håller på att anpassa sig till dessa nya politiska förutsättningar och EU intensifierade sina kontakter med dem.

1.4.1 ARABFÖRBUNDET

EU har gett diplomatiskt stöd åt Arabförbundets ansträngningar för att försöka finna en lösning på Syrienkrisen. Den höga representanten/vice ordföranden har under hela året stått i nära kontakt med Arabförbundets generalsekreterare och fyra möten mellan högre tjänstemän gjorde det möjligt att föra en strukturerad dialog mellan de båda institutionerna. Ett andra gemensamt ministermöte mellan EU och Arabförbundet som hölls i Kairo den 13 november gav en tydlig signal om ett gemensamt engagemang för att ta itu med gemensamma utmaningar. Mötet antog en ambitiös deklARATION som täckte ett stort antal politiska frågor och godkände ett gemensamt arbetsprogram som bereder vägen för det praktiska samarbetet på olika områden som kvinnors egenmakt, krishantering, humanitära insatser, de mänskliga rättigheterna och det civila samhället. I det avseendet är Europeiska kommissionens och Arabförbundets sambandskontor i Malta ett viktigt instrument för att genomföra sådana projekt. Vid detta tillfälle invigde den höga representanten/vice ordföranden tillsammans med Arabförbundets generalsekreterare Nabil al-Arabi en krisledningscentral i Arabförbundets högkvarter i Kairo som delvis finansierats av EU. Tanken med projektet, som redan har tagits i drift, är att skapa kapacitet inom Arabförbundet för effektiv tidig varning i krissituationer. Genom projektet upprättas också förbindelser till EU:s system för tidig varning. EU anordnade också ett seminarium om valobservation för Arabförbundets tjänstemän.

1.4.2 ISLAMISKA SAMARBETSORGANISATIONEN

EU stärkte också sina förbindelser med Islamiska samarbetsorganisationen. För första gången talade den höga representanten/vice ordföranden vid Islamiska samarbetsorganisationens ministermöte (i Djibouti den 15–16 november 2012). Bägge organisationerna har hållit möten och expertmöten på hög nivå som bidrog med idéer till ett mer praktiskt samarbete.

1.4.3 UNIONEN FÖR MEDELHAVSOMRÅDET

Unionen för Medelhavsområdet utgör ett unikt forum för dialog mellan de 43 Euromedpartnerna som kompletterar de bilaterala förbindelserna mellan EU och dess södra grannländer. Också tack vare initiativet från Europaparlamentets ordförande Martin Schulz präglades 2012 av en nystart för unionen för Medelhavsområdets roll som en katalysator för att utveckla regionala dialoger och projekt. I mars överförde rådet det nordliga delade ordförandeskapet i unionen för Medelhavsområdet till EU, vilket blåste nytt liv i organisationens arbete och säkerställde att sektordialoger och en bättre samstämmighet mellan EU:s politik och program och arbetet i unionen för Medelhavsområdet utvecklas. Sedan september har Jordanien hand om det sydliga delade ordförandeskapet i unionen för Medelhavsområdet och har bekräftat ett fullständigt medansvar och medstyre när det gäller processen för unionen för Medelhavsområdet. Libyen har inbjudits att ansluta sig till unionen för Medelhavsområdet, medan Syrien tillfälligt har avbrutit sitt deltagande. Regelbundna möten med högre tjänstemän gjorde det möjligt att utveckla en politisk dialog och bättre integrera andra aspekter på det institutionella samarbetet. Den nya generalsekreteraren som utnämndes i mars har inriktat sig på att förbättra de funktionella kompetenserna för sekretariatet för unionen för Medelhavsområdet för att ta fram och söka finansiering till regionala projekt och har fått EU:s fulla stöd i denna strävan.

1.4.4 MAGHREBREGIONENS SUBREGIONALA SAMARBETE

Under året deltog EU i två viktiga möten i forumet "5+5" för västra Medelhavsområdet: ett möte för utrikesministrarna i Rom i februari där kommissionär Stefan Füle deltog och toppmötet i Malta i oktober med deltagande av ordförande Jose Manuel Durão Barroso och kommissionär Stefan Füle där ett gemensamt uttalande antogs. Vid båda mötena betonade EU möjliga synergieffekter mellan forumet "5+5" och EU:s bilaterala och regionala samarbete samt samarbetet med unionen för Medelhavsområdet. Informella möten hölls även med Arabiska Maghrebunionen. I ett första gemensamt meddelande om Maghreb från den höga representanten/vice ordföranden och Europeiska kommissionen i december beskrevs hur EU skulle kunna stödja närmare samarbete och integration mellan Maghreb-länderna. Det kompletterar insatserna på bilateral nivå mellan EU och Maghreb-länderna liksom det bredare regionala samarbetet.

2. RYSSLAND, DET ÖSTRA GRANNSKAPET OCH CENTRALASIEN

2.1 RYSKA FEDERATIONEN

Förbindelserna mellan EU och Ryssland utvecklades ytterligare under 2012.

Bland annat kan nämnas Rysslands WTO-medlemskap¹⁷ och det fortsatta genomförandet av *Gemensamma steg mot viseringsfritt resande för kortare vistelse för medborgare i Ryssland och EU*. Framsteg gjordes i förhandlingarna om ett uppgraderat avtal om förenklade viseringsförfaranden. Året präglades av givande diskussioner i enlighet med migrationsdialogen som inleddes 2011 och ikraftträdandet av det bilaterala avtal om lokal gränstrafik mellan Polen och Ryssland i juli 2012 som omfattar hela Kaliningradregionen och ytterligare gränsområden på den polska sidan. Genomförandet av partnerskapet för modernisering gjorde framsteg. Det oberoende forumet för civilsamhället höll sitt tredje årsmöte i St. Petersburg i oktober.

Vissa verkningar av Rysslands anslutning till WTO neutraliserades tyvärr av nya och omotiverade handelshinder.

Ryssland har inte ännu uppfyllt sina åtaganden om att modernisera avgiftssystemet för flygningar över Sibirien och har i stället på ett konstlat sätt kopplat denna fråga till EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Förbindelserna mellan Bryssel och Moskva var fortsatt täta, bland annat genom regelbundna kontakter mellan den höga representanten/vice ordföranden och Rysslands utrikesminister Lavrov. Två toppmöten mellan EU och Ryssland, i Sankt Petersburg den 3–4 juni och i Bryssel den 20–21 december, hölls i konstruktiv anda, även om de endast ledde till smärre framsteg på de viktigaste samarbetsområdena. Formella möten inom den politiska dialogen hölls på olika nivåer under 2012. EU fortsatte att verka för Rysslands integrering i det regelbaserade internationella system, till vilket WTO-medlemskapet bidrar.

---

¹⁷ Europaparlamentet antog den 26 oktober 2012 en resolution om handelsförbindelserna mellan EU och Ryssland efter Rysslands anslutning till WTO (P7_TA(2012)0409).

EU fortsatte att föra en dialog med Ryssland i många av de internationella frågor som återfinns högst upp på EU:s Guspdagordning, som Syrien, Iran, Mellanöstern i vidare bemärkelse, Afghanistan och de utdragna konflikterna i det gemensamma närområdet. EU fortsatte också att samarbeta med Ryssland i globala frågor som klimatförändring, kampen mot terrorism, spridning av massförstörelsevapen, organiserad brottslighet, olaglig handel samt trygg energiförsörjning. I november 2012 inleddes en politisk dialog om kampen mot terrorism i Moskva.

På områdena mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstaten och den inre utvecklingen i Ryssland fanns det anledning till fortsatt oro under 2012¹⁸. Lagstiftning som på olika sätt begränsar tillämpningsområdet för det civila samhället, gripanden och utredningar av oppositionsledare samt tveksamma och oproportionerliga domar mot aktivister gav upphov till allvarliga tvivel om Rysslands åtagande när det gäller rättsstatsprincipen och det civila samhällets roll som en avgörande drivkraft för moderniseringen. Omständigheterna kring Sergej Magnitskijs död i häktet i väntan på rättegång 2009 klarades inte. Den höga representanten/vice ordföranden reagerade öppet på denna oroande utveckling, och den 11 september 2012 gjorde hon ett uttalande i Europaparlamentet om politiskt utnyttjande av rättsväsendet i Ryssland. EU fortsatte att ta upp dessa frågor inom ramen för sina politiska dialogmöten med Ryssland, bland annat vid toppmöten och vid det samråd som två gånger per år hålls mellan EU och Ryssland om de mänskliga rättigheterna, av vilka det senaste hölls i december 2012.

Genomförandet av verksamheten i partnerskapet för modernisering mellan EU och Ryssland, som inleddes 2010, fortsätter. En informell gemensam arbetsplan reviderades och uppdaterades under 2012. En fjärde lägesrapport lades fram i informationssyfte vid toppmötet den 21 december. Partnerskapet för modernisering kompletterades genom bilaterala partnerskap för modernisering som ingåtts med Ryssland av 23 EU-medlemsstater. Ytterligare två förebereddes och åtta arbetsplaner hade godkänts.

---

¹⁸ Europaparlamentet antog den 16 februari 2012 en resolution om det förestående presidentvalet i Ryssland (P7_TA(2012)0054), en resolution den 15 mars 2012 om resultatet av presidentvalet i Ryssland (P7_TA(2012)0088), den 13 september 2012 en resolution om politiskt utnyttjande av rättsväsendet i Ryssland (P7_TA(2012)0352). Dessutom antog Europaparlamentet den 23 oktober 2012 en rekommendation i fallet Sergej Magnitskij (P7_TA(2012)0369). Fallet Sergej Magnitskij tog också upp av Europeiska rådets ordförande i ett brev till den dåvarande presidenten Medvedev. Den höga representanten/vice ordföranden har också utfärdat flera uttalanden där EU uttryckte oro över ändringarna av Rysslands lag om icke-statliga organisationer (den 10 juli), över fängslandet av medlemmar i punkbandet "Pussy Riot" (den 17 augusti) och över den nya lagen om förräderi i Ryssland (den 25 oktober).

Förhandlingarna om ett nytt avtal mellan EU och Ryssland har endast gjort smärre framsteg under 2012. Bägge sidor utbytte "positivlistor" över eventuella handels- och investeringsrelaterade bestämmelser som kan ingå i ett sådant avtal. Det överenskomna målet är att ingå ett strategiskt avtal som ska utgöra en övergripande ram för förbindelserna mellan EU och Ryssland under överskådlig framtid och bidra till utvecklingen av den potential som våra förbindelser har¹⁹.

När det gäller yttre säkerhet fortsatte det goda samarbetet i samband med insatsen Eunavfor Atalanta för bekämpande av piratdåd och den ryska insatsen till havs som utstationerats utanför Somalias kust. Ryssland har inbjudits att överväga ett ingående i samband med Athenmekanismen av ett arrangemang för tillhandahållande av strategisk flygtransport till EU-ledda militära krishanteringsinsatser. Under tiden har de informella sonderande samtalen om ett nytt ramavtal om Rysslands deltagande i EU:s krishanteringsinsatser fortsatt utan några betydande framsteg under 2012. Ryssland avböjde också en inbjudan från EU i juli 2012 om att delta i uppdraget Eucap Nestor i Afrikas horn.

EU:s energiförbindelser med Ryssland fortsatte att kännetecknas av starkt ömsesidigt beroende, eftersom Ryssland fortfarande var EU:s viktigaste externa energileverantör och EU den främsta externa konsumenten av ryska kolväteresurser²⁰.

---

¹⁹ Europaparlamentet antog den 13 december 2012 en resolution som innehöll rekommendationer till rådet, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten om förhandlingarna för ett nytt avtal mellan EU och Ryssland (P7_TA(2012)0505).

²⁰ Toppmötena mellan EU och Ryssland den 3–4 juni 2012 i St. Petersburg och den 21 december 2012 i Bryssel samt EU:s och Rysslands ständiga partnerskapsråd för energi den 13 december 2012 på Cypern var användbara forum för att hantera frågor bland annat på området energitrygghet.

2.2 DET ÖSTLIGA PARTNERSKAPET – MULTILATERALA FÖRBINDELSER²¹

Under 2012 gjordes det betydande framsteg med genomförandet av det östliga partnerskapet när det gäller både det bilaterala och det multilaterala spåret. Det östliga partnerskapet följde en ambitiös agenda. Vid toppmötet om det östliga partnerskapet i Warszawa i september 2011 klargjordes att EU var fast beslutet att påskynda den politiska associeringen och ekonomiska integrationen vilket sedan ledde fram till upprättandet av färdplanen för det östliga partnerskapet (den 15 maj 2012). Vid det tredje utrikesministermötet i det östliga partnerskapet (som hölls i Bryssel den 23 juli 2012) konstaterades att färdplanen utgör en grund för att vägleda och följa upp det fortsatta genomförandet av målen för det östliga partnerskapet enligt definitionen i deklARATIONERNA från Prag och Warszawa fram till nästa toppmöte i Vilnius (som kommer att hållas den 28–29 november 2013). Ministrarna enades om att nästa utrikesministermöte i det östliga partnerskapet 2013 skulle utgöra ett tillfälle att se över genomförandet av färdplanen och diskutera utvecklingen av det östliga partnerskapet framöver inför förberedelserna av nästa toppmöte i Vilnius.

EU är redo att i större utsträckning investera i sådana partnerländer som med framgång genomför sina överenskomna reformmål. Under förra året anslogs för första gången ytterligare ekonomiskt stöd till länder som är ledande när det gäller reformer (Armenien, Georgien och Republiken Moldavien), inbegripet på områdena för demokratiska reformer, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet, också inom ramen för **programmet för integration och samarbete med de östliga partnerskapsländerna (EaPIC)** som är baserat på "mer ger mer"-strategin. Att endast begränsade framsteg har uppnåtts på dessa områden i vissa andra länder innebär dock en utmaning för förverkligandet av det övergripande målet att politiskt associera och ekonomiskt integrera partnerländerna med EU.

---

²¹ Partnerländer: Armenien, Azerbajdzjan, Vitryssland, Georgien, Republiken Moldavien och Ukraina.

På **Gusp-** och **GSFP**-området efterlyste toppmötet för det östliga partnerskapet i Warszawa förstärkt dialog och samarbete i internationella säkerhetsfrågor, bland annat med tanke på partnerländernas möjliga deltagande i civila och militära EU-ledda insatser. Georgien, Republiken Moldavien och Ukraina inbjöds att delta i några av den senaste tidens GSFP-uppdrag och svarade positivt. Samtidigt kommer tyngdpunkten i högre grad att ligga på fredlig konfliktlösning och förtroendeskapande åtgärder i samarbetet mellan EU och partnerländerna och i de regionala samarbetsprojekten och EU:s biståndsprogram.

Arbetet med multilaterala plattformar fortsatte, genom vilka partnerländer kan få hjälp med att driva på reformerna. Aktiva bidrag, stöd och expertkunskaper för seminarier och utbildningsprogram erbjöds av partnerländer, EU:s medlemsstater, EU:s institutioner och internationella organisationer. Internationella finansinstitut tillhandahöll också bistånd via olika kanaler.

Det multilaterala östliga partnerskapets plattform för demokrati, gott styre och stabilitet (plattform I) var i huvudsak inriktad på arbetet med reformen av offentlig förvaltning, asyl och migration, med att förbättra rättsväsendets funktionssätt, bekämpande av korruption, GSFP, stöd för respekten av mänskliga rättigheter och trygg förvaltning av statsgränserna. Genomförandet av verksamheten i plattform I stöddes av Europarådet genom en facilitet inom Europarådet som gäller normer för genomförande av val, reform av rättsväsendet, god samhällsstyrning, kampen mot korruption och samarbete i kampen mot it-brottslighet.

Framsteg gjordes i samarbetet på **GSFP**-området i enlighet med färdplanen för det östliga partnerskapet. I samband med det östliga partnerskapets workshop om GSFP (som hölls i Bryssel den 9 november 2012) framhölls hur viktigt det är för alla de sex partnerländerna att delta i regelbundna multilaterala samråd om GSFP. Plattformen gav utrikestjänsten i uppdrag att utarbeta en instruktion för en **GSFP-panel** inom ramen för plattform I.

Inom **integrerad gränsförvaltning** hjälpte genomförandet av projekt med anknytning till flaggskeppsinitiativprojekten till att uppnå målet i färdplanen för det östliga partnerskapet med ökad effektivitet och säkerhet vid gränsövergångarna och att förbättra den övergripande effektiviteten hos partnerländernas gränsorgan och tulltjänstemän.

Det östliga flaggskeppsinitiativet för förebyggande, beredskap och insatser vid naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor bidrog till att bygga upp de deltagande ländernas kapacitet för förebyggande, beredskap och insatser vid katastrofer på lokala, nationella och regionala nivåer.

Informella dialoger inom det östliga partnerskapet (det första mötet hölls i Chisinau den 5 juni 2012) utgjorde utgångspunkten för öppna diskussioner mellan det östliga partnerskapets utrikesministrar och EU om relevanta frågor, bland annat GSFP, genomförandet av färdplanen och sektorsdialog²².

2.3 DET ÖSTLIGA PARTNERSKAPET – BILATERALA FÖRBINDELSER

2.3.1 UKRAINA

Ukraina uppvisade generellt sett en splittrad bild när det gäller utvecklingen mot en djupgående och hållbar demokrati. En viss positiv händelseutveckling, bland annat när det gäller områdena för reform av lagstiftningen och föreningsfrihet, överskuggades fortfarande av problemet med selektiv rättvisa²³ som fortfarande intog en framträdande plats på dagordningen för den politiska dialogen mellan EU och Ukraina. Europaparlamentets uppdrag under ledning av Polens förre president Aleksander Kwaśniewski och Europaparlamentets förre ordförande Pat Cox, som inrättades i maj 2012, utgjorde ett betydande stöd för EU i ansträngningarna med att övervaka fallen av selektiv rättvisa och säkerställa lämplig medicinsk behandling av bland andra Ukrainas förra premiärminister Julia Tymosjenko.

---

²² Den andra informella dialogen inom det östliga partnerskapet med en sektorsdialog om transport kommer att hållas i Tbilisi den 12–13 februari 2013 och den tredje dialogen kommer att hållas i Jerevan i september 2013.

²³ Gemensamt uttalande från den höga representanten Catherine Ashton och kommissionär Stefan Füle av den 27 februari om domen mot Jurij Lutsenko och av den 29 augusti om Ukrainas högsta specialdomstols dom i fallet Julia Tymosjenko. Europaparlamentet antog den 24 maj 2012 en resolution om situationen i Ukraina, fallet Julia Tymosjenko (P7_TA-PROV(2012)0221).

Parlamentsvalet den 28 oktober 2012 gav ett blandat resultat med flera brister och utgjorde en försämring på flera områden. Till följd av rättegångar som inte följde internationell normer var vissa oppositionsledare förhindrade att kandidera i parlamentsvalet²⁴.

En andra rapport från EU om Ukrainas genomförande av handlingsplanen för förenklat viseringsförfarande offentliggjordes i februari 2012. Avtalet om ändring av avtalet mellan Ukraina och Europeiska unionen om förenklat viseringsförfarande undertecknades den 23 juli 2012²⁵. Associeringsavtalet, inbegripet som en integrerad del ett djupgående och omfattande frihandelsavtal som en integrerad del av detta avtal, paraferades den 30 mars 2012.

Den 10 december 2012 antog rådet sina slutsatser där det bekräftade sitt åtagande att underteckna associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsavtalet, så snart som de ukrainska myndigheterna påvisar beslutsamma åtgärder och konkreta framsteg på de områden som anges i slutsatserna (valreformer, reformer av rättsväsendet och konstitutionella reformer), om möjligt i tid inför toppmötet inom det östliga partnerskapet i Vilnius i november 2013²⁶.

2.3.2 MOLDAVIEN

Förhandlingarna med Republiken Moldavien om ett associeringsavtal fortskred aktivt under hela året och slutfördes redan 2013. I februari 2012 inleddes officiellt förhandlingarna om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal som en integrerad del av det kommande associeringsavtalet och slutfördes i juni 2013. I den tredje utvärderingsrapporten från kommissionen i juni 2012 om Republiken Moldaviens framsteg med handlingsplanen om liberalisering av viseringsbestämmelserna drogs slutsatsen att detta partnerland hade uppfyllt alla kriterier under den första etappen av handlingsplanen. Detta gjorde det möjligt för kommissionen att i november 2012 inleda bedömningen av de kriterier som fastställts för den andra – och sista – etappen av handlingsplanen.

---

²⁴ Gemensamma uttalanden från den höga representanten Catherine Ashton och kommissionär Stefan Füle av den 12 och 29 oktober samt den 12 november om parlamentsvalet den 28 oktober.

²⁵ Avtalet trädde i kraft den 1 juli 2013.

²⁶ Europaparlamentet antog den 13 december 2012 en resolution om situationen i Ukraina (P7_TA-PROV(2012)0507).

Republiken Moldavien har inlett samarbetet med EU i GSFP-sammanhang. Ett ramavtal om Moldaviens deltagande i EU:s krishanteringsinsatser ingicks den 13 december 2012, och Republiken Moldavien har inbjudits att delta i uppdraget Eucap Nestor i Afrikas horn.

Europeiska unionens gränsövervakningsuppdrag för Republiken Moldavien och Ukraina (EU BAM) fortsatte att ge betydande bidrag till utvecklingen av gränsförvaltningsförfaranden som uppfyller Europeiska unionens normer och tjänar legitima behov hos de moldaviska och ukrainska medborgarna, de resande och handeln, vilket i sin tur ökar den regionala säkerheten och stöder den ekonomiska utvecklingen. EU BAM fortsatte också att bidra till att genomföra ett antal nyckelinitiativ från kommissionen på områdena för tull, bedrägeribekämpning och gränsförvaltning och att tillhandahålla bägge sidor i konflikten i Transnistrien neutral, teknisk rådgivning och tekniska tjänster. Detta bidrog särskilt till att järnvägstrafiken genom Transnistrien helt kunde återupptas²⁷.

EU intensifierade insatserna för att bidra till en lösning av konflikten i **Transnistrien**. Officiella förhandlingar i "5+2-format", vilka återupptogs 2011, har gjort vissa framsteg, särskilt efter det att "5+2-formatet" samstämmt enades om en övergripande dagordning för förhandlingarna i april 2012²⁸. Vid mötet i rådet (utrikes frågor) i september 2012 hävdades delvis de restriktiva åtgärder som hade införts 2003 mot ledarna i regionen Transnistrien för att främja en positiv utveckling, samtidigt som situationen i skolor under moldavisk förvaltning som använder det latinska alfabetet fortsättningsvis noga övervakas. Ett antal bilaterala besök på hög nivå avspeglade de fördjupade förbindelserna mellan EU och Republiken Moldavien som omfattade ett besök av president Nicolae Timofti i Bryssel i april och av ordförande Barroso i Chisinau i november 2012.

---

²⁷ Uttalande från talespersonen för den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton om återupptagandet av transittrafiken per järnväg genom Transnistrien av den 30 april 2012.

²⁸ Uttalande från den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton vid mötet i "5+2-formatet" i Wien den 17–18 april 2012.

2.3.3 VITRYSSLAND

Under hela 2012 upprepade EU konsekvent sitt kritiska engagemang i förbindelserna med Vitryssland, bland annat genom dialog och deltagande i det östliga partnerskapet. EU erinrade om att utvecklingen av de bilaterala förbindelserna är avhängig av de framsteg som Vitryssland gör när det gäller respekten för demokratiska principer, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna²⁹.

I mars 2012 lanserade EU ett nytt instrument i förbindelserna med Vitryssland: den europeiska dialogen om modernisering med Vitryssland³⁰.

I mars 2012 hade EU ålagt 243 personer viseringsförbud och frysning av tillgångar, infört ett embargo mot vapen och utrustning som skulle kunna användas för inre förtryck, antagit en restriktiv inställning till utlåning från EIB och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och fryst tillgångarna för 32 företag. Paketet med restriktiva åtgärder konsoliderades och förlängdes i oktober 2012.

Efter besluten i januari och februari att utvidga kriterierna för de restriktiva åtgärderna när det gäller Vitryssland och att lägga till ytterligare 21 personer begärde den vitryska sidan att EU:s och Polens ambassadörer i Minsk skulle lämna landet för samråd. Som motdrag till detta lämnade samtliga EU-medlemsländers ambassadörer landet under en tidsperiod på nästan två månader.

---

²⁹ Europaparlamentet antog den 16 februari 2012 en resolution om dödsstraffet i Vitryssland, särskilt fallen Dzmitryj Kanavalaw och Uladzislaw Kavaljow (P7_TA(2012)0063), den 29 mars 2012 en resolution om situationen i Vitryssland (P7_TA(2012)0112), den 5 juli 2012 en resolution om yttrandefrihet i Vitryssland, särskilt fallet med Andrzej Poczobut (P7_TA(2012)0300) och den 26 oktober 2012 en resolution om situationen i Vitryssland efter parlamentsvalet den 23 september 2012 (P7_TA(2012)0410).

³⁰ Det finns fyra fungerande arbetsgrupper i Minsk inom ramen för dialogen, där företrädare för det vitryska civilsamhället deltar. Flera seminarier om modernisering har också anordnats av EU-medlemsstater inom ramen för moderniseringsdialogen. Vitryska myndigheter har än så länge inte deltagit i den europeiska dialogen om modernisering med Vitryssland.

EU har vid flera tillfällen under 2012 uttryckt sin oro när det gäller bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna, rättsstatsprincipen och de demokratiska principerna bland annat i de slutsatser som antogs av rådet i mars och oktober 2012. I mars månads slutsatser fördömde EU avrättningen av Uladzislau Kavaljou och Dzmitryj Kanavalau och krävde att Vitryssland ska ansluta sig till ett världsomfattande moratorium för dödsstraffet. I juli tog EU initiativ till en resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter genom vilken en särskild rapportör för människorättssituationen i Vitryssland inrättades, EU uppmanade vid upprepade tillfällen sin begäran att samtliga politiska fångar omedelbart och ovillkorligt skulle frigges och återfå sina rättigheter. Under hela 2012 släpptes tre politiska fångar efter det att de hade utsatts för påtryckningar att underteckna nådeansökningar ställda till presidenten.

Parlamentsvalet ägde rum den 23 september 2012. OSSE/ODIHR:s valobservatörsuppdrag konstaterade att många av OSSE:s åtaganden, inklusive medborgarnas rätt att hålla möten, ställa upp som kandidater och uttrycka sig fritt, inte respekterades. Valet anordnades inte på ett opartiskt sätt, och varken klagomålen eller överklagandeprocessen gav garantier för ett effektivt rättsmedel. Den rättsliga ramen för valet gav, trots vissa förbättringar, inte tillräckliga garantier för att valet skulle genomföras i enlighet med OSSE:s internationella normer. Den höga representanten/vice ordföranden och kommissionär Stefan Füle påpekade att detta val utgjorde ytterligare ett förlorat tillfälle att genomföra val i enlighet med internationella normer.

Kommissionens erbjudande i juni 2011 till Vitryssland att inleda förhandlingar om viseringslättnader och återtagandeavtal har ännu inte besvarats av Vitryssland. Under tiden fortsatte EU-medlemsstaterna att optimalt utnyttja befintlig flexibilitet inom viseringskodexen, särskilt möjligheterna att medge undantag från eller sänka viseringsavgifterna för vissa kategorier av vitryska medborgare eller i enskilda fall.

2.3.4 SYDKAUKASIEN

EU fortsatte att intensifiera sitt engagemang i länderna i Sydkaukasien under 2012. I februari 2012 antog rådet slutsatser om Sydkaukasien där det erinrade om sitt åtagande att verka för välstånd, säkerhet, demokrati, rättsstaten, respekten för de mänskliga rättigheterna, gott styre, hållbar utveckling och regionalt samarbete i hela Sydkaukasien och att det är villigt att i nära samarbete med alla relevanta parter stärka insatserna till stöd för förtroendeskapande och fredliga lösningar på konflikterna i regionen. Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy besökte i juli 2012 alla de tre länderna i Sydkaukasien.

EU behöll sitt starka engagemang i **Georgien**³¹ för att främja reformer och intensifiera sina förbindelser, inte minst som ett resultat av åtagandena i samband med lösningen av konflikten 2008. Förhandlingarna om ett associeringsavtal fortskred och förhandlingarna om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal mellan EU och Georgien som en integrerad del av associeringsavtalet inleddes i mars 2012. Dialogen om visering mellan EU och Georgien intensifierades genom förberedelserna inför inledandet av en handlingsplan för förenklat viseringsförfarande i början av 2013. EU tog kontakt med den nya georgiska regeringen som tillträdde i oktober 2012 och välkomnade premiärminister Bidzina Ivanisjvili och president Micheil Saakasjvili till Bryssel i november, vilket kort därefter följdes av ett besök av den höga representanten/vice ordföranden i Georgien. EU spelade en viktig roll genom att underlätta övergången och samregeringsprocessen i georgisk politik efter parlamentsvalet. Detta inbegriper utnämningen av en särskild rådgivare för rättslig och konstitutionell reform och mänskliga rättigheter (Thomas Hammarberg, tidigare Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter) som ska arbeta direkt med Georgiens regering, parlament och president för att på EU:s vägnar tillhandahålla råd på områdena för reform av domstolsväsendet, reform av rättssystemet och reform av konstitutionen, liksom när det gäller brottsbekämpning, kriminalvårdssystemet och mänskliga rättigheter.

---

³¹ Europaparlamentet antog den 26 oktober 2012 en resolution om valet i Georgien (P7_TA(2012)0411).

Under 2012 fortsatte Europeiska unionens övervakningsuppdrag i Georgien (EUMM Georgia) att spela en betydelsefull roll i regionen genom att med framgång bidra till stabiliserings- och normaliseringsinsatserna och de förtroendeskapande insatserna på fältet. UMM Georgias mandat förlängdes ytterligare. Uppdraget genomförs för närvarande med minst 200 övervakare som arbetar med alla huvuduppgifterna med inriktning på åtgärder för stabilisering och förtroendeskapande.

EU fortsatte att spela en ledande roll i de internationella diskussionerna i Genève, med delat ordförandeskap tillsammans med FN och OSSE. EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och för krisen i Georgien, ambassadör Philippe Lefort, medverkade aktivt i insatserna för konfliktlösning inom ramen för dessa diskussioner och tog upp följderna av konflikten 2008 mellan Georgien och Ryssland samt Georgiens inställning till sina utbrytarregioner. Diskussionerna i Genève omfattar frågor i samband med säkerhet och stabilitet samt humanitära frågor, inbegripet situationen för internflyktingar och andra flyktingar liksom befolkningsgrupper som drabbats av konflikten. EU:s insatser för konfliktlösning stöddes av åtgärder genom stabilitetsinstrumentet, EU-finansierad verksamhet som omfattade förtroendeskapande åtgärder och tidig varning samt personliga kontakter.

Efter rådets mandat om bemyndigande för den höga representanten att inleda förhandlingar med Georgien om en ram för Georgiens deltagande i EU:s krishanteringsinsatser överlämnade den höga representanten/vice ordföranden ett formellt förslag till den georgiska parten med en officiell inbjudan att inleda förhandlingar under sitt besök i Tbilisi i november 2012.

EU behöll sitt starka engagemang i **Armenien**³² för att stödja landets reformarbete. Förhandlingarna om associeringsavtalet förlöpte väl och Armenien inledde förhandlingar om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal som en integrerad del av associeringsavtalet. Förhandlingarna om avtal om förenklat viseringsförfarande och om återtagandeavtal slutfördes och paraferades den 18 oktober. Avtalet om förenklat viseringsförfarande undertecknades den 17 december³³. Båda avtalen är i färd med att ratificeras. Kommissionär Stefan Füle besökte Jerevan i september och kommissionens ordförande Barroso besökte Jerevan i december.

Förhandlingarna med **Azerbajdzjan**³⁴ om energifrågor, bland annat om den transkaspiska gasledningen framskred väl, liksom förhandlingarna om avtal om viseringslättnader och återtagande. Samtalen om associeringsavtalet har försenats något, men båda parter har åtagit sig att fortsätta förhandlingsprocessen under 2013, där EU kommer att betona vikten av de mänskliga rättigheterna, demokrati, rättsstatsprincipen och de grundläggande friheterna som kärnan i de politiska kapitlen i avtalet, utöver ett fördjupat samarbete inom en rad multilaterala och globala frågor.

När det gäller de utdragna konflikterna verkade EU:s särskilda representant aktivt för att öka EU:s stöd till konfliktlösningsarbetet när det gäller **Nagorno-Karabach**. EU arbetade i nära samordning med OSSE:s Minskgrupp för att stödja deras ansträngningar för att hitta en lösning på Nagorno-Karabachfrågan. EU finansierade även ett antal förtroendeskapande åtgärder för att stödja fredsprocessen, bland annat en studie om "fördelarna med fred".

---

³² Europaparlamentet antog den 18 april 2012 en resolution med Europaparlamentets rekommendationer till rådet, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten om förhandlingarna om associeringsavtalet mellan EU och Armenien (P7_TA(2012)0128).

³³ Båda avtalen är i färd med att ratificeras.

³⁴ Europaparlamentet antog den 18 april 2012 en resolution med Europaparlamentets rekommendationer till rådet, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten om förhandlingarna om associeringsavtalet mellan EU och Azerbajdzjan (P7_TA(2012)0127). Europaparlamentet antog också den 24 maj 2012 en resolution om läget för de mänskliga rättigheterna i Azerbajdzjan (P7_TA(2012)0228), och den 13 september 2012 en resolution om Azerbajdzjan: fallet Ramil Safarov (P7_TA(2012)0356).

2.4 CENTRALASIEN

Under 2012 intensifierades genomförandet av EU:s strategi för Centralasien ytterligare, genom bland annat politisk dialog och tekniskt samarbete.

Rådet godkände i juni 2012 den senaste lägesrapporten om strategigenomförande genom rådets materiella slutsatser. Det drog slutsatsen att strategin fortfarande är giltig och inkluderade ett utkast till kommande riktlinjer med en inriktning på särskilt viktiga insatser under de kommande åren, bland annat nödvändigheten av att fästa större uppmärksamhet vid säkerhetsfrågor i förbindelserna, särskilt med tanke på händelseutvecklingen i Afghanistan och bortdragandet av Isaf-styrkorna senast i slutet av 2014 (vilket skulle kunna öka säkerhetsutmaningarna i hela regionen).

Ett ministermöte mellan EU och Centralasien i hölls i Bisjkek i Kirgizistan i november 2012 och leddes av den höga representanten/vice ordföranden. Mötet gav ett tillfälle att utbyta åsikter om strategin för Centralasien och den motsvarande översynen av strategin och föra diskussioner om regionala utmaningar, bland annat miljö- och vattenfrågor samt om energisamarbete och internationella frågor. Man enades om att inleda en högnivådialog om säkerhet mellan EU och Centralasien på politisk direktörsnivå för att fördjupa dialogen om utrikespolitiska frågor och att intensifiera samarbetet när det gäller att ta itu med transnationella hot. Den höga representanten/vice ordföranden gjorde bilaterala besök i Kirgizistan, Uzbekistan, Tadzjikistan och Kazakstan³⁵ under sitt besök i Centralasien och träffade presidenterna och utrikesministrarna i samtliga länder. Man tog upp människorättsfrågor under hela detta besök, också vid mötena med det civila samhället. EU har också hållit djupgående diskussioner i samband med de årliga bilaterala människorättsdialogerna.

---

³⁵ Europaparlamentets antog den 15 mars 2012 en resolution om Kazakstan (P7_TA(2012)0089) och den 22 november 2012 en resolution med Europaparlamentets rekommendationer till rådet, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten om förhandlingarna om det nya utvidgade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Kazakstan (P7_TA(2012)0459).

Inom ramen för rättsstatsinitiativet hölls det tredje mötet mellan EU:s och Centralasiens justitieministrar den 6–7 december i Bryssel. Ministrarna bekräftade åter de tematiska prioriteringarna i rättsstatsinitiativet mellan EU och Centralasien, t.ex. författningsrätt, förvaltningsrätt och straffrätt samt förstärkning av kapacitetssupbyggnaden inom rättsväsendet.

Frågor i samband med gränsförvaltning och regionala säkerhetsfrågor diskuterades vid det möte som uppmärksammade tioårsdagen i det centralasiatiska gränssäkerhetsinitiativet i april i Wien.

Förhandlingarna om ett trepartsavtal med Turkmenistan och Azerbajdzjan om rättsliga ramar för en transkaspisk gasledning fortsatte under året.

Patricia Flor utsågs till EU:s särskilda representant för Centralasien i juni. EU:s särskilda representant fortsatte att arbeta tillsammans med länderna i regionen när det gäller övergripande frågor och säkerhetsfrågor³⁶.

3. VÄSTRA BALKAN

Västra Balkan fortsatte att vara en fråga som hade högsta prioritet för EU under hela 2012. I december 2012 upprepade rådet att det entydigt och helhjärtat stöder det europeiska perspektivet för regionen, vilket fortfarande är grundläggande för dess stabilitet och försoning liksom för dess framtid. Det uppmärksammade också behovet av rättvis och sträng villkorlighet inom ramen för de politiska Köpenhamnskriterierna och stabiliserings- och associeringsprocessen som fortsatte att utgöra den övergripande politiska ramen för förbindelserna och förhandlingarna med länderna på västra Balkan. Regionalt samarbete och goda grannförbindelser utgör fortfarande grundläggande beståndsdelar i utvidgningsprocessen.

---

³⁶ En särskild inriktning under 2012 var vattenfrågor, särskilt kontroversiella och stora vattenprojekt, för att underlätta dialogen och godtagbara lösningar. EU:s särskilda representant bidrog också till översynen av EU:s strategi för ett nytt partnerskap med Centralasien och verkade för ett inledande av en årlig regional säkerhetsdialog. Hon deltog i förberedelserna inför ministermötet mellan EU och Centralasien i november 2012 och följde med den höga representanten till fyra huvudstäder i regionen. Hon förordade en mer regional strategi för Afghanistan och stödde EU:s politiska och programrelaterade synergieffekter, både internt och externt, i Centralasien och Afghanistan. Hon gav också politiska impulser till den pågående rättsstatsplattformen i regionen och verkade för de mänskliga rättigheterna i nära samråd med Europaparlamentet.

Stora framsteg gjordes i regionen med inledandet av anslutningsförhandlingar med Montenegro och kandidatstatus för Serbien 2012, och Kroatiens framgångsrika anslutningsprocess. EU drev sitt beslutsamma engagemang vidare för att lösa de politiska utmaningarna i regionen. Det intog en klart ledande ställning i främjandet och underlättandet av en dialog mellan Belgrad och Pristina. EU har samarbetat med Bosnien och Hercegovinas politiska ledare för att kunna göra framsteg med landets utsikter till EU-medlemskap, inlett en högnivådialog med f.d. jugoslaviska republiken Makedonien om ett antal av de viktigaste frågorna i anslutningsprocessen och haft fortsatta kontakter med Albanien. Länderna har bidragit till att bekräfta EU:s engagemang i regionen, vilket är viktigt för att utsikterna till EU-medlemskap ska vara trovärdiga.

Dialogen mellan Belgrad och Pristina. Efter valet i Serbien har den höga representanten/vice ordföranden sedan oktober 2012 lett den EU-stödda dialogen på premiärministernivå mellan Serbien och Kosovo i syfte att normalisera deras förbindelser. Denna dialog ledde redan under 2012 till ett antal viktiga och konkreta resultat, däribland genomförandet av integrerad gränsförvaltning, sambandssystem, skydd av det religiösa och kulturella arvet och tulluppbörd³⁷. I december erinrade rådet, samtidigt som det lovordade de båda premiärministrarna för deras engagemang i dialogen, om att en tydlig och hållbar förbättring av förbindelserna mellan Serbien och Kosovo krävdes för att båda parter ska kunna fortsätta sin respektive väg till EU-integration.

Serbien uppvisade ett ökat engagemang för att uppfylla sitt viktigaste EU-krav, nämligen att säkerställa en tydlig och hållbar förbättring av förbindelserna med Kosovo. Under 2012 gav landet sitt medgivande i frågor som rör uppfyllandet av politiska kriterier och gick i dialogen mellan Belgrad och Pristina med på Kosovos regionala representation (vilket gör det möjligt för Kosovo att delta i regionala forum på egen hand). I mars 2012 beviljades Serbien kandidatstatus.

---

³⁷ Dialogen fortsatte under 2013 och ledde till att de två parterna i april nådde en historisk överenskommelse om normalisering av förbindelserna, även för norra Kosovo.

För att understryka behovet av fortsatta ansträngningar från den serbiska ledningen för att normalisera landets förbindelser med Kosovo reste den höga representanten/vice ordföranden tillsammans med USA:s utrikesminister Hillary Clinton till Belgrad och träffade president Tomislav Nikolić och premiärminister Ivica Dačić den 30 oktober.

Presidentvalet och det förtida parlamentsvalet i maj ledde till att den dåvarande ledaren för Serbiens progressiva parti Tomislav Nikolić valdes till president och att en ny koalitionsregering bildades under ledning av premiärminister Ivica Dačić. Både president Nikolić och premiärminister Dačić bekräftade att Serbiens fortsatta integreringsprocess med EU förblir landets främsta politiska prioritet.

I sina slutsatser av den 11 december uppmanade rådet Serbien att återuppliva, vidareutveckla och genomföra agendan för reformer, särskilt på rättsstatsområdet och när det gäller viktiga institutioners oberoende. Inför utsikterna till ett eventuellt beslut om inledande av anslutningsförhandlingar med Serbien beslutade rådet också att under det första halvåret 2013³⁸ granska vilka framsteg Serbien har gjort, bland annat när det gäller normaliseringen av förbindelserna med Kosovo.

Kosovo fortsatte att göra framsteg när det gäller frågor om europeisk integration, också i fråga om att garantera en synlig och hållbar förbättring av förbindelserna med Serbien. Utmaningar kvarstår dock, särskilt på områdena för rättsstatsprincipen, reformen av den offentliga förvaltningen, valreformen, integreringen av olika samhällsgrupper och ekonomin.

---

³⁸ Ett positivt beslut om att inleda anslutningsförhandlingar har fattats under 2013.

Under 2012 inledde EU flera initiativ tillsammans med Kosovo. Dialogen om visering inleddes i januari och ledde fram till fastställandet av en färdplan i juni. I maj inleddes en strukturerad dialog med kommissionen om rättsstatsprincipen. I oktober offentliggjorde kommissionen sin genomförbarhetsstudie om ett stabiliserings- och associeringsavtal. Med sikte på ett eventuellt beslut om att inleda förhandlingar om ett stabiliserings- och associeringsavtal med Kosovo beslutade rådet i december att under det första halvåret 2013 granska Kosovos framsteg på grundval av en rapport som ska läggas fram av kommissionen och den höga representanten/vice ordföranden³⁹.

EU:s nya särskilda representant för Kosovo, Samuel Zbogar, utnämndes för att inleda arbetet i februari 2012 och Eulex mandat förlängdes fram till juni 2014.

Det gjordes också avsevärda framsteg inom Eulex-uppdraget med dess verkställande mandat med fler än 300 utfärdade domar, många i samband med grova brott och många där personer i hög ställning är inblandade. Eulex-åklagare har deltagit i mer än 1 851 mål. Genom utredningar av höga ledare har man inom uppdraget utmanat uppfattningen om strafflöshet. Uppdraget har fortsatt att ge råd och stöd till de lokala myndigheterna för att förbättra Kosovos institutionella kapacitet att ta itu med utmaningar för rättsstatsprincipen.

Bosnien och Hercegovina. Under 2012 fortsatte EU att genomföra den strategi och de instrument som fastställdes i rådets slutsatser som antogs i mars 2011. Detta engagemang som företräddes på plats genom arbetet med ökad EU-närvaro under ledning av EU:s särskilda representant/delegationschef Peter Sørensen bidrog till att bryta det politiska dödläge som rått sedan det allmänna valet 2010 och hjälpte till att bilda en regering på statlig nivå i Bosnien och Hercegovina i februari 2012. Ny politisk vilja ledde till antagandet av viktig EU-relaterad lagstiftning, särskilt lagen om statligt stöd och lagen om folkräkning.

---

³⁹ Ett positivt beslut om att inleda förhandlingar om ett stabiliserings- och associeringsavtal har fattats under 2013.

Den positiva drivkraften mattades dock av under sommaren till följd av motsättningar inom regeringskoalitionen i Bosnien och Hercegovina och också med anledning av de då kommande lokalvalen i oktober. En regeringsombildning ägde rum senare i november. Detta bidrog till att i någon mån reparera de skadade förbindelserna mellan de ledande politiska partierna, men räckte inte till för att bryta det politiska dödläget i federationen Bosnien och Hercegovinas regering, vilket fortgick fram till slutet av året.

Den höga representanten/vice ordföranden fortsatte att engagera sig i Bosnien och Hercegovina genom en regelbunden dialog med ledare i Bosnien och Hercegovina, men också genom politiskt stöd till högnivådialogen om anslutningsprocessen.⁴⁰ För att ytterligare förstärka detta åtagande besökte den höga representanten/vice ordföranden tillsammans med USA:s utrikesminister Hillary Clinton den 30 oktober Sarajevo för att på ett kraftfullt sätt uppmuntra myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att vidta de åtgärder som krävs för att föra landet närmare Europeiska unionen och de euroatlantiska strukturerna.

Eftersom Bosnien och Hercegovina inte har kunnat göra framsteg på sin EU-agenda beklagade rådet i december det fortsatta politiska dödläget i Bosnien och Hercegovina och uppmanade landet att gå vidare på sin EU-agenda och att genomföra domen i målet Sejdić och Finci. Rådet uppmanade också myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att vidta de nödvändiga åtgärderna för att förbereda landet för Kroatiens anslutning till EU.

Under 2012 fortsatte EU att bygga upp sin omfattande närvaro på plats. Den särskilda representanten förstärkte sitt kontor i Banja Luka och upprättade nya lokala kontor i Brcko-distriktet och i Mostar.

---

⁴⁰ Högnivådialogen om anslutningsprocessen inleddes i juni i syfte att underlätta samarbetet mellan Bosnien och Hercegovinas politiska ledare i fråga om de åtgärder som krävs för att gå vidare på landets väg mot EU. Inom högnivådialogen om anslutningsprocessen har Bosnien och Hercegovinas politiska ledare tagit ställning för ett genomförande av människorättsdomstolens dom, men inga framsteg har uppnåtts hittills.

I juni 2012 slutförde EU sitt polisuppdrag i Bosnien och Hercegovina, det första uppdraget inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, som inleddes i januari 2003. Polisuppdraget bistod myndigheterna i Bosnien och Hercegovina med att inrätta en modern, professionell och multietnisk polisstyrka som står redo att åta sig fullt ansvar för att upprätthålla lagen i enlighet med internationella normer. Efter det att polisuppdraget avslutades har EU fortsatt att engagera sig i området genom andra verktyg för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, särskilt genom den nya sektionen för inrikes frågor och allmän säkerhet vid den särskilda representantens kontor och genom olika program till stöd inför anslutningen.

Eufor Althea omstrukturerades den 1 september 2012. Operationen förfogar nu över 600 man och är inriktad på kapacitetsuppbyggnad och utbildning av Bosnien och Hercegovinas försvarsmakt med bibehållande av situationsmedvetenheten och en trovärdig avskräckning för att stödja insatser för att upprätthålla eller återupprätta trygga och säkra förhållanden. Den 14 november 2012 förlängdes det exekutiva mandatet för uppdraget av FN:s säkerhetsråd med ytterligare ett år.

F.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Efter det förtida parlamentsvalet i juni 2011 bildades en förnyad koalition mellan premiärminister Nikola Gruevski och ledaren för Demokratiska integrationsunionen (DUI), Ali Ahmeti, och visade sig vara stabil och funktionell under 2012, om än med en regeringskris i augusti som handlade om frågor med direkt koppling till konflikten 2011 (inbegripet sociala rättigheter för vissa veteraner). I februari och april 2012 förorsakade två händelser med dödlig utgång spänningar mellan folkgrupperna. EU:s delegation förband sig att bidra till att övervinna svårigheterna och efterlyste en effektiv rättslig uppföljning i nära kontakt med EU:s medlemsstater och internationella partner. Dessa händelser underströk åter att Ohrid-ramavtalet fortfarande utgör en pelare för den politiska sammanhållningen i landet. Dess fullständiga genomförande och översyn kvarstår som viktiga prioriteringar.

Anslutningsdialogen på hög nivå lanserades av kommissionen våren 2012 och sträckte sig över tre rundor. Den tjänade som en katalysator för att påskynda reformerna på grundval av ett direkt engagemang på hög nivå mellan regeringen och kommissionen. I oktober återupprepade kommissionen sin rekommendation om inledande av anslutningsförhandlingar. Rådet noterade rekommendationen och erkände de framsteg som hade gjorts. Rådet noterade behovet av fortlöpande ansträngningar och vädjade om att reformtakten skulle upprätthållas, med fortsatt fokus på rättsstatsprincipen, inbegripet när det gäller yttrandefrihet, kampen mot korruption, samt förbindelserna och försoningen mellan etniska grupper.

Rådet erinrade om att det fortfarande var väsentligt att upprätthålla goda grannförbindelser, inklusive en framförhandlad och ömsesidigt godtagbar lösning på namnfrågan under FN:s överinseende. Rådet välkomnade också den dynamik som uppstått genom den senaste tidens kontakter och utbyten, efter det grekiska förslaget till ett samförståndsavtal. Rådet såg också positivt på att kontakter nyligen hade tagits med FN:s medlare Matthew Nimetz. Det noterade också kontakterna mellan f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Bulgarien och såg fram emot att dessa skulle omsättas i konkreta åtgärder och resultat. Kommissionen gavs i uppdrag att senast våren 2013 utarbeta en rapport, där man bedömer genomförandet av reformerna i samband med anslutningsdialogen på hög nivå, och åtgärderna för att främja goda grannförbindelser, inbegripet en under FN:s överinseende framförhandlad och ömsesidigt godtagbar lösning på namnfrågan. På grundval av denna rapport skulle rådet bedöma framstegen under det första halvåret 2013 för att anslutningsförhandlingarna ska kunna inledas.

Den 24 december uppstod en tvist i parlamentet mellan oppositionen och regeringen om förfarandet för att anta budgeten för 2013. EU:s ansträngningar för att lugna ner krisen pågick i slutet av 2012.

Albanien. I november 2011 underlättade EU ingåendet av ett avtal mellan det styrande Demokratiska partiet och Socialistpartiet från oppositionen, vilket lade grunden för ett samarbete över partigränserna när det gäller EU-relaterade reformer. Under 2012 ledde detta till framsteg med de viktigaste prioriteringarna i kommissionens rapport från 2010. Reformen av vallagen, valet av en ombudsman och reformen av bestämmelser om immunitet godkändes med stöd av båda partierna. Kommissionen erkände de framsteg som gjorts och rekommenderade i oktober 2012 att rådet skulle bevilja Albanien status som kandidatland, under förutsättning att landet slutför tre viktiga åtgärder på områdena för rättsväsendet och den offentliga förvaltningen och en översyn av parlamentets arbetsordning. I december 2012 enades rådet om att fatta beslut om det ska bevilja denna status så snart kommissionen har rapporterat att de tre åtgärderna har blivit godkända och betonade behovet av ytterligare åtgärder på områdena för korruption och organiserad brottslighet. Det betonade också vikten av att hålla parlamentsvalet i juni 2013 i överensstämmelse med internationella normer och uppmanade Albanien att undvika uttalanden som är till förfång för goda grannförbindelser. 100-årsdagen av landets självständighet firades i fredliga tecken i november 2012, men ledde till ökad nationalistisk retorik. I slutet av året hade den styrande koalitionen och oppositionen inte nått någon överenskommelse om att godkänna de tre lagarna, eftersom kampanjstarten för parlamentsvalet närmade sig. Den politiska polariseringen mellan de två viktigaste partierna fortsatte.

Montenegro. EU inledde associeringsförhandlingar med Montenegro den 29 juni 2012. Vid Europeiska rådets decembermöte noterades Montenegros framsteg under det senaste året positivt och behovet av att bygga vidare på gjorda framsteg. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att vidareutveckla solida resultat i fråga om rättsstatsprincipen i syfte att på ett bärkraftigt och varaktigt sätt genomföra reformer. I december 2012 öppnade och provisoriskt stängde Montenegro kapitel 25, "Forskning och vetenskap".

Kroatien. Kommissionen fortsatte i enlighet med anslutningsfördraget från december 2011 att noggrant övervaka hur Kroatien fullgör sina förberedelser inför anslutningen, med särskild inriktning på konkurrenspolitik, domstolsväsendet och grundläggande rättigheter samt rättvisa, frihet och säkerhet. En omfattande övervakningsrapport lades fram tillsammans med resten av utvidgningspaketet i oktober 2012 där det bekräftades att Kroatiens förberedelser inför anslutningen på det hela taget fortlöpte enligt planerna och ett begränsat antal områden fastställdes där ytterligare framsteg krävdes inför anslutningen.

4. TURKIET OCH DE VÄSTEUROPEISKA GRANNLÄNDERNA

4.1 TURKIET

Både som kandidatland och som viktig regional partner fortsatte Turkiet att vara en betydelsefull samtalspartner för EU, med tanke på landets dynamiska ekonomi och strategiska placering. Turkiet har varit aktivt i fråga om Syrien och upprepade gånger kraftigt fördömt regimens våld mot civila och ger livsavgörande humanitärt bistånd till över tiotusentals syrier som flytt ur landet. EU har erkänt Turkiets roll när det gäller Syrien och har lovordat Turkiets beredvillighet att dela bördorna. Turkiet har fortsatt att vara aktivt i hela sitt grannskap och har fortsatt att spela en inflytelserik roll när det gäller att stödja reformer, bland annat i samband med utvecklingen i Nordafrika. Turkiet förblev även en viktig regional aktör i Mellanöstern, på västra Balkan, i Afghanistan och Pakistan samt Sydkaukasien och på Afrikas horn. I detta sammanhang stod den höga representanten/vice ordföranden fast vid åtagandet att den politiska dialogen mellan EU och Turkiet i utrikespolitiska frågor av gemensamt intresse skulle förstärkas och intensifieras ytterligare och hon sammanträffade flera gånger med Turkiets utrikesminister Davutoğlu.

EU har också i hög grad uppskattat Turkiets starka engagemang i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, särskilt Eufor Althea och Eulex Kosovo. Turkiet har i princip uttryckt sitt intresse för kommande GSFP-uppdrag.

EU fortsatte att stödja processen för intern reform i Turkiet och dess dynamik, t.ex. i form av den positiva agenda som fastställdes 2012, och välkomnade att de turkiska myndigheterna inledde en fredsdiallog med kurder.

Rådet bekräftade att det fäster vikt vid EU:s förbindelser med Turkiet och att det är i båda parternas intresse att anslutningsförhandlingarna snart tar fart igen. Turkiets engagemang för anslutningsförhandlingsprocessen och agendan för politiska reformer fortsatte men det krävs ytterligare betydande ansträngningar för att helt och hållet uppfylla Köpenhamnskriterierna på ett antal områden, framför allt när det gäller grundläggande friheter. En aktiv dialog pågår mellan EU och Turkiet om kampen mot terrorism, dessutom har framsteg gjorts när det gäller att inleda en dialog om liberalisering av viseringsbestämmelserna mellan Europeiska kommissionen och de turkiska myndigheterna. Inledandet av en sådan dialog är dock beroende av att Turkiets undertecknar ett återtagandeavtal med EU, vilket landet inte ännu har gjort.

I sina slutsatser från mötet den 11 december 2012 upprepade rådet att Turkiet måste göra en entydig utfästelse om goda förbindelser med grannländerna och för fredlig tvistlösning i enlighet med Förenta nationernas stadga, vid behov genom hänvändelse till Internationella domstolen. I detta sammanhang uttryckte unionen allvarlig oro och uppmanade enträget Turkiet att undvika alla hot och åtgärder som riktar sig mot en medlemsstat samt källor till friktion eller åtgärder som negativt skulle kunna påverka goda grannförbindelser och fredlig tvistlösning. Vidare framhöll EU återigen EU-medlemsstaternas alla suveräna rättigheter, vilka bland annat inbegriper rätten att ingå bilaterala överenskommelser och att utforska och exploatera sina naturresurser i enlighet med EU:s regelverk och internationell rätt, inbegripet FN:s havsrättskonvention.

Rådet noterade också med djupt beklagande i sina slutsatser i december 2012 att Turkiet trots upprepade uppmaningar fortsatte att vägra att fullgöra sin skyldighet att fullständigt och på ett icke-diskriminerande sätt genomföra tilläggsprotokollet till associeringsavtalet i förhållande till alla medlemsstater. Ett sådant fullgörande skulle på betydande sätt kunna stärka förhandlingsprocessen. I avsaknad av framsteg i denna fråga kommer rådet att stå fast vid sina åtgärder från 2006, vilka fortlöpande kommer att påverka de generella framstegen i förhandlingarna.

Dessutom har Turkiet tyvärr ännu inte gjort några framsteg mot den nödvändiga normaliseringen av förbindelserna med Republiken Cypern. EU uppmanade i detta sammanhang Turkiet att upphöra att blockera medlemsstaters anslutning till internationella organisationer och mekanismer⁴¹. I de slutsatser som antogs i december beklagade rådet också djupt att Turkiet har fryst sina förbindelser med EU:s ordförandeskap för andra halvåret 2012, de uttalanden som Turkiet gjort i detta sammanhang samt att landet inte har anpassat sig till EU:s ståndpunkter och uttalanden inom internationella forum.

---

⁴¹ Se MD 11485/12.

Rådet påminde också om att det förväntas att Turkiet aktivt ska stödja de pågående förhandlingarna om en rättvis, övergripande och fungerande lösning på Cypernproblemet inom FN:s ram, i enlighet med de tillämpliga resolutionerna från FN:s säkerhetsråd och i överensstämmelse med de principer som unionen grundar sig på. Turkiets uppslutning kring och konkreta bidrag till en sådan övergripande lösning är av avgörande betydelse.

4.2 VÄSTEUROPA

Grunden för EU:s förbindelser med dessa länder utgörs av övergripande samarbetsavtal som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (**Norge, Island och Liechtenstein**) eller Schengenavtalet (samma tre länder plus **Schweiz**)⁴². I december offentliggjorde kommissionen sin översyn över hur EES-avtalet fungerar och sitt meddelande om förbindelserna med Furstendömet Andorra, Furstendömet Monaco och Republiken San Marino. Rådet antog slutsatser som antas två gånger om året om EU:s förbindelser med Eftaländerna och slutsatser om förbindelserna med Furstendömet Andorra, Furstendömet Monaco och Republiken San Marino.

På Guspområdet fördjupades EU:s samarbete med EES-/Eftastaterna ytterligare under 2012 genom att dessa anslöt sig till ett stort antal Gusputtalanden och genom samarbete om vissa gemensamma åtgärder. EU förde också regelbundna politiska dialoger på olika nivåer och i olika sammanhang, med ett ökat antal informella dialoger i samband med viktiga internationella evenemang.

När det gäller GSFP-samarbetet har Schweiz uttryckt sin beredvillighet att delta i Euavsec-Sydsudan och Eucap Sahel Niger. Schweiz deltar för närvarande i EU:s militära operation Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina (med 19 personer) och i det civila uppdraget i Kosovo (Eulex) (med 8 personer). Norge har deltagit i uppdragen Eunavfor Atalanta, Eulex Kosovo och Eujust Lex och har erbjudit personal till Eucap Nestor. Landet deltar också i de nordiska stridsgrupperna (*Nordic Battle Groups*).

---

⁴² Europaparlamentet antog den 24 maj 2012 en resolution om schweiziska kvoter för antalet uppehållstillstånd som beviljas medborgare i Polen, Litauen, Lettland, Estland, Slovenien, Slovakien, Tjeckien och Ungern (P7_TA(2012)0226).

Norge och Schweiz fick i november 2012 tillstånd att delta i Asem.

EU och **Norge** har ett mycket gott och nära samarbete på det utrikespolitiska området och framför allt om Mellanöstern (där Norge är ordförande i den tillfälliga kontaktkommittén), den arabiska våren och de arktiska frågorna. Reguljär dialog har ägt rum under 2012 på alla nivåer. Norge är i likhet med Island en stark anhängare av att EU ansöker om permanent observatörsstatus i Arktiska rådet. Den höga representanten/vice ordföranden Catherine Ashton besökte det arktiska området, inbegripet Norge, i mars 2012. Norge förblir en viktig partner på området för energitrygghet. Ordförandena Van Rompuy, Barroso och Schultz deltog i utdelningen av Nobels fredspris i Oslo i december 2012 när Europeiska unionen hade vunnit priset 2012.

Samarbetet fortsatte med **Schweiz** på områden som Sydkaukasien, den demokratiska processen i Nordafrika och fredsprocessen i Mellanöstern. Schweiz medlade aktivt mellan Ryssland och Georgien för att häva blockeringen mot det förstnämnda landets anslutning till WTO. Det finns ingen formaliserad politisk dialog. En informell politisk dialog äger rum på politisk direktörsnivå. Den schweiziska presidenten sammanträffade med ordförandena Van Rompuy, Barroso och Schultz den 20 mars 2012. Flera möten mellan schweiziska ministrar och deras motparter i kommissionen ägde också rum under årets lopp.

Även om det inte finns något avtal om anslutning till olika ståndpunkter mellan EU och Schweiz fortsatte Schweiz ofta att ansluta sig till EU:s ståndpunkter och åtgärder⁴³.

Ett administrativt avtal om samarbete med Europeiska försvarsbyrån undertecknades den 16 mars 2012.

---

⁴³ Schweiz anslöt sig emellertid inte till skärpningen av sanktionssystemet mot Iran som rådet beslutade om i juli 2012 när det gäller handel med olja och petrokemiska produkter och avbrytandet av förbindelserna med Irans centralbank.

Anslutningsförhandlingarna med **Island** fortsatte efter inledandet av förhandlingarna i juli 2010, inbegripet det preliminära avslutandet av ett särskilt kapitel om utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik i juni 2012. I december 2012 hade tjugosju kapitel i Islands förhandlingar öppnats och elva kapitel hade avslutats.

5. ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET

2012 var ett år som utgjorde en milstolpe för förbindelserna mellan EU och Asien samt Stillaohavsområdet. Ett stort antal besök på hög nivå, anordnandet av fyra toppmöten med strategiska partner, ingåendet av och goda framsteg i förhandlingarna om blandade avtal samt undertecknandet av EU:s anslutning till Asean-fördraget om vänskap och samarbete är några av höjdpunkterna i den intensifierad dialogen och samarbetet med regionen. Denna dynamik motsvarar det politiska engagemanget i en region där fyra av EU:s strategiska partner ligger och kontinuerlig tillväxt råder.

Det gemensamma uttalandet från EU och USA om Asien och Stillaohavsområdet som utrikesminister Hillary Clinton och EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik Catherine Ashton undertecknade i Phnom Penh den 12 juli 2012 visar vilken betydelse EU och USA fäster vid denna blomstrande region och dess fredliga och dynamiska utveckling. Fram till dags dato visar detta dokument upp det huvudsakliga resultatet inom ramen för den transatlantiska dialogen om Asien och Stillaohavsområdet.

Vid Asem 9-toppmötet (i Laos den 5–6 november 2012) bekräftades intresset bland europeiska och asiatiska partner för ett fördjupande av de ömsesidiga förbindelserna och samarbetet för att möta nutidens utmaningar. Betydelsen av denna dialog har bekräftats än en gång genom dess attraktionskraft för fler länder i de båda världsdelarna, genom att Norge, Schweiz och Bangladesh har anslutit sig till processen.

EU fortsatte att aktivt uppmuntra och reagerade snabbt på förändringarna mot mera demokrati i Myanmar/Burma. Responsen har varit omfattande och inneburit ytterligare bistånd och dialog (också på högsta nivå), upphävande av de restriktiva åtgärderna (med undantag av vapenembargot) och inrättandet av ett EU-kontor i Yangon.

EU har konsoliderat sin närvaro som en aktör för säkerhet och utveckling. När det gäller Afghanistan bekräftade EU åter sitt långsiktiga engagemang. De bilaterala förbindelserna med landet kommer att inramas av ett långsiktigt samarbetsavtal om partnerskap och utveckling som kommer att ge de rättsliga förutsättningarna för EU:s engagemang i Afghanistan under de kommande åren. Den femåriga åtagandeplanen mellan EU och Pakistan godkändes av rådet i januari och i juni inleddes den strategiska dialogen mellan EU och Pakistan. EU ägnade särskild uppmärksamhet åt den territoriella och marina utvecklingen i regionen. Den höga representanten/vice ordföranden lyfte på EU:s vägnar fram vikten av fredliga och samarbetsinriktade lösningar i enlighet med internationell rätt.

5.1 ÖSTASIEN

5.1.1 Samarbetet med **Kina** på området säkerhet och försvar, samt när det gäller globala och internationella frågor, har fördjupats i hög grad. Höjdpunkterna under året var de två toppmöten som hölls i februari⁴⁴ och i september. Bland de viktigaste resultaten återfinns inrättandet av "den tredje pelaren" i förbindelserna mellan EU och Kina i april – den direkta dialogen mellan personer på hög nivå (som kompletterar de strategiska och handelsrelaterade/ekonomiska pelarna), inledandet i maj av partnerskapet EU–Kina om hållbar urbanisering, anordnandet av det första högnivåmötet om energi, också i maj, inrättandet i september av arbetsgruppen för it-frågor mellan EU och Kina, en dialog om innovation och enigheten om att fortsätta förhandlingarna om ett investeringsavtal. Diskussionen om internationella frågor, särskilt om Syrien, Iran och Östkinesiska havet var omfattande. Båda sidor var eniga om att öka samarbetet när det gäller trygg energiförsörjning, kärnsäkerhet, katastrofhantering och katastrofbistånd, liksom livsmedelssäkerhet och trygg vattenförsörjning. Människorättsfrågor togs upp inom ramen för människorättsdialogen och människorättsseminariet och i samband med andra dialoger i överensstämmelse med EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati⁴⁵.

---

⁴⁴ Ändrad tidpunkt efter det att mötet sköts upp i sista stund på grund av Europeiska rådets extra möte i oktober 2011.

⁴⁵ Europaparlamentet antog den 14 juni 2012 en resolution om läget för de mänskliga rättigheterna i Tibet (P7_TA(2012)0257), och den 5 juli 2012 en resolution om skandalen med tvångsaborter i Kina (P7_TA(2012)0301).

Den tredje omgången i den strategiska dialogen mellan EU och Kina fördes av den höga representanten/vice ordföranden och statsrådet Dai Bingguo i juli i Peking. Den höga representanten/vice ordföranden sammanträffade också för andra gången med försvarsminister Liang Guanglie. Ett av målen med besöket var att utnyttja det strategiska partnerskapet för att finna lösningar på viktiga internationella och globala frågor, särskilt med tanke på Kinas allt viktigare roll på den internationella arenan. Därför enades båda sidor om att upprätta en regelbunden dialog om säkerhets- och försvarspolitik, samt om regelbundna kontakter mellan särskilda representanter och särskilda sändebud, om att anordna ett seminarium på hög nivå om säkerhet och försvar under 2013 och att förbättra utbytet mellan den militära personalen. Dessa resultat stöddes också vid toppmötet i september. Bland annat frågor som Iran, Syrien, Nordkorea och Sydkinesiska havet samt det framgångsrika samarbetet i samband med bekämpningen av piratdåd togs upp. Kina inbjöds att överväga att ansluta sig till uppdragen Eucap Nestor och Euavsec–Sydsudan.

Dialogen EU–Kina–Afrika om handeldvapen och lätta vapen sammanträdde för första gången i december 2012. Den inrättades som ett resultat av rådets beslut i februari 2012 för att ta itu med den olagliga handeln med och den orimliga anhopningen av handeldvapen och lätta vapen.

5.1.2 Under år 2012 pågick ett intensivt arbete för att förbereda en betydande uppgradering av förbindelserna mellan EU och **Japan**⁴⁶ genom förhandlingar om ett ramavtal om politiskt, sektorsspecifikt och globalt samarbete samt om ett frihandelsavtal. Efter det att en grundlig och omfattande diskussion om avtalets omfattning hade slutförts antog rådet förhandlingsmandaten för ramavtalet och frihandelsavtalet den 29 november⁴⁷.

---

⁴⁶ Europaparlamentet antog den 13 juni 2012 och den 25 oktober 2012 resolutioner om handelsförhandlingarna mellan EU och Japan (P7_TA(2012)0246), (P7_TA(2012)0398). Europaparlamentet antog också den 16 februari 2012 en resolution om dödsstraffet i Japan (P7_TA(2012)0065).

⁴⁷ Det formella inledandet av förhandlingarna förväntas äga rum under det 21:a toppmötet mellan EU och Japan i början av 2013.

Kontakter mellan ledarna ägde rum vid ett flertal tillfällen: ordförandena Van Rompuy och Barroso träffade premiärminister Noda i anslutning till G8-mötet i Camp David, i Los Cabos (G20) och i anslutning till Asem-toppmötet i november i Vientiane.

Sju kommissionsledamöters besök i Japan under 2012 och ett antal högnivådialoger visar tydligt att förbindelserna fortsätter att utökas på bred front, och börjar inbegripa ett antal prioriterade sektorer för EU, t.ex. energipolitik, samarbete på sjöfarts- och fiskeområdet, katastrofberedskap, livsmedelssäkerhet, socialpolitik, vetenskap, teknik och innovation.

När det gäller politik och säkerhet hölls ett stort antal möten på hög nivå – från den politiska nivån till möten mellan högre tjänstemän – vilka ledde till ett brett spektrum av diskussioner. En viktig gemensam beståndsdel var knutpunkten mellan hållbar tillväxt, säkerhet och utveckling vilket gav båda sidor en klarare uppfattning av potentialen i det framtida samarbetet mellan EU och Japan när det gäller t.ex. frågor som fred och säkerhet i Afrika, katastrofhantering och återhämtningsförmåga eller utvecklingspolitik.

5.1.3 EU och Republiken Korea (Sydkorea) fortsatte att konsolidera sitt strategiska partnerskap genom att genomföra de mål som fastställdes vid det sjätte toppmötet som hölls i Seoul den 28 mars 2012.

Den andra dialogen på politisk direktörsnivå hölls den 12 oktober 2012 i Bryssel och där noterades bland annat ett avtal om arbetsordningen för de regelbundna samråden om de mänskliga rättigheterna. Sydkorea inbjöd EU till den första försvarsdialogen i Seoul den 14 november 2012 vilket gav tillfälle till ett åsiktsutbyte om krishanteringsinsatser och möjligheter till inledande av förhandlingar om ett avtal om ett deltagande av Sydkorea i EU:s krishanteringsinsatser. Efter EU:s inbjudan meddelade Sydkorea att landet är berett att delta i uppdraget Eucap Nestor. Bägge sidor samtyckte också till att inleda en dialog på området för icke-spridning och nedrustning och till att uppgradera dialogens nivå och frekvens.

Samråden om Mellanöstern och Nordafrika hölls för första gången den 3 december 2012, medan en andra omgång informella samråd mellan utrikestjänsten och utrikesministeriet om politiken gentemot Nordkorea ägde rum i Seoul den 7–9 juni 2012.

Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik fick besök av Sydkoreas minister för återförening Yu i februari 2012.

I enlighet med ramavtalet möttes den gemensamma kommittén i Bryssel den 24 september 2012 för att se över framstegen på alla samarbetsområden. Ett handelsministermöte mellan EU och Sydkorea under ledning av kommissionär Karel De Gucht och minister Taeho Bark ägde rum den 16 oktober 2012 i Bryssel. Under mötet utbyttes åsikter om följderna av frihandelsavtalet och om åtgärderna för liberalisering av handel och regelverk av intresse för båda sidor.

5.1.4 EU:s förbindelser med **Demokratiska folkrepubliken Korea (Nordkorea)** fortsätter att styras av EU:s kritiska politiska dialog. Under 2012 fortsatte EU att noga följa situationen i regionen och särskilt i Nordkorea. Nordkoreas politik på en rad områden fortsätter att ge allvarliga bekymmer (särskilt icke-spridningsfrågor och kränkningar av de mänskliga rättigheterna) och EU tar upp dessa frågor med Nordkorea varje gång det får tillfälle till det⁴⁸.

Särskilt oroväckande under 2012 var de två rakettest som utfördes (ett misslyckades i april och ett lyckades i december) genom att utnyttja teknik för ballistiska robotar i strid mot Nordkoreas internationella förpliktelser. Vid båda tillfällena gjorde den höga representanten/vice ordföranden ett uttalande där hon fördömde uppskjutningen och uppmanade Nordkorea att avhålla sig från ytterligare provokationer och välja en dialog med det internationella samfundet, bland annat i samband med sexpartssamtalen.

På området för de mänskliga rättigheterna var EU medförslagsställare (tillsammans med Japan) till en resolution från FN:s råd för mänskliga rättigheter för att uttrycka oro över de pågående allvarliga kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Nordkorea i mars 2012.

---

⁴⁸ Europaparlamentet antog den 24 maj 2012 en resolution om situationen för nordkoreanska flyktingar (P7_TA(2012)0229).

5.1.5 Under 2012 fortsatte EU och **Mongoliet** att utveckla sina bilaterala förbindelser inför det förväntade undertecknandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet. Bägge sidor fortsatte att intensifiera samarbetet på områden som kapacitetsuppbyggnad inom den offentliga sektorn, samhällsstyrning och rättsstaten, antagande av EU:s normer och standarder, yrkesutbildning, utveckling av små och medelstora företag samt styrningsfrågor med anknytning till Mongoliets snabbt växande gruvsektor. EU stödde Mongoliets medlemskap i OSSE (i november 2012) och följde med intresse Mongoliets växande engagemang i regionala och internationella frågor (ordförandeskapet i *Community of Democracies* (gemenskap av demokratier)).

5.2 SYDOSTASIEN

5.2.1 Under hela året fortsatte EU sina strävanden att öka sitt engagemang med **Asean**. Vid det nittonde utrikesministermötet mellan EU och Asean i Brunei Darussalam den 26–27 april antog de båda sidorna en ny handlingsplan för att stärka det utökade partnerskapet mellan Asean och EU 2013–2017 vars syfte är att bredda och fördjupa förbindelserna, särskilt på området för politik och säkerhet. Den 12 juli deltog den höga representanten/vice ordföranden i det nittonde ministermötet i Aseans regionala forum (ARF) och den uppföljande ministerkonferensen mellan EU och Asean, under vilken hon undertecknade protokollet om EU:s anslutning till fördraget om vänskap och samarbete i Sydostasien. Fördraget är en nonaggressionspakt och ett samarbetsavtal mellan medlemsstaterna i Asean och deras partner. Det utgör också ett villkor för medlemskap i det östasiatiska toppmötet.

Ett uppdrag från Europeiska utrikestjänsten besökte Asean i Jakarta i januari 2012 för att undersöka möjligheten att stärka samarbetet mellan EU och Asean på området krishantering. Efter detta uppdrag lade EU fram konkreta förslag för Asean, som syftar till att stärka EU:s och Aseans samarbete i fråga om krishantering. Dessa förslag välkomnades av det nittonde ministermötet mellan EU och Asean. Asean och EU beslutade att få till stånd ett närmare samarbete och en närmare samordning avseende katastrofförebyggande och katastrofhantering på global och regional nivå⁴⁹. Ett uppdrag från Europeiska utrikestjänsten besökte **Malaysia** den 25–26 november 2012 med målet att undersöka hur man kan förstärka det bilaterala samarbetet mellan EU och Malaysia när det gäller krishantering, inom ramen för EU–Asean-initiativet.

Den 27 juni och den 11 juli undertecknade den höga representanten/vice ordföranden nya partnerskaps- och samarbetsavtal med Vietnams respektive Filippinernas utrikesministrar. De båda avtalen tillhandahåller en plattform för att uppgradera och utveckla de bilaterala förbindelserna på en rad olika områden, bland andra säkerhet, mänskliga rättigheter, katastrofhantering, vetenskap och teknik samt utbildning.

EU höll fast vid det strategiska målet regionbaserade frihandelsavtal, men fortsatte samtidigt förhandlingarna om bilaterala frihandelsavtal med Aseanländerna samt slutförde förhandlingarna med Singapore den 16 december. Betydande framsteg uppnåddes i förhandlingarna om frihandelsavtal med Malaysia och förhandlingarna om frihandelsavtal med Vietnam inleddes formellt den 26 juni.

---

⁴⁹

Asean och EU har särskilt beslutat att

- inrätta ett regionalt nätverk för informationsutbyte och system för tidig varning vid katastrofsituationer,
- förstärka Aseans samordningscentrum för humanitärt bistånd och krishantering,
- arbeta tillsammans för att på begäran förstärka nationella katastrofhanteringsmekanismer i de olika Aseanländerna
- för att främja utbyte av erfarenheter och kunskap när det gäller civilt och militärt samarbete kring katastrofriskbegränsning och katastrofhantering.

I enlighet med de båda regionernas åtagande att gå vidare med sitt engagemang präglades året av en intensiv ström av besök på hög nivå från EU till Sydostasien. I början av november besökte Europeiska rådets ordförande Van Rompuy Vietnam och Kambodja⁵⁰, medan Europeiska kommissionens ordförande Barroso besökte Myanmar/Burma och Thailand. De båda ordförandena deltog i det nionde Asem-toppmötet den 5–6 november i Vientiane i Laos.

EU:s deltagande i den internationella försvarsdialogen i Jakarta i **Indonesien** den 21–23 mars erbjöd ett tillfälle till att utveckla lovande kontakter till försvarssamhället inom partnerländerna i Asean och Aseans regionala forum, inbegripet Indonesien och Vietnam.

5.2.2 EU:s engagemang med **Myanmar/Burma** intensifierades tydligt under 2012 som svar på förändringarna i demokratisk riktning i landet när den nya regeringen tillträdde 2011⁵¹. Som ett erkännande av de framsteg som gjorts i riktning mot demokratisering och nationell försoning upphävde EU under ett år de restriktiva åtgärderna mot Myanmar/Burma med undantag av vapenembargot och embargot mot utrustning som kan användas för förtryck. Den 23 april offentliggjorde rådet slutsatser med en beskrivning av EU:s nya politik angående Myanmar/Burma. Kommissionens ordförande Barrosos och den höga representantens/vice ordförandens besök i landet illustrerade den nya vändningen i de bilaterala förbindelserna och hjälpte till att öka EU:s engagemang i landet (den höga representanten/vice ordföranden öppnade ett EU-kontor i Yangon och ordförande Barroso invigde fredscentret i Myanmar/Burma). Ett uppdrag från Europeiska utrikestjänsten besökte Myanmar/Burma den 21–25 november 2012 för att utröna hur samarbetet mellan EU och Myanmar/Burma på området krishantering kan stärkas och träffade då högre politiska och militära tjänstemän. Myanmar/Burmas myndigheter uttryckte sin uppskattning av uppdragets närvaro, vilken uppfattades som ett tecken på starkare förbindelser mellan EU och Myanmar/Burma i fråga om krishantering. Utrikestjänstens uppdrag besökte också fyra läger för internflyktingar i delstaten Rakhine (Sittweområdet). Flera utmaningar kvarstår emellertid, bland andra de pågående striderna i delstaten Kachin och spänningarna mellan befolkningsgrupperna i delstaten Rakhine. EU var den huvudsakliga initiativtagaren till resolutionen från FN:s generalförsamling om människorättssituationen i Myanmar/Burma som antogs i slutet av 2012, för första gången enhälligt.

---

⁵⁰ Europaparlamentet antog den 26 oktober 2012 en resolution om situationen i Kambodja (P7_TA(2012)0402).

⁵¹ Europaparlamentet antog den 20 april 2012 en resolution om situationen i Myanmar/Burma [P7_TA(2012)0142], den 13 september 2012 en resolution om förföljelse av rohingya-muslimer i Myanmar/Burma (P7_TA(2012)0355) och den 22 november 2012 en resolution om situationen i Myanmar/Burma, särskilt det fortsatta våldet i delstaten Rakhine (P7_TA(2012)0464).

5.2.3 Politiska kontakter på hög nivå ägde också rum med **Indonesien**. Kvaliteten på det senaste mötet i de politiska direktörernas dialog och mötet mellan högre tjänstemän som hölls parallellt i Bryssel i december 2012 visar på mognande och allt mer fördjupade förbindelser i överensstämmelse med Indonesiens allt större betydelse både regionalt och internationellt. Bägge sidor gav uttryck för en vilja till ett närmare samarbete eller åtminstone till ett utbyte av erfarenheter t.ex. på området för säkerhet och försvar. I detta avseende bör man notera att de första samtalen någonsin mellan höga tjänstemän om säkerhets- och försvarsfrågor ägde rum under våren 2012 i Jakarta och under hösten i Bryssel⁵². Sjöfartsskydd och bekämpning av piratdåd valdes ut som en gemensam utmaning och som ett möjligt område för att dela erfarenheter och samarbeta. Bägge sidor uttryckte sin tillförsikt över att utbytet av erfarenheter och utbildning på detta område, liksom på området för fredbevarande insatser, skulle kunna leda till ett givande samarbete.

5.3 SYDASIEN

5.3.1 Insatserna för att stärka den politiska och strategiska dimensionen av det strategiska partnerskapet mellan EU och **Indien**⁵³ fortsatte under 2012. Såväl toppmötet EU–Indien som ministermötet hölls i början av året, vilket gav den höga representanten/vice ordföranden möjlighet att åka till Indien och hålla flera möten på hög nivå. De andra utrikespolitiska konsultationerna ägde rum i Bryssel i juli och gav en möjlighet till meningsfulla utbyten om regionala och globala frågor samt om säkerhetssamarbete. Den sjätte dialogen om säkerhet på politisk direktörsnivå fördes i Bryssel i slutet av juli och bekräftade de båda sidornas starka intresse för ett samarbete när det gäller säkerhetsrelaterade frågor som kampen mot terrorism, it-brottslighet och it-säkerhet, piratdåd och icke-spridning. Man enades vid detta tillfälle om att inleda en särskild dialog om icke-spridning och nedrustning i syfte att skapa ömsesidig förståelse på detta område.

---

⁵² Denna lovande dialog fortsatte i Jakarta under våren 2013.

⁵³ Europaparlamentet antog den 13 december 2012 en resolution om kastdiskriminering i Indien (P7_TA(2012)0512).

5.3.2 Afghanistan

Genomförandet av övergångsprocessen i den fjärde gruppen av regioner inleddes i december 2012, vilket innebär att 87 % av befolkningen efter avslutandet kommer att vara bosatta i territorier som kontrolleras av de afghanska nationella säkerhetsstyrkorna. ISAF-styrkans stegvisa tillbakadragande, som kommer att vara avslutat i slutet av 2014, har fortsatt.

Säkerhetssituationen fortsatte att vara spänd med flera självmordsattentat och insiderattacker samt ett våldsmönster riktat mot inflytelserika religiösa ledare, stamledare och lokala ledare samt mot statliga myndigheter på lokal och nationell nivå. I maj upprepade rådet EU:s långsiktiga åtagande gentemot Afghanistan och förband sig att åtminstone bibehålla biståndsnivåerna efter övergångsperioden 2014 och att stödja de afghanska ansträngningarna att förstärka den civila polisverksamheten och rättsstatsprincipen. Dessa åtaganden utgjorde grunden för EU:s utfästelser i samband med en rad internationella konferenser som hölls i Chicago, Kabul, Bonn och Tokyo, under vilka en omfattande överenskommen internationell ram till stöd för ökad säkerhet och utveckling i Afghanistan efter övergångsperioden infördes. Två förhandlingsrundor genomfördes med Afghanistans regering om ett långsiktigt samarbetsavtal om partnerskap och utveckling som kommer att ge de rättsliga förutsättningarna för EU:s engagemang i Afghanistan under de kommande åren. Vygaudas Ušackas fortsatte i egenskap av både delegationschef och EU:s särskilda representant att spela en viktig roll för att samordna och öka EU:s närvaro på fältet, i enlighet med EU:s handlingsplan för Afghanistan och Pakistan.

Eupol Afghanistan fortsatte under 2012 att stödja de afghanska motparterna kring sina tre programplaneringspelare (inrikesministeriets institutionella reform, professionalisering av den afghanska nationella polisen och kopplingen mellan polisen och rättsväsendet) i nära samarbete med internationella partner. Överföringen av säkerhetsansvaret till de afghanska nationella säkerhetsstyrkorna hade en direkt inverkan på Eupols närvaro på fältet under 2012, och ledde till att antalet posteringar för den konkreta närvaron på fältet reducerades. I enlighet med övergångsprocessen och för att säkerställa varaktiga resultat fäste uppdraget särskild uppmärksamhet vid att öka det afghanska egenansvaret och inrikesministeriets och polisens kapacitet. I detta avseende var Eupol dessutom inriktat på utbildningskurser för utbildare och på permanenta centrala afghanska institutioner som polishögskolan och centrumet för brottsförebyggande arbete. Som ett resultat av den strategiska översynen av uppdraget 2012 beslutade medlemsstaterna att förlänga Eupol-uppdraget fram till slutet av 2014 med samma funktionella inriktning och att koncentrera Eupols närvaro utanför Kabul till färre orter.

5.3.3 Under 2012 inleddes en strategisk dialog mellan EU och **Pakistan**⁵⁴ i juni 2012 under ett besök som den höga representanten/vice ordföranden gjorde i Islamabad. Dialogen bygger på en ny politisk ram – den femåriga åtagandepplanen mellan EU och Pakistan – som godkändes av rådet den 23 januari. Planens mål är att förbättra EU:s samarbete med Pakistan i enlighet med en bred politisk ram och att utvidga förbindelserna till att omfatta ett helt spektrum av frågor, bland annat säkerhet, demokrati, samhällsstyrning, mänskliga rättigheter, socioekonomisk utveckling, handel och energi. Som en förberedelse inför ett eventuellt valobservatörsuppdrag i samband med parlamentsvalet som förväntas äga rum under våren 2013 stationerade EU ut ett sonderande uppdrag för utvärdering inför valet från den 18 oktober till den 6 november 2012. I rådets slutsatser om Pakistan i juni 2012 betonades EU:s åtaganden att stödja Pakistan inför och efter valet, vid sidan av EU:s oro över Pakistans behov av att öka sina ansträngningar när det gäller reformer på området politik, ekonomi, skatter och energi. Mot bakgrund av de exceptionella och förödande översvämningarna i Pakistan trädde brådskande autonoma handelsförmåner i kraft i november 2012 och kommer att vara i kraft fram till december 2013. EU fortsatte att arbeta med Pakistan när det gäller att ta itu med frågor om de mänskliga rättigheterna genom dialog och samarbete. Den politiska dialog på nivån för politiska direktörer som hölls i Bryssel i december tillhandahöll ännu ett tillfälle att fördjupa dialogen om utrikes- och säkerhetspolitik. Vid detta tillfälle enades man om att inleda en lokal människorättsdialog samt en särskild dialog om icke-spridning och nedrustning. På området för kampen mot terrorismen inleddes dialogen mellan EU och Pakistan om kampen mot terrorism i januari 2012.

5.3.4 EU uttryckte oro över det politiska våldet i **Bangladesh** och fortsatte dialogen med regeringen och andra relevanta aktörer om hälso- och säkerhetsfrågor i fabriker med tillverkning för EU:s marknad. EU:s prioriteringar förblev att stödja demokratiska institutioner, fattigdomslindring, social integration, behandling av flyktingar och etniska minoriteter och kampen mot klimatförändring. EU har fortsatt att arbeta med dessa frågor genom sina program för utvecklings-samarbete och politisk dialog, inbegripet på högsta nivå. Det har samarbetat med Bangladesh för att trygga ambitiösa resultat i de internationella förhandlingarna om klimatförändringar.

---

⁵⁴ Europaparlamentet antog den 26 oktober 2012 en resolution om diskrimineringen av flickor i Pakistan, särskilt fallet Malala Yousafzai (P7_TA(2012)0401).

5.3.5 EU var medförslagsställare till en resolution om främjande av försoning och ansvarstagande inom FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2012 där man uppmanade **Sri Lanka** att genomföra de konstruktiva rekommendationerna från landets egen kommission för tillvaratagna erfarenheter och försoning, vidta alla nödvändiga åtgärder för att ta itu med anklagelserna om kränkningar av internationell rätt och lägga fram en övergripande handlingsplan med en närmare redogörelse för de åtgärder regeringen har vidtagit. Frågor om de mänskliga rättigheterna togs också upp i samband med den allmänna återkommande utvärderingen i november 2012. Parallellt har EU och Sri Lanka utarbetat alternativ till fördjupat samarbete på flera olika tekniska områden och EU har varit aktivt på området för återuppbyggnad efter konflikten genom sitt utvecklingsbistånd.

5.3.6 Maldivernas unga demokratiska system utsattes för ett allvarligt test under 2012. Efter veckor av protester under ledning av oppositionen och en polisrevolt avgick den första demokratiskt valda presidenten Mohamed Nasheed i februari 2012 för att ersättas av den tidigare vicepresidenten Mohammed Waheed Hassan som president. I ett uttalande på EU:s vägnar uppmanade den höga representanten/vice ordföranden de politiska partierna att engagera sig i en politisk dialogprocess för att konsolidera den demokratiska processen och anordna val till presidentposten, vilket nu planeras till det andra halvåret 2013.

5.4 STILLAHAVSOMRÅDET

5.4.1 Med utgångspunkt i ordförande Barrosos besök i september 2011 och den höga representantens/vice ordförandens besök i oktober 2011 fortsatte EU och **Australien** med utbytet och dialogerna i syfte att utvidga samarbetet i utrikesfrågor och säkerhetsfrågor, krishantering, utvecklingsbistånd och globala frågor såsom klimatförändringar och energi. Efter antagandet av mandatet för ramavtalet mellan EU och Australien i oktober 2011 har goda framsteg gjorts i förhandlingarna under 2012.

Den politiska dialogen mellan EU och Australien om Asien hölls den 27 juli i Canberra med detaljerade diskussioner om utvecklingen i regionen Asien–Stillahavsområdet i stort, där det finns en samsyn och många gemensamma intressen mellan parterna och där Australien välkomnar ett större deltagande av EU. Säkerhetsdialogen/den strategiska dialogen på politisk direktörsnivå mellan EU och Australien hölls den 7 november i Canberra, med bland annat samråd med ministeriet för utrikes frågor och handel, biträdande nationella säkerhetsrådgivaren, byrån för nationell analys (*Office of National Assessment*) och australiska organisationen för säkerhetsunderrättelser (*Australian Security Intelligence Organisation*) med en omfattande dagordning som omfattade bland annat säkerhetsfrågor i det asiatiska Stillahavsområdet, Myanmar/Burma, Indonesien, Fiji, Papua Nya Guinea, Iran, Syrien, Egypten, fredsprocessen i Mellanöstern, Afghanistan, Pakistan, terroristbekämpning, icke-spridning och samarbete vid krishantering.

EU inbjöd Australien att delta i Eucap Nestor och Euavsec. Förhandlingarna om ett ramavtal om deltagande för Australiens deltagande i krishanteringsinsatser framskred väl. När ett sådant avtal väl har ingåtts kommer det att tillhandahålla en plattform för utökat deltagande av Australien i GSFP-insatser.

5.4.2 Nya Zeeland. Utbyten om frågor av geopolitisk betydelse och av gemensamt intresse hölls under året, särskilt samråd mellan den operativt ansvarige inom utrikestjänsten och utrikes- och handelsministeriet, premiärministerns avdelning och kabinett i Wellington samt med utrikesministern och handelsministern i Auckland liksom de första informella säkerhetssamtalen på politisk direktörsnivå mellan EU och Nya Zeeland, inbegripet samråd med försvarsministern, utrikesministern och Nya Zeelands underrättelsetjänst.

Nya Zeeland fortsatte att spela en betydande roll som bidragsgivare till GSFP. Ett ramavtal om Nya Zeelands deltagande i EU:s krishanteringsinsatser undertecknades den 18 april 2012 i samband med mötet mellan försvarsminister Murray McCully och den höga representanten/vice ordföranden i Bryssel. Nya Zeeland inbjöds att delta i Eucap Nestor.

Efter att ha gjort en värdefull insats i Eupol Afghanistan sedan 2007 meddelade Nya Zeeland i september 2012 att utplaceringen av polistjänstemän skulle upphöra i slutet av året och att Nya Zeelands regionala återuppbyggnadsgrupp skulle dras tillbaka efter slutförandet av övergången i dess insatsområde.

5.4.3 Fiji. EU fortsatte att noga följa demokratiseringsagendan och inledandet av den konstitutionella processen under 2012. EU beslutade att utvidga de så kallade lämpliga åtgärderna (enligt artikel 96 i Cotonouavtalet och artikel 37 i instrumentet för utvecklingssamarbete) med ytterligare 12 månader, och samtyckte som en första – men dock försiktig – signal till att inleda programplaneringsdiskussionerna om elfte Europeiska utvecklingsfonden och upprepade samtidigt uppmaningarna att häva de kvarstående restriktionerna i fråga om respekten för de demokratiska principerna, rättsstaten, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

5.4.4 Tio år efter **Östtimors** oberoende genomfördes framgångsrikt president- och parlamentsval under 2012 – en milstolpe i landets framsteg mot en stabil demokrati. EU sände ett valobservatörsuppdrag och en delegation från Europaparlamentet för att övervaka parlamentsvalet. EU bedömde att båda valen förlöpte fredligt och öppet och att alla fick delta i dem.

5.4.5 Efter omvälvande men i slutändan framgångsrika parlamentsval 2012 har **Papua Nya Guinea** lyckats genomföra ett generationsskifte i sin ledning samtidigt som den politiska stabiliteten har återupprättats. Den ny regeringen under premiärminister Peter O'Neills ledning har inlett flera nya initiativ, t.ex. att lägga större vikt vid utbildning, hälsovård och åtgärder mot korruption.

6. AFRIKA

I Afrika fokuserade EU på att stärka sina strategiska partnerskap med Afrikanska unionen och Sydafrika och arbeta genom Europeiska kommissionens generaldirektorat för utveckling och samarbete för att uppnå EU:s utvecklingsmål med våra afrikanska partner genom att genomföra agendan för förändring och genom att arbeta med regionala och internationella organisationer för att lösa landsspecifika kriser genom en övergripande och regional strategi där mänskliga rättigheter och regeringsrelaterade frågor har utgjort framträdande inslag. Framför allt utvecklades under året ett allt närmare samarbete mellan EU, AU och FN på åtskilliga platser. I Somalia, där EU i flera år har haft ett mycket starkt engagemang genom insatsen Atalanta, EUTM Somalia och finansieringen av Amisom, gjordes verkliga framsteg efter genomförandet av EU:s strategi för Afrikas horn (som antogs i slutet av 2011), Londonkonferensen i februari och samordnat internationellt stöd för avslutandet av övergången. EU stödde också EU:s ansträngningar i Sudan, som gjorde vissa framsteg även om läget var fortsatt mycket instabilt. I Demokratiska republiken Kongo, Guinea Bissau och Mali deltog EU i stor utsträckning i åtgärderna mot upptrappandet av kriser. Genom förebyggande diplomati i andra länder i Sahelregionen, Guinea och Malawi förhindrades att situationerna där förvärrades och EU:s valobservatörsuppdrag spelade en viktig roll i Sierra Leone, Senegal och Zambia. Undertecknandet av "*Angola–EU Joint Way Forward*" utgjorde ett nytt steg i förbindelserna med det snabbt växande landet.

6.1 EU OCH AU

EU och Afrikanska unionen (AU) fortsatte sin dialog och sitt samarbete om politiska frågor och säkerhetsfrågor. EU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik och AU:s freds- och säkerhetsråd höll den 29 maj sitt femte gemensamma samrådsmöte i samband med genomförandet av den gemensamma Afrika–EU-strategin vid en tidpunkt som präglades av fortsatta händelser fyllda av utmaningar i Afrikas horn och allvarliga politiska, säkerhetsmässiga och humanitära kriser i vissa delar av Västafrika. Under diskussionerna med inriktning på Somalia, Sudan och Sydsudan, Guinea Bissau, Sahel och Mali bekräftades åtagandet att förstärka båda sidornas gemensamma insatser för krisförebyggande och krislösning. Båda sidorna upprepade sitt åtagande att förbättra samordningen när det gäller globala frågor, att fortsätta samarbetet kring den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen och erkänande behovet av förutsägbar, smidig och hållbar finansiering av fredsbevarande insatser under ledning av AU.

I enlighet med den fredsbevarande resursen för Afrika förnyade EU under 2012 sitt bistånd till den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen i syfte att stärka synergier mellan AU och regionala ekonomiska gemenskaper/regionala mekanismer, kapaciteten i det afrikanska kontinentala systemet för tidig varning, funktionen i medlingsstrukturer så som expertpanelen och den afrikanska beredskapsstyrkans operationalisering, liksom för att stödja afrikansk strategisk och politisk kapacitet samt kapaciteten för genomförande och förvaltning. EU fortsatte att tillhandahålla betydande ekonomiskt stöd (167 miljoner euro) till två afrikanska fredsfrämjande insatser: AU:s uppdrag i Somalia (Amisom) och Centralafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (Eccas) insats för konsolidering av freden i Centralafrikanska republiken (Micopax). Genom den tidiga insatsmekanismen stödde EU de afrikanska medlingsinsatserna i samband med genomförandet av en "färdplan för att nå ett slut på krisen i Madagaskar" och den mellanstatliga utvecklingsmyndighetens initiativ för att delta i en fredskampanj under tiden före valet i Kenya.

Gary Quince, EU:s särskilda representant vid Afrikanska unionen (AU), fortsatte ett proaktivt samarbete med AU och dess medlemsstater framför allt genom kontakter med AU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik och stöd till genomförandet av den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen. Han bidrog också till genomförandet av EU:s politik för mänskliga rättigheter inom Afrikanska unionen vilket är av största betydelse med hänsyn till dynamiken i genomförandet den afrikanska samhällsstyrningsstrukturen.

6.2 VÄSTAFRIKA

6.2.1 Genomförandet av EU:s strategi för säkerhet och utveckling i **Sahel** fortsatte under året med en översyn som visar konkreta framsteg och resultat inom alla de fyra huvudområdena, nämligen i) utveckling, gott styre och intern konfliktlösning, ii) politiska åtgärder och diplomati, iii) säkerhet och rättsstatsprincipen samt iv) motverkande av våldsam extremism. Strategin antogs och genomfördes vid en lämplig tidpunkt, även om anpassningar kommer att krävas med beaktande av utvecklingen i Mali och runt om i Sahel. Strategins främsta fokus låg alltjämt på **Mali**, **Mauretanien** och **Niger** och man övervägde aktivt att utvidga strategin ytterligare eftersom regionen fortfarande ställs inför betydande utmaningar.

6.2.2 I januari 2012 intensifierade rebellstyrkorna sina operationer i norra **Mali**⁵⁵, förstärkta med utrustning som smugglats in från grannländerna. Genom en statskupp i mars fälldes den civila regeringen och krisen i landet förvärrades. Därefter tog väpnade styrkor kontrollen över hela norra delen av landet vilket ledde till ett dödläge som fortsatte under återstoden av 2012. Sedan krisen började i Mali har EU stått vid landets sida och gett sitt aktiva stöd till regionala organisationer (Ecowas och Afrikanska unionen) i deras ansträngningar att finna en lösning och vid upprepade tillfällen, bland annat i olika slutsatser från rådet, åter påtalat att unionen fullt ut stöder Malis territoriella integritet och en politisk lösning på krisen genom dialog med samtalspartner som inte är terrorister. Samtidigt har EU gett sitt fasta och konsekventa stöd för en civil övergång som leder till att val kommer att hållas så snart som möjligt. Samarbetet med Mali drogs tillfälligt in efter kuppen och återupptas beroende på framstegen i samband med övergångsprocessen⁵⁶. EU har också varit till fullo engagerat i antagandet av tre banbrytande resolutioner från FN:s säkerhetsråd (2056/12, 2071/12 och 2085/12) varigenom det internationella samfundets stöd för demokrati, rättsstatlighet och integritet på Mali fastställs. EU mobiliserade sig också aktivt för att möta den humanitära krisen i Sahel och levererade snabbt stora stödbelopp till befolkningar i riskzonen.

---

⁵⁵ Europaparlamentet antog den 20 april 2012 en resolution om situationen i Mali (P7_TA(2012)0141), och den 14 juni 2012 en resolution om mänskliga rättigheter och säkerhetsläget i Sahelområdet (P7_TA(2012)0263).

⁵⁶ Utvecklingsarbetet återupptogs under 2013.

I detta sammanhang och som en del av sitt fortsatta engagemang för att ta itu med säkerhetsproblemen i Sahel inledde EU ett nytt GSFP-uppdrag, Eucap Sahel Niger, vars syfte är att förbättra de nigeriska säkerhetsstyrkornas (*Gendarmerie, Police nationale, Garde nationale*) förmåga att bekämpa terrorism och organiserad brottslighet på ett effektivt och samordnat sätt. Så snart krishanteringskonceptet och rådets beslut hade antagits inleddes i juli 2012 Eucap Sahel Niger och fram till december 2012 utstationerades därefter 50 internationella polis- och militärexperter. Dessutom fortsatte EU förberedelserna inför ytterligare ett stort GSFP-uppdrag, EU:s utbildningsuppdrag i Mali (EUTM Mali), som ingår i EU:s övergripande strategi för att avhjälpa situationen i Sahelområdet enligt FN:s säkerhetsråds resolution 2085/12.

6.2.3 Nigerias⁵⁷ nya administration ställdes inför en ny våldsamt våg av terrorism när Boko Haram fortsatte sina våldsamma extremistaktioner. Terrorismen förblev ett synnerligen allvarligt säkerhetsproblem och en rad terroristdåd riktades mot statliga myndigheter, kristna och moderata muslimer, som fördömdes av den höga representanten/vice ordföranden och av de viktigaste aktörerna inom det internationella samfundet. Säkerhetssituationen utgjorde en central fråga vid det tredje ministermötet i Nigeria–EU Joint Way Forward i Abuja i februari 2012. Mötet resulterade i inrättandet av en lokal dialog om fred, stabilitet och säkerhet.

6.2.4 I augusti 2012 bröt **Gambia** ett 27 år långt moratorium för dödsstraffet genom att i hemlighet avrätta nio dödsdömda fångar. Efter fördömanden från det internationella samfundet återupprättades moratoriet flera veckor senare och därefter har inga avrättningar ägt rum. Denna händelse visade hur situationen för de mänskliga rättigheterna i Gambia försämrades under 2012. EU fortsatte att ta upp samhällsstyrningen och människorättssituationen i Gambia med myndigheterna med stöd av regionala aktörer, framför allt Afrikanska unionen. Flera uttalanden av den höga representanten/vice ordföranden och hennes talesperson samt lokala uttalanden gjordes under 2012 om de viktigaste frågorna, där Gambia uppmanades att respektera sina internationella åtaganden.

---

⁵⁷ Europaparlamentet antog den 15 mars 2012 en resolution om situationen i Nigeria (P7_TA-PROV(2012)0090).

6.2.5 I Elfenbenskusten togs två viktiga steg i riktning mot försoning, nämligen parlamentsvalet och överlämnandet av f.d. president Gbago till Internationella brottsdomstolen. Landet påverkades dock alltjämt av våld och spänningar. EU fortsatte att stödja stabilisering, rättvisa och försoning efter krisen. De restriktiva åtgärderna upphävdes efterhand. Både ordförande Herman Van Rompuy och ordförande Manuel Barroso samt kommissionsledamot Piebalgs besökte Elfenbenskusten under 2012 som svar på president Ouattaras tidigare besök i Bryssel. Dessa besök erbjöd ytterligare ett tillfälle att påminna om EU:s stöd för demokrati, utveckling, rättvisa och försoning i Elfenbenskusten bland annat genom opartisk rättvisa och reformer av säkerhetssektorn.

6.2.6 Efter statskuppen i april 2012 frystes samarbetet med **Guinea-Bissau**⁵⁸ och har så förblivit sedan dess. Endast det humanitära biståndet och stödet direkt till befolkningen är aktivt. EU fördömde omedelbart statskuppen och uppmanade till återupprättande av det civila styret och införde restriktiva åtgärder mot de ansvariga. Genom FN:s säkerhetsråds resolution 2048/12 upprepades därpå denna uppmaning och sanktioner från FN infördes. EU samarbetar för närvarande med AU, FN, Ecowas och de portugisisktalande ländernas gemenskap för att finna en demokratisk samförståndslösning på krisen. Reformen av säkerhetssektorn, förnyelse av den militära hierarkin och icke-inblandning i civila frågor från säkerhetsstyrkornas sida är förutsättningar för en varaktig lösning som också måste omfatta demokratiska val och strikt respekt för de mänskliga rättigheterna.

6.2.7 I Guinea har EU efter framstegen i övergången till demokrati kunnat lyfta de kvarstående hindren för undertecknandet av det nationella vägledande programmet inom tionde Europeiska utvecklingsfonden (EUF 10) som ägde rum i december 2012. Bland de milstolpar vi har att se fram emot finns genomförandet i september 2013 av det parlamentsval som skulle ha hållits för länge sedan. Dessutom är ett vapenembargo fortfarande i kraft. Fem personer som misstänks ansvariga för de våldsamma händelserna i september 2009 är fortfarande föremål för sanktioner från EU.

---

⁵⁸ Europaparlamentet antog den 13 juni 2012 en resolution om militärkuppen i Guinea-Bissau (P7_TA(2012)0247).

6.3 ÖSTAFRIKA

6.3.1 Afrikas horn. Under 2012 försökte EU aktivt att genomföra sin strategiska ram för Afrikas horn som en ytterligare uppföljning av sin samlade strategi för åtgärderna i regionen. EU:s särskilda representant för Afrikas horn, Alexander Rondos, och EU:s särskilda representant för Sudan och Sydsudan, Rosalind Marsden, bidrog till dessa insatser.

EU har bidragit till att förbättra situationen i **Somalia** som har varit centrum för instabiliteten i Afrikas horn-regionen under lång tid. EU fortsatte att ge sitt politiska och säkerhetsmässiga stöd till Somalia och Afrikanska unionen vad avser Amisom⁵⁹. EU intog en ledande roll i fråga om att ge bistånd vid avslutandet av övergången i Somalia i september 2012, särskilt genom de ansträngningar som gjordes av EU:s Nairobibaserade uppdrag i Somalia och EU:s särskilda representant för Afrikas horn. Som reaktion på den nya politiska situationen anpassade EU sin helhetsstrategi för Somalia för att arbeta mer direkt med den somaliska federala regeringen och för att stödja somaliska prioriteringar. EU bidrog till att utveckla Somalias egna säkerhetsstyrkor och utbildade med framgång Somalias säkerhetsstyrkor genom dess militära uppdrag EUTM Somalia som är baserat i Uganda 2012⁶⁰. EUTM-utbildade trupper som på nytt placerats ut i Somalia utgör kärnan i Somalias nationella väpnade styrkor och spelade en avgörande roll när det gäller att förbättra säkerhetssituationen i Somalia tillsammans med Amisom under senare delen av 2012. I augusti 2012 besökte den höga representanten/vice ordföranden Mogadishu för att visa EU:s engagemang för Somalia efter övergångsprocessen och framhålla EU:s åtagande för bättre styrelseformer, utveckling och säkerhet i landet.

---

⁵⁹ EU fortsatte att ge betydande stöd till Amisom genom den fredsbevarande resursen för Afrika med över 150 miljoner euro i ytterligare stöd till Amisoms trupper efter antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 2036 som avsevärt höjde taket för trupperna och medförde att det totala bidraget från den fredsbevarande resursen för Afrika till Amisom uppgick till 411 miljoner euro. EU har därmed bidragit till att förbättra säkerhetssituationen i Somalia till stöd för de afrikanska trupperna.

⁶⁰ Hittills har EU bidragit med utbildning av omkring 3000 somaliska soldater. Utbildningen omfattade också internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter liksom civilskydd, inklusive ett särskilt behov av skydd för kvinnor och barn.

En lång rad projekt för utvecklingssamarbete och fyra GSFP-insatser och GSFP-uppdrag (Eunavfor Atalanta, EUTM Somalia, Eucap Nestor och Euavsec vid Jubas flygplats) som för närvarande pågår på Afrikas horn har bidragit avsevärt till att uppnå målen med den strategiska ramen. EU:s operationscentrum aktiverades i mars 2012 för att stödja planeringen och underlätta samordningen av EU:s GSFP-uppdrag och GSFP-insatser (med undantag för Euavsec) under ledning av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp).

Inom ramen för sitt mandat fram till december 2014 har den marina insatsen Eunavfor Atalanta genom att eskortera över 120 handelsfartyg till Mogadishu i Somalia gjort det möjligt för Världslivsmedelsprogrammets fartyg att på ett säkert sätt leverera livsmedelsbistånd. Ett ungefär lika stort antal sårbara fartyg har skyddats när de levererat förnödenheter till AU:s insats i Somalia (Amisom). Eunavfor Atalanta har med framgång bidragit till att minska antalet piratdåd under första hälften av 2012. Utöver de militära insatserna till havs fick insatsen i uppdrag att störa piraternas logistiska dumpningar längs Somalias kuster från mars 2012 och därigenom störa piratdåden som "affärsmodell". Dessutom har EU bidragit till en lång rad insatser mot piratverksamhet genom partnerskap med FN, den internationella kontaktgruppen mot piratverksamhet och Internationella sjöfartsorganisationen⁶¹.

För att förstärka den havsgående maritima kapaciteten i Djibouti, Kenya, Tanzania och Seychellerna, liksom rättsväsendet, med början i Somalias regioner Puntland och Somaliland, genom att stödja utvecklingen av kustbevakningen, inleddes i juli 2012 en ny civil GSFP-insats för regional maritim kapacitetsuppbyggnad på Afrikas horn (Eucap Nestor). Eucap Nestor ska ha en inledande geografisk inriktning på Djibouti, Kenya, Seychellerna och Somalia.

---

⁶¹ Dessutom är det nödvändigt att föra över misstänkta pirater (eller beväpnade rånare till havs) för åtal från Eunavfors fartyg till länder som är drabbade av piratverksamhet och som är redo att åtala misstänkta för att få ett slut på strafflösheten i Indiska oceanen. EU har fortsatt att föra över misstänkta pirater till länder med vilka det finns bilaterala avtal – Seychellerna och Mauritius – och tillhandahållit stöd till de rättsliga strukturerna i dessa länder. EU har bidragit till att hantera de finansiella flödena från piratdåd. Utredningar av personer som är misstänkta för piratdåd pågår i ett antal av EU:s medlemsstater och samordningen mellan åklagarna och personalen vid brottsbekämpande organ har redan visat prov på framsteg. En nederländsk-tysk gemensam utredningsgrupp för uppföljning av finansiella flöden inom Europol inledde sitt arbetet i januari 2012. Europol och Interpol har arbetat nära tillsammans för att samla in och analysera uppgifter om piratverksamhet och man arbetar på att försöka förbättra möjligheterna att få relevant information från Eunavfor.

6.3.2 Trots att EU skrev under ett paket med överenskommelser i Addis Abeba i september 2012 är unionen alltså bekymrad över de bristande framstegen när det gäller att lösa de frågor som kvarstår i det övergripande fredsavtalet mellan **Sudan och Sydsudan** och förseningarna i fråga om avtalens tillämpning. Säkerhetsrådet och de därav följande humanitära kriserna i Blå Nilen, Södra Kurdufan⁶², Darfur och Abyei följdes särskilt noga av EU. I samarbete med AU, FN och internationella partner går EU:s särskilda representant för Sudan och Sydsudan fortfarande i spetsen för EU:s ansträngningar att stödja förhandlingsprocessen mellan de båda staterna liksom den internationella utvecklingen i Sudan och Sydsudan⁶³.

President Salva Kiirs första besök i Bryssel 2012 var en milstolpe i utvecklingen av ett nära och långsiktigt partnerskap med Sydsudan avseende allt från utvecklingssamarbete till fred och säkerhet. Utöver att inleda gemensam programplanering av EU:s utvecklingsbistånd till Sydsudan inledde EU uppdraget Euavsec i oktober 2012 för att förbättra säkerheten vid Jubas internationella flygplats.

6.3.3 I **Kenya** intensifierades under 2012 förberedelserna inför valet i mars 2013 som ett första prov för Kenyas nya konstitution, den nya ramen för valet och det reformerade rättsväsendet. En stor reformprocess har avslutats inför detta val som kommer att bli avgörande för landet och regionen. EU fäster stor vikt vid det och har uppgraderat sitt stöd för förberedelserna. I augusti 2012 reste den höga representanten/vice ordföranden till Kenya för att meddela sin fasta avsikt att stödja Kenyas ansträngningar att skapa en trovärdig valprocess. I oktober åkte ett undersökningsuppdrag från EU till Kenya för att bedöma förutsättningarna för att sända ett valobservatörsuppdrag från EU⁶⁴.

---

⁶² Europaparlamentet antog den 15 september en resolution om Sudan: situationen i Södra Kurdufan och de stridigheter som utbrutit i delstaten Blå Nilen (P7_TA-PROV(2011)0393).

⁶³ Europaparlamentet antog den 13 juni 2012 en resolution om situationen i Sudan och Sydsudan (P7_TA-PROV(2012)0248).

⁶⁴ Valobservatörsuppdraget skickades till Kenya med början i januari 2013 för att göra en noggrann och omfattande bedömning av valprocessen och därigenom öka öppenheten kring denna.

6.3.4 Madagaskar⁶⁵ omfattades alltså av åtgärder enligt artikel 96 i Cotonouavtalet. Tack vare den positiva politiska utvecklingen – färdplan undertecknad med hjälp av medling från Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC) – ändrades dock de gällande lämpliga åtgärderna i december 2011 så att EU kunde ge sitt villkorade stöd till den pågående övergångsprocessen. I december 2012 förlängdes dessa åtgärder tills rådet fastställer att trovärdiga val har ägt rum och den konstitutionella ordningen återställts.

6.3.5 Etiopiens övergång kom till stånd genom att man efter 14 år under Meles Zenawis ledning, i enlighet med konstitutionen, utnämnde den tidigare biträdande premiärministern Hailemariam Desalegn till premiärminister i september 2012. De nya ledarskapsförhållandena som blev resultatet av ombildningen av regeringen i november i fjol kommer att sättas på prov vid kongressen i Etiopiska folkets revolutionära demokratiska front (EPRDF) i mars 2013 och vid lokalvalen som förväntas äga rum i april. Landet spelar alltså en viktig roll för stabiliteten i regionen eftersom premiärminister Hailemariam är ny ordförande i AU från och med januari 2013. Utöver det första europeiska företagsforumet som startades i maj 2012 har EU nyligen tillsammans med Norge och Etiopiens regering antagit en gemensam programstrategi för ömsesidigt utvecklingssamarbete i landet.

6.4 CENTRALAFRIKA

6.4.1 Demokratiska republiken Kongo/Regionen vid de stora sjöarna. I efterdyningarna av Demokratiska republiken Kongos president- och parlamentsval (november 2011) har EU uppmanat till ytterligare ansträngningar för att säkerställa större ansvarighet och trovärdighet inför de följande etapperna i valcykeln (provinsval och lokalval)⁶⁶.

---

⁶⁵ Europaparlamentet antog den 9 juni 2011 en resolution om situationen i Madagaskar (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁶⁶ Europaparlamentet antog den 13 juni 2012 en resolution om valövervakning i Demokratiska republiken Kongo (P7_TA(2012)0252) och en resolution den 13 december 2012 om situationen i Demokratiska republiken Kongo (P7_TA(2012)0511).

Från mitten av 2012 har dock den politiska och säkerhetsmässiga situationen överskuggats av M23-upproret, krisen i de östra delarna av Demokratiska republiken Kongo och därpå följande diplomatiska initiativ för att återupprätta freden (den internationella konferensen om området kring de afrikanska stora sjöarna/Kampala, FN:S ramavtal). I detta avseende antog rådet slutsatser om Demokratiska republiken Kongo/regionen kring de stora sjöarna i juni, november och december och betonade sin djupa oro över situationen i Kivu och fördömde upproret. Rådet vädjade också om konstruktivt regionalt samarbete och uppmanade samtidigt till en lösning på krisen som grundar sig på dialog och är inriktad på att angripa de grundläggande orsakerna till konflikten på regional nivå och inom Demokratiska republiken Kongo. I samma anda gav ordförande Herman Van Rompuy (september, oktober) och den höga representanten/vice ordföranden (juli, november) uttryck för EU:s oro och lämnade dess rekommendationer.

Två GSF-uppdrag för reform av säkerhetssektorn är aktiva i Demokratiska republiken Kongo: Eusec RD Congo och Eupol RD Congo. I september 2012 förlängdes mandatet för de båda uppdragen till och med den 30 september 2013 varpå en avslutande övergångsperiod på tolv månader ska följa i syfte att lämna över uppgifterna.

Eusec RD Congo ger råd och stöd om försvarsreformen (som en del av reformen av säkerhetssektorn) i Demokratiska republiken Kongo i syfte att bistå de kongolesiska myndigheterna med inrättandet av en försvarsapparat som fungerar under demokratisk kontroll och som kan garantera säkerheten för den kongolesiska befolkningen⁶⁷. Uppdraget bistår också kongoleserna med utvecklingen av den logistiska förmågan och bedriver verksamhet för att förhindra kränkningar av de mänskliga rättigheterna, däribland sexuellt våld.

---

⁶⁷ I uppdragets huvudverksamhet ingår stöd på strategisk nivå till det kongolesiska försvarsministeriet och dess militära stab, däribland stöd till generalsinspektoratet, modernisering och konsolidering av de administrativa resurserna och personalförvaltningen, förnyelse av utbildningssystemet genom stöd till generalkommandot för militärskolor och utveckling av en samlad utbildningspolicy.

Eupol RD Congo fortsatte under 2012 att stödja reformen av säkerhetssektorn när det gäller polisen och interaktionen med rättsystemet genom övervakning, mentorskap och rådgivning, och bistod inrikes- och säkerhetsministeriet och Police Nationale Congolaise med genomförandet av handlingsplanen för polisväsendet (Plan d'Action Triennal Actualisé) och den tillhörande lagstiftningsramen. I samverkan med lokala och internationella ansträngningar bidrar också uppdraget till att förbättra polisens operativa kapacitet genom mentorskap, övervakning och rådgivning samt utbildningsverksamhet. Det stöder också kampen mot strafflöshet inom områdena mänskliga rättigheter och sexuellt våld och utvecklar ett partnerskap med Unicef för att förstärka sin verksamhet när det gäller att skydda barn och förstärka samverkan mellan polisen och rättsväsendet.

6.4.2 Uppgifter om att **Rwanda** gett stöd till M23-milisen i östra Kongo ingick i de rapporter som redovisades av FN:s expertgrupp i juni och december 2012. I detta avseende antog rådet i september slutsatser om Demokratiska republiken Kongo/Rwanda och framhöll då att Rwanda måste upphöra med allt stöd till och uttryckligen fördöma M23, åta sig att respektera Demokratiska republiken Kongos suveränitet och territoriella integritet, fortsätta att samarbeta med FN:s expertgrupp och konstruktivt engagera sig i Demokratiska republiken Kongo och regionen för en hållbar politisk lösning som tar itu med konfliktens bakomliggande orsaker.

6.4.3 Situationen i **Centralafrikanska republiken** förblev komplicerad och få framsteg gjordes vad gäller fredsprocessen. Samtliga politiska aktörer återupptog dock de direkta samtalen och inledde en rad diskussioner om att i samråd anta ett utkast till lagförslag för en reform av vallagen. EU fortsatte sin förstärkta politiska dialog med Centralafrikanska republikens myndigheter. EU behöll sin inriktning på fortsatt nationell försoning och konsolidering av fred i landet, även genom att stödja det fredsbyggande uppdrag i landet (Micopax) som leds av Eccas (Centralafrikanska staternas ekonomiska gemenskap) och /eller genom att frammana ytterligare finansiering till stöd för demobiliseringsverksamhet inom ramen för det pågående programmet för avväpning, demobilisering och återanpassning.

6.5 SÖDRA AFRIKA

6.5.1 EU och **Södra Afrika** höll sitt femte årliga toppmöte den 18 september 2012 i Bryssel. Toppmötet blev kulmen på ett år av en intensiv politisk dialog och verksamhet för djupgående politiskt samarbete. Hit räknas den fjärde omgången bilaterala samråd om politik och säkerhet den 30 april i Bryssel, det trettonde samarbetsrådet i Pretoria den 17 juli och den elfte politiska dialogen på ministernivå i Pretoria den 24 augusti där den höga representanten/vice ordföranden och Sydafrikas utrikesminister M. Nkoana Mashabane deltog. Alla dessa händelser har möjliggjort dynamiska framsteg inom partnerskapet och gradvis stärkt den politiska dialogen om utrikespolitiska frågor. Givande dialoger om sektorspolitiken har fortsatt ägt rum inom en lång rad områden från handel till utvecklingssamarbete, miljö, energi, klimatförändringar, utbildning, rörlighet, vetenskap och teknik.

Den 19 november inrättade rådet formellt en människorättsdialog mellan EU och Sydafrika som ska äga rum årligen och omfatta relevanta frågor som rör mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstaten⁶⁸.

---

⁶⁸ Europaparlamentet antog den 13 september 2012 en resolution om Sydafrika: blodbad på strejkande gruvarbetare (P7_TA(2012)0354).

6.5.2 Angola. Efter ordförande José Manuel Barrosos officiella besök i Luanda i april 2012 har "Angola–EU Joint Way Forward" undertecknats i juli 2012. Det banar väg för ett ambitiöst politiskt partnerskap och ökat samarbete. I enlighet därmed förde partnererna omfattande diskussioner om konflikten i regionen kring de stora sjöarna. EU uppskattade Angolas ansträngningar i Guinea-Bissau som inriktades på avmilitarisering av politiken och på kampen mot olaglig handel med narkotika. De allmänna valen i Angola i augusti 2012, för vilka EU mobiliserade ett expertuppdrag och finansierade civilsamhälleliga projekt i syfte att verka för valfrihet och insyn, ansågs generellt framgångsrika av de internationella observatörer som var närvarande. EU:s valexpertuppdrag noterade vissa brister i valprocessen och uttryckte sin vilja att stödja de angolanska myndigheterna för att se till att dessa problem hanteras effektivt i samband med framtida val.

6.5.3 Malawi. Efter president Bingu wa Mutharikas död stödde EU aktivt ett överlämnande av makten som ledde till att förre vicepresidenten Joyce Banda tog över som president den 7 april. President Banda har tagit många positiva steg för att förstärka sunt styrelseskick och återupprätta allmänhetens förtroende sedan hon övertog posten. Den nya regeringen genomförde en fullständig omläggning av den ekonomiska politiken och rättade till den avsevärt försämrade situationen för mänskliga rättigheter i landet. EU erkände president Joyce Bandas engagemang för social rättvisa och mänskliga rättigheter och uppmuntrade henne att upprätthålla den ambitiösa nya politiken för att stabilisera ekonomin (antagande av IMF-programmet i augusti 2012) med inriktning på hållbar ekonomisk tillväxt i ett långsiktigt perspektiv. I november 2012 deltog president Banda i de europeiska utvecklingsdagarna och träffade den höga representanten/vice ordföranden Ashton. EU:s utbetalningar för budgetstöd återupptogs under 2012. I november 2012 antogs en grundlagsändring för att trepartsval ska kunna hållas 2014 (presidentval, parlamentsval och lokalval)⁶⁹.

---

⁶⁹ Dessa trepartsval kommer att innebära betydande logistiska, förvaltningsmässiga och finansiella utmaningar. EU övervakade de två senaste allmänna valen i Malawi 2004 och 2009 och sände i december 2012 ett valobservationsuppdrag i uppföljande syfte för att bedöma vilka framsteg som gjorts och skaffa sig en uppfattning om förberedelserna inför valen 2014.

6.5.4 Vad gäller **Zimbabwe** beslutade EU i februari 2012 att stryka 51 personer och 20 enheter från sin förteckning över personer och enheter som omfattas av viseringsförbud och frysning av tillgångar. EU åtog sig också att se över sin utvecklingspolitik inom sex månader och att genomföra en omfattande översyn av åtgärderna. I juli 2012 beslutade EU därefter att upphäva tillämpningen av restriktionerna mot utvecklingssamarbete enligt artikel 96 (Cotonouavtalet) och inledde förberedelser för ett landstrategidokument inom ramen för nästa europeiska utvecklingsfond. Detta gör det möjligt för EU att arbeta direkt med och via Zimbabwes regering. Detta gör det möjligt för EU att arbeta direkt med och via Zimbabwes regering. I juli framhöll EU också sin beredskap att ytterligare anpassa sin åtgärds politik efterhand som de politiska partierna gör framsteg med SADC:s färdplan. I detta hänseende skulle en fredlig och trovärdig folkomröstning om konstitutionen vara en viktig milstolpe i förberedelserna inför demokratiska val, vilken skulle motivera ett upphävande av merparten av alla de riktade restriktiva åtgärder som EU har vidtagit mot personer och enheter. I fråga om Kimberleyprocessen spelade EU åter en ledande roll i arbetet på att nå samförstånd om hur man ska gå vidare med Marangediamantfälten i Zimbabwe. Det beslut som fattades vid Kimberleyprocessens plenarmöte i Washington i november om att häva de särskilda övervakningsåtgärderna i gruvområdet i Marange i Zimbabwe var ett steg i rätt riktning. Härigenom erkänns de markanta framsteg som Zimbabwe har gjort för att förbättra efterlevnaden av Kimberleyprocessen. EU uppskattar bidraget från företrädarna för "Civil Society Coalition" och välkomnar Zimbabwes vilja att vidmakthålla ansträngningarna att efterleva Kimberleyprocessen i syfte att öka öppenheten i fråga om statens inkomster.

6.5.5 Ordförande José Manuel Barroso gjorde ett offentligt besök i **Moçambique** i juli 2012 för att stärka de bilaterala förbindelserna, diskutera det framtida samarbetet mellan EU och Moçambique och gemensamma multilaterala frågor, särskilt samarbetet med de portugisisktalande ländernas gemenskap och de portugisiskspråkiga utvecklingsländerna och Östtimor. Barroso träffade Moçambiques president Armando Guebuza, parlamentets talesman Veronica Macamo och regeringsmedlemmar.

7. NORD-, MELLAN- OCH SYDAMERIKA

7.1 USA och KANADA

7.1.1 Förenta staterna (USA) är fortfarande EU:s viktigaste strategiska partner globalt sett. Kontakterna mellan den höga representanten/vice ordföranden och utrikesminister Hillary Clinton var täta och intensiva under hela året. Den höga representanten/vice ordföranden sammanträdde även ofta med presidentens nationella säkerhetsrådgivare, Tom Donilon. Året präglades av kraftfullt och effektivt utrikespolitiskt samarbete på samtliga nivåer mellan EU och USA. EU och USA samordnade noga sina planer för sitt bistånd till reformprocessen i Nordafrika och Mellanöstern, det politiska och humanitära läget i Libyen och sanktionerna mot Iran och Syrien och förde dessutom en omfattande dialog om regionens utsikter i ett långsiktigt perspektiv. Iran förblev en viktig samarbetsfråga genom E3+3-processen och de förstärkta sanktionerna. EU har varit i nära kontakt med myndigheterna i USA för att se till att våra sanktionslagstiftningar är såväl anpassade till varandra som möjligt. EU och USA utvidgade det humanitära biståndet till flyktingar från Syrien. Det förekom också gemensamma aktioner på hög nivå i Balkanländerna, bland annat för att normalisera förbindelserna mellan Kosovo och Serbien. Den 30–31 oktober besökte den höga representanten/vice ordföranden och utrikesminister Hillary Clinton Bosnien och Hercegovina, Serbien och Kosovo i en väl samordnad aktion för regionen. Genom sitt deltagande i såväl informations- och samordningsgruppen för det östliga partnerskapet som givarmötena om Vitryssland stödde USA EU:s politik för främjande av demokratiska reformer och marknadsreformer i EU:s östra grannskap. EU och USA samarbetade nära om Ukraina, Vitryssland och Georgien före och efter parlamentsvalen i dessa länder⁷⁰. Det förelåg ett fullständigt program för möten på alla nivåer inom den politiska dialogen. USA:s förflyttning av tyngdpunkten mot Asien öppnade möjligheter till gemensamt arbete i regionen, särskilt i södra, sydöstra och norra Asien. Konkret dialog och samarbete kännetecknade området utveckling, där EU och USA fokuserade på motståndskraft och livsmedelssäkerhet, framtiden för millennieutvecklingsmålen samt kopplingarna mellan säkerhet och utveckling. Men tanke på den gemensamma utmaningen att finna nya källor till tillväxt och sysselsättning, fortsatte EU och USA att söka tillfällen att utveckla närmare ekonomiska förbindelser⁷¹. I sin interimrapport av den 19 juni erkände högnivågruppen

---

⁷⁰ T.ex. den höga representantens/vice ordförandens och utrikesminister Hillary Clintons artikel om Ukraina publicerad den 24 oktober i *The New York Times*.

⁷¹ Europaparlamentets resolution av den 23 oktober 2012 om handel och ekonomiska förbindelser med Förenta staterna (P7_TA(2012)0388).

för sysselsättning och tillväxt att ett omfattande transatlantiskt handels- och investeringsavtal är det instrument som har störst potential att stödja sysselsättningen och främja tillväxten och konkurrenskraften över Atlanten. Energisäkerhet genom diversifiering av gas- och oljekällor samt deras försörjningsvägar stod på dagordningen för mötet i Energirådet EU–USA den 5 december i Bryssel. Diskussionen inriktades också på fortsatt minskade koldioxidutsläpp och förbättrad energieffektivitet. EU och USA samarbetade effektivt inom området krishantering eftersom USA är aktivt inblandat i GSFP-insatser för krishantering i Kosovo (Eulex) och stödde EU:s insatser i Sahel och på Afrikas horn. Även det utmärkta samarbetet mellan flottstyrkorna i Indiska oceanen (CTF 151 och Atalanta) bör noteras. USA angav i sitt bidrag till Europeiska utrikestjänstens översyn av GSFP-partnerskap ett önskemål om starkare förbindelser mellan EU och Nato. Samarbete inom området rättvisa, frihet och säkerhet har också fungerat väl. Ytterligare framsteg gjordes i förhandlingarna om ett paraplyavtal om uppgiftsskydd på brottsbekämpningsområdet, vilket noterades i ett gemensamt uttalande på ministernivå från EU och USA den 21 juni. Den 1 juli trädde det nya avtalet mellan EU och USA om passageraruppgifter i kraft. Den gemensamma lanseringen på ministernivå den 5 december av en global allians mot sexuell exploatering av barn på Internet vittnar om ett gemensamt åtagande att bekämpa it-brottslighet.

7.1.2 Förbindelserna mellan EU och **Kanada** dominerades 2012 av en serie förhandlingar med hög profil, särskilt om moderniseringen av ramavtalet från 1976, som båda parter vill slutföra 2013, och om ett övergripande avtal om ekonomi och handel. Det nya avtalet om strategiskt partnerskap kommer att i ett juridiskt bindande instrument omfatta politiska dialoger, gemensamma åtaganden och värderingar i fråga om mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatsprincipen, icke-spridning, främjande av Internationella brottmålsdomstolen och kampen mot terrorism. Det kommer även att bilda ramen för det nuvarande samarbetet i internationella freds- och säkerhetsfrågor. Mycket betydande framsteg gjordes också i förhandlingarna om ett nytt avtal om passageraruppgifter, som väntas vara avslutade under 2013. EU hade under 2012 ett fullständigt program för politisk dialog med Kanada. Den höga representanten/vice ordföranden mottog utrikesminister John Baird i Bryssel den 18 april. Kanada fortsatte att bidra till EU:s GSFP-uppdrag i Afghanistan och på de palestinska territorierna. Starkt samarbete ägde rum om sådana frågor som sanktioner mot Iran och Syrien.

7.2 LATINAMERIKA och VÄSTINDIEN

MULTILATERALT

7.2.1 BIREGIONALA FÖRBINDELSER (LAC)

Förbindelserna med Latinamerika och Västindien växte sig allt starkare under 2012. Det gjordes ytterligare framsteg med genomförandet av resultaten från Madridtoppmötet 2010:

associeringsavtalet med Centralamerika och handelsavtalet med Colombia och Peru paraferades⁷².

Stiftelsen EU–Latinamerika har nu börjat fungera och genomför verksamhet i enlighet med sin arbetsplan. Investeringsinstrumentet för Latinamerika har fortsatt visat sig vara ett särskilt effektivt instrument för stöd till investeringar i regionen och ett liknande instrument,

investeringsinstrumentet för Västindien, har tagits i bruk för Västindien. Handlingsplanen från Madrid genomförs fortsatt. Förhandlingarna mellan EU och Mercosur om ett associeringsavtal avtog dock under 2012. Försök pågår att återuppliva dem.

Förberedelserna inför **toppmötet i Santiago** mellan EU:s och LAC:s stats- och regeringschefer fortsatte⁷³.

---

⁷² Europaparlamentet antog den 13 juni 2012 en resolution om EU:s handelsavtal med Colombia och Peru (P7_TA(2012)0249) och den 11 december 2012 en resolution om utkastet till rådets beslut om ingående av avtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan (P7_TA(2012)0478). Europaparlamentet antog dessutom den 12 juni 2012 en resolution om att fastställa ett nytt utvecklingssamarbete med Latinamerika (P7_TA(2012)0235) och den 24 maj 2012 en resolution om Venezuelas eventuella utträde ur den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (P7_TA(2012)0227).

⁷³ Toppmötet, som hölls den 26–27 januari 2013, var det sjunde toppmötet sedan det inledande toppmötet mellan EU och LAC 1999 men det första med Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater som EU:s motpart. Det innebar ett tillfälle att ge en stark signal om EU:s politiska åtagande i Latinamerika och Västindien, att framhålla vidden av vårt ekonomiska ömsesidiga beroende, att betona hur viktiga EU:s investeringar är som bidrag till regionens ekonomiska och sociala utveckling, att framhålla vikten av att stå emot protektionism och att bibehålla en stabil och transparent lagstiftningsram för att även i fortsättningen locka till sig sådana investeringar, att framhålla vikten av det multilaterala frihandelsavtalet med Peru och Colombia, associeringsavtalet med Centralamerika, den nya gemenskapsstrategin med Västindien och behovet av att påskynda förhandlingarna med Mercosur, att stödja den regionala integreringen på den sydamerikanska kontinenten, att enas om ett långtgående gemensamt uttalande och om tillägg av två nya sektorer (jämförbarhet och investering) i EU–CELAC-handlingsplanen och att samtidigt, under översynen av EU–CELAC-handlingsplanen, en eventuell integrering av ytterligare kapitel som omfattar områden av biregionalt intresse, till exempel högre utbildning, allmän säkerhet samt tryggad försörjning av livsmedel och födoämnen.

De strukturerade dialogerna mellan EU och LAC om migration och narkotika fortsatte vid möten på hög nivå samt vid tekniska möten.

Det genomfördes två förhandlingsrundor om associeringsavtalet mellan EU och Mercosur – en i Bryssel och en i Brasilien – vilka ledde till betydande framsteg. Efter förhandlingsrundan i Brasilien enades båda parterna om att diskutera frågan på politisk nivå under toppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater i Santiago i januari 2013.

I samband med det ökande våldet fick säkerhet och rättvisa högsta prioritet inom EU:s politiska dialog och samarbete med länderna i Centralamerika under 2012, såväl på bilateral som regional nivå. EU använde olika samarbetsinstrument för att hantera detta problem och gav därigenom stöd till reformer inom områdena säkerhet, rättvisa och mänskliga rättigheter samt politik för socialt förebyggande av våld, särskilt bland ungdomar. Dessutom bidrog EU till kampen mot olaglig anhopning av och handel med handeldvapen i Centralamerika och dess grannländer.

Att fortsätta den politiska dialogen med regionen och att stärka denna var fortsatt en prioritet, och en politisk dialog mellan EU och Cariforum ägde rum under 2012.

Den gemensamma strategi inom ramen för partnerskapet mellan EU och Västindien, för vilket man enats om en grund under Cariforumtoppmötet 2010, fick sin slutliga utformning och antogs av Cariforum och EU:s medlemsstater i november 2012. I strategin framhålls vikten av att EU och den västindiska regionen arbetar tillsammans i internationella frågor av gemensamt intresse. Säkerhet är ett av de viktigaste områdena av gemensamt intresse och inom säkerhetssektorn har ett program för kapacitetsuppbyggnad inom regionala säkerhetsorganisationer och förebyggande av brottslighet inletts, med finansiering från det regionala programmet i storleksordningen 10 miljoner euro.

7.2.2 DEN PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN EU–LATINAMERIKA (Eurolat)

bidrog fortsatt i betydande grad till att fastställa policyn för regionen och att följa upp utvecklingen i Latinamerika och EU. Under 2012 hölls möten i det verkställande organet och i kommittéerna för politiska, ekonomiska och sociala frågor. Dessa möten möjliggjorde nära dialog om frågor som är viktiga för det strategiska partnerskapet mellan EU och LAC däribland världsekonomin, frihandels- och associeringsavtal, migration och säkerhetsrelaterade frågor. De bidrog också till förberedelserna inför det fjärde plenarsammanträdet i Eurolat den 23–25 januari i Santiago de Chile.

BILATERALT

7.2.3 BRASILIEN⁷⁴. Under 2012 intensifierades den politiska dialogen på hög nivå avsevärt med två ministermöten – ett i Brasilien under den höga representantens/vice ordförandens besök den 6–7 februari 2012 och ett i New York den 25 september 2012 i samband med FN:s generalförsamling. Under året besökte kommissionens ordförande José Manuel Barroso och sju kommissionsledamöter Brasilien. Den politiska dialogen på politisk direktörsnivå ägde rum för första gången i Brasilien och gav ytterligare tillfällen till en intensifierad dialog om utrikes- och säkerhetspolitik. Regelbundna samråd om mänskliga rättigheter har fortsatt och lett till konkreta resultat, såsom överenskommelsen om att förbättra samordningen och det gemensamma arbetet i rådet för mänskliga rättigheter och åtagandet att genomföra trepartssamarbete till stöd för tredje länders genomförande av rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen. EU och Brasilien fortsatte gemensamt arbetet med att genomföra den gemensamma handlingsplanen för 2012–2014. Antalet pågående dialoger uppgår nu till 30 i och med öppnandet av nya områden, såsom allmänna FN-frågor eller narkotika under rubriken fred och säkerhet. I september deltog direktören för direktoratet för krishantering och planering i den nionde internationella säkerhetskonferensen i Forte de Copacabana i Rio. Han träffade också tjänstemän på hög nivå för att upprätta en mer regelbunden dialog om säkerhet, försvar och krishantering samt för att fortsätta förhandlingarna om ingående av ett ramavtal för deltagande i syfte att underlätta Brasiliens framtida deltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser.

---

⁷⁴ Det årliga toppmötet ägde inte rum 2012 på grund av presidenternas olika dagordningar och senarelades till januari 2013 tillsammans med toppmötet mellan EU och Celac i Santiago. Toppmötet 2013 kommer att äga rum och planeras preliminärt äga rum i oktober.

7.2.4 MEXIKO. Den höga representantens/vice ordförandens första officiella besök i Mexiko i februari 2012 utgjorde tillsammans med gemensamma rådet EU–Mexiko grunden för att ytterligare förstärka förbindelserna med denna likasinnade strategiska partner. Samordningen mellan EU och Mexiko ökade under 2012 för att främja gemensamma ståndpunkter i frågor som klimatförändring och ekonomisk liberalisering, särskilt i samband med möten inom G20. Vid toppmötet mellan EU och Mexiko den 17 juni i Los Cabos diskuterade ordförandena Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso och Felipe Calderon säkerhet, multilaterala frågor, särskilt den ekonomiska krisen, och en eventuell översyn av avtalet om ekonomiskt partnerskap, politisk samordning och samarbete. Det tredje mötet i den bilaterala människorättsdialogen på hög nivå hölls i oktober 2012, med särskild inriktning på Mexikos ansträngningar att hantera interna utmaningar och de reformer som den federala regeringen har genomfört i enlighet med sina internationella förpliktelser. Ordförande för dialogen på EU:s sida var Stavros Lambrinidis – EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter.

7.2.5 VENEZUELA. Allmänna val ägde rum den 7 oktober under fredliga former och den sittande presidenten Hugo Chavez vann över utmanaren Henrique Capriles med stor marginal. EU inbjöds inte att sända något valobservatörsuppdrag.

7.2.6 PARAGUAY. Efter en riksprocess avsatte Paraguays kongress president Fernando Lugo den 22 juni. Vicepresident Federico Franco svor presidenteden. Detta ledde till spänningar på regional nivå, och Paraguays medlemskap i Unasur och Mercosur drogs in tillfälligt. På begäran av Paraguays regering beslutade den höga representanten/vice ordföranden i december 2011 att sända ett valobservatörsuppdrag till de allmänna val som planerades äga rum i april 2013.

7.2.7 KUBA. Efter en diskussion om framtiden för EU:s och Kubas förbindelser vid rådets möte (utrikes frågor) den 19 november 2012 kom den höga representanten/vice ordföranden fram till att hon skulle instruera sina enheter att påbörja utarbetandet av förhandlingsdirektiv inför ett eventuellt framtida avtal om politisk dialog och samarbete mellan EU och Kuba. Frågor om mänskliga rättigheter togs upp med de kubanska myndigheterna på alla nivåer, såväl i Bryssel som i Havanna.

7.2.8 HAITI. EU fortsatte under 2012 att infria sitt löfte att stödja återuppbyggnad och ekonomisk återhämtning i Haiti. Omkring 85 % av de 522 miljoner euro som utlovades vid givarkonferensen i New York i mars 2010 har utbetalats. Utnämningen av premiärminister Laurent Lamothe i maj 2012 och inrättandet av en ny regering har medfört en relativ stabilisering av den politiska situationen. EU stöder det program med politiska och administrativa reformer som president Michel Martelly inlett och som syftar till konsolidering av de demokratiska mekanismerna, återuppbyggnad av den haitiska administrationens kapacitet och ett effektivare utnyttjande av EU-stöd och internationellt stöd. Kommissionär Andris Piebalgs besök i Haiti i mars 2012 och president Michel Martellys besök vid EU:s institutioner i november 2012 gav stöd för en förnyad och förstärkt dialog mellan EU och Haiti inom såväl samarbete som politik. Vid FN:s säkerhetsråds debatt om säkerhetssituationen i Haiti i oktober 2012 välkomnade EU rapporten från FN:s säkerhetsråds generalsekreterare om Minustah, som bland annat föreskriver en gradvis överföring av Minustahs befogenheter till Haitis myndigheter inom ramen för en process för konsolidering av demokratisk stabilitet och säkerhet.

7.2.9 SURINAM. Under 2012 inleddes den politiska dialog som krävs enligt artikel 8 i Cotonouavtalet, vilken omfattar en rad frågor, inklusive mänskliga rättigheter, den ekonomiska krisen och utvecklingssamarbete.

7.2.10 DE ANDINSKA LÄNDERNA. I **Colombia** erbjuder de formella fredssamtal som inleddes i oktober mellan regeringen och FARC (Colombias väpnade revolutionära styrkor) den bästa möjligheten på årtal att få slut på landets femtioåriga konflikt. EU stöder fredsprocessen politiskt (den höga representantens/vice ordförandens uttalanden i augusti och september). Unionen har också meddelat att den är beredd att stödja genomförandet av ett eventuellt fredsavtal. Fred skulle inte bara få Colombia att inse sin utvecklingspotential utan också medföra säkerhet och fred för regionen i stort. I december utfärdade den höga representanten/vice ordföranden ett uttalande, som ger uttryck för oro med anledning av den utvidgade militära straffrättsliga jurisdiktionen i Colombia. Det multilaterala handelsavtalet med Colombia och **Peru** väntas få positiva konsekvenser för säkerheten. Det kommer att skapa nya möjligheter för hållbar utveckling och bidra till regeringarnas ansträngningar att förbättra den sociala sammanhållningen och bekämpa olaglig verksamhet inom gruvsdrift och narkotikahandel – ett stort säkerhetsproblem i regionen. Framstegen mot ett antagande av avtalet (undertecknat i juni, godkänt av Europaparlamentet i december) har givit ytterligare impulser åt förbindelserna med båda länderna. Den peruanske presidenten Ollanta Humala besökte EU:s institutioner för första gången i juni. De sociala konflikterna inom gruvsektorn har intensifierats i Peru och **Bolivia** och utmaningarna i samband med förvaltningen av naturresurser har blivit en viktig fråga på dagordningen för den politiska dialogen med de andinska länderna. I Bolivia stöder EU antagandet av en ny lag om samråd. I norra delen av **Ecuador** deltar EU i verksamhet för krisförebyggande och konflikthantering samt skydd av rättigheter för utsatta grupper. Besöket av **Chiles** president Sebastian Pinera i november utgjorde ett tillfälle att erinra om tio års framgångsrik tillämpning av associeringsavtalet och diskutera möjligheterna att fördjupa förbindelserna ytterligare inom sådana områden som krishantering och klimatförändringar. Chile fortsatte sitt deltagande i Althea. Framsteg gjordes i förhandlingarna om ett ramavtal, som syftar till att underlätta Chiles deltagande i EU:s krishanteringsinsatser (ramavtal om deltagande). Slutligen har EU fortsatt att samarbeta nära med den andinska regionen för att bekämpa narkotika och narkotikahandel och har därvid fört särskilda policydialoger med **Andinska gemenskapen** och Bolivia och Peru (november) samt stött genomförandet av en politik mot narkotika genom sina samarbetsprogram.

B. HANTERING AV HOT OCH GLOBALA UTMANINGAR

1. ICKE-SPRIDNING AV MASSFÖRSTÖRELSEVAPEN OCH BÄRARE AV DESSA / KONVENTIONELLA VAPEN

Icke-spridning och nedrustning fortsatte att utgöra en integrerad del av EU:s utrikespolitik under 2012 och bidrog till ett effektivt genomförande av den europeiska säkerhetsstrategin⁷⁵.

Tack vare de nya möjligheterna som infördes genom Lissabonfördraget kunde nya insatser göras för att stärka samordningen mellan EU:s institutioner och mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna samt med tredjeländer och internationella partner. Prioritet gavs åt att förena alla instrument och verktyg som står till EU:s förfogande för att säkerställa komplementaritet och överensstämmelse. Närmare bestämt fortsatte EU att ge sitt stöd till universell anslutning till relevanta internationella fördrag och instrument samt en fullständig och faktisk tillämpning av dessa. EU fortsatte också att främja införandet av klausuler om icke-spridning av massförstörelsevapen samt handeldvapen och lätta vapen i avtal mellan EU och tredjestater. Under 2012 inleddes förhandlingar om avtal med klausuler om massförstörelsevapen och handeldvapen och lätta vapen med Afghanistan, Armenien, Australien, Azerbajdzjan, Brunei, Georgien, Kanada, Kazakstan, Malaysia, Nya Zeeland, Singapore och Mercosur.

---

⁷⁵ EU:s insatser inom de olika verksamheterna på området utgick från en uppsättning strategidokument: den europeiska säkerhetsstrategin från 2003, EU:s strategi från 2003 mot spridning av massförstörelsevapen och 2008 års nya handlingslinjer i kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärarsystem för sådana vapen, EU:s strategi från 2005 för kampen mot olaglig anhopning av och handel med handeldvapen och lätta vapen och den gemensamma ståndpunkten från 2008 om export av konventionella vapen.

1.1 ICKE-SPRIDNING AV MASSFÖRSTÖRELSEVAPEN

1.1.1 Icke-spridningsfördraget (NPT). Under 2012 inriktade EU sina insatser på att aktivt fullfölja genomförandet av den handlingsplan som antogs vid 2010 års konferens för översyn av icke-spridningsfördraget och avlade rapport till det förberedande utskottet (Wien den 30 april–11 maj 2012) om den verksamhet som bedrivits i detta syfte. EU lämnade fyra uttalanden enligt följande: ett allmänt uttalande och tre särskilda uttalanden inriktade på de tre pelarna i icke-spridningsfördraget: icke-spridning, nedrustning och fredlig användning av kärnenergi. EU lade fram två arbetsdokument: ett om genomförandet av slutsatserna från 2010 års konferens om översyn av fördraget om icke-spridning av kärnvapen samt rekommendationer för uppföljningsåtgärder och ett om användning av kärnteknik för fredliga ändamål. Genom det GSFP-finansierade EU-konsortiet av tankesmedjor för icke-spridning organiserade EU i november 2012 ett andra lyckat EU-seminarium (spår 2) om den massförstörelsevapenfria zonen i Mellanöstern⁷⁶, där nästan 140 deltagare från EU, länder i regionen, tredjeländer och berörda internationella organisationer deltog, som ett bidrag till förberedelserna inför den "Helsingforskonferens" som ska sammankallas av FN:s generalsekreterare, Ryska federationen, Storbritannien och USA.

De insatser som EU vidtagit vad gäller Iran och Nordkorea beskrivs i respektive kapitel i avdelning A i denna rapport.

---

⁷⁶ (Rådets beslut 2012/422/Gusp av den 23 juli 2012.)

1.1.2 Fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBT). EU fortsatte att främja ikraftträdandet av CTBT och ytterligare stödjade den verksamhet som bedrivs av den förberedande kommissionen för organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBTO). Ett nytt rådsbeslut antogs den 13 november 2012⁷⁷ för att via Gusp-budgeten tillhandahålla ytterligare finansiellt stöd på ungefär 5,2 miljoner euro till CTBTO i syfte att stärka den förberedande kommissionens övervaknings- och kontrollkapacitet. Det finansiella stödet kompletterades och stöddes genom intensifierade diplomatiska åtgärder⁷⁸. Ett uttalande från EU gjordes vid det sjätte ministermötet till stöd för CTBT (New York den 27 september 2012).

1.1.3 Internationella atomenergiorganet (IAEA). EU fortsatte också att stödja IAEA i Wien genom olika instrument⁷⁹. Under 2012 bidrog EU genom stabilitetsinstrumentet med ytterligare finansiellt stöd på över 20 miljoner euro till IAEA:s projekt för en bank för låganrikat uran och klargjorde sin beredskap att lämna ytterligare stöd till projektet via Gusps budget. EU bidrog också med ytterligare 5 miljoner euro till moderniseringen av IAEA:s laboratorium för kärnsäkerhetskontroller i Seibersdorf (Österrike). Det främsta syftet med stödet till IAEA är att se till att tredjeländers verksamhet på kärnkraftsområdet bedrivs i överensstämmelse med högsta standarder för kärnsäkerhet och skyddsåtgärder. EU och dess medlemsstater bidrar därför också, med cirka 150 miljoner euro per år till "fredlig användning" både på energiområdet och på andra områden, delvis genom IAEA. Man fortsatte även det nära samarbetet mellan EU och IAEA i frågan om Irans kärntekniska verksamhet.

---

⁷⁷ Rådets beslut 2012/699/Gusp.

⁷⁸ Politiska dialoger, démarches och uttalanden vid det informella plenarsammanträdet i FN:s generalförsamling för högtidlighållandet av Internationella dagen mot kärnvapenprov och vid det ministermöte som organiserades av "Friends of the CTBT" och artikel XIV-samordnarna i New York i september 2012.

⁷⁹ EU är med sitt bidrag på över 30 miljoner euro sedan 2004 fortfarande en av de viktigaste bidragsgivarna till IAEA:s kärnsäkerhetsfond, som gagnar över 80 länder i Afrika, Mellanöstern, Latinamerika och Asien.

1.1.4 EU fortsatte sina insatser för universell anslutning till **konventionen om kemiska vapen** (CWC) och för att främja ny verksamhet till stöd för specifika projekt. Ett nytt EU-rådsbeslut om stöd till verksamheten inom Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPWC) antogs den 23 mars 2012. EU inledde arbetet på en gemensam ståndpunkt inför den tredje översynskonferensen om konventionen om kemiska vapen, som ska hållas i april 2013 och framhöll nödvändigheten av att så snabbt som möjligt förstöra samtliga kemiska vapen, av ett effektivt nationell genomförande och av allmän spridning av konventionen samt gav uttryck för djup oro över det hot som kemiska vapen i Syrien utgör för internationell fred och säkerhet.

1.1.5 Till följd av den sjunde översynen av **konventionen om bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen (BTV)**, som ägde rum i Genève mellan den 5 och den 22 december 2011, och på grundval av en formell gemensam ståndpunkt antagen av rådet den 18 juli 2011 engagerade EU sig aktivt i programmet för perioden mellan sammanträdena 2012–2015 genom att utfärda uttalanden från EU och lägga fram arbetsdokument om bistånd och samarbete (artikel x) och om åtgärder för att mildra risker i samband med vetenskapliga och tekniska framsteg. EU antog också ett nytt rådsbeslut till stöd för BTV den 23 juli 2012 och fortsatte sitt aktiva engagemang till stöd för förbättringar vad avser biosäkerhet och bioskydd.

1.1.6 Exportkontroll. Vad beträffar förfarandena för exportkontroll fortsatte EU under 2012 att stödja genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1540, 1673 och 1810 genom en gemensam åtgärd från rådet från 2008, som syftar till att öka kompetensen och kapaciteten hos statstjänstemän i tredjeländer. Under de senaste fem åren har EU:s program för uppsökande verksamhet i fråga om exportkontroll avseende dubbla användningsområden, vilket finansieras av stabilitetsinstrumentets långsiktiga del, främjat exportkontrollverksamhet i 28 länder med ett bidrag på 17 miljoner euro med som tydligt syfte att minska spridningen av massförstörelsevapen.

1.1.7 För att säkerställa fortsatt arbete i enlighet med rådets beslut från 2008 till stöd för **Haag-uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler**, enades rådet om ett nytt beslut till stöd för Haag-uppförandekoden (huvudsakligen kontakt med stater som inte anslutit sig) och kampen i stort mot spridning av missiler. EU anordnade på grundval av ovan nämnda beslut ett utåtriktat evenemang för signatär- och icke-signatärstater i New York i anslutning till mötet i FN:s generalförsamlings första utskott den 17 oktober 2012.⁸⁰

1.1.8 Genom stabilitetsinstrumentets komponent för motverkande av CBRN-risker (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker) har inrättandet av **CBRN-kompetenscentrum** framskridit väl i målregionerna och de första centrumen håller nu på att öppnas i 1. Nordafrika (Alger), 2. Atlantkusten (Rabat), 3. Mellanöstern (Amman), 4. Sydösteuropa – Sydkaukasien – Republiken Moldavien – Ukraina (Tbilisi), 5. Sydostasien (Manila), 6. Afrika söder om Sahara (Nairobi), 7. Centralasien (Tasjkent) samt 8. länder i Gulfstaternas samarbetsråd och har inlett sitt arbete. Deras uppdrag är att stärka det regionala och internationella samarbetet om alla kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker, oavsett ursprung⁸¹.

1.1.9 EU fortsatte sitt arbete med ett utkast till internationell uppförandekod för att förstärka förtroendeskapandet och öppenheten i **verksamheten i yttre rymden**, genom intensifierade kontakter med tredjeländer.

---

⁸⁰ EU hade även börjat planera för händelser som ägde rum i början på 2013, såsom ett evenemang i Wien till åminnelse av undertecknandet av Haag-uppförandekoden tio år tidigare.

⁸¹ FN:s säkerhetsråd välkomnade nyligen inrättandet av dessa centrum (uttalande från ordföranden för FN:s säkerhetsråd av den 19 april 2012).

1.2 KONVENTIONELLA VAPEN

1.2.1 Exportkontroll. Medlemsstaternas politik för exportkontroll av konventionella vapen fortsatte att styras av rådets gemensamma ståndpunkt från december 2008, där gemensamma regler för kontroll av exporten av militär teknik och utrustning fastställs. Under 2012 genomförde rådets arbetsgrupp för export av konventionella vapen en översyn av den gemensamma ståndpunkten. I den preliminära bedömningen från översynen bekräftades att det var riktigt att i den gemensamma ståndpunkten främja samstämmigheten mellan EU-medlemsstaternas exportpolitik, och bedömningen identifierade genomföranderelaterade arbetsområden som kommer att utformas under de kommande månaderna. Under 2012 fortsatte rådet och utrikestjänsten att fördjupa dialogen med Europaparlamentet och det civila samhället om politiken för exportkontroll.

Under de gångna åren har EU lagt avsevärda diplomatiska och ekonomiska resurser på utåtriktad verksamhet för att uppmuntra ansvarsfulla och öppna kontrollsystem för vapenexport i tredjeländer. I november 2012 åtog sig EU att främja sådan utåtriktad verksamhet genom antagande av rådets beslut 2012/711/Gusp av den 19 november 2012 som anslår 1,86 miljoner euro i detta syfte under 2013 och 2014.

Under 2012 deltog EU fullt ut i förhandlingarna om ett **vapenhandelsfördrag**⁸², och deltog aktivt i den förberedande kommittén i februari 2012 och den diplomatiska konferensen i juli 2012. EU var även särskilt aktivt med att genomföra intensiv utåtriktad verksamhet världen över⁸³.

---

⁸² Den 13 juni 2012 antog Europaparlamentet en resolution om förhandlingarna om FN:s vapenhandelsfördrag (ATT) (P7_TA(2012)0251).

⁸³ Enligt rådets beslut 2010/336/Gusp till stöd för förhandlingarna om vapenhandelsfördraget anordnades tre regionala seminarier under 2012 i samarbete med Unidir (FN:s institut för nedrustningsforskning) i Nairobi i Kenya för länderna i östra och södra Afrika (februari 2012), i Beirut i Libanon för länderna i Mellanöstern (mars 2012) och i Belgrad i Serbien för länderna i Europa och Kaukasien (april 2012).

1.2.2 Handeldvapen och lätta vapen. Under 2012 deltog EU aktivt i 2012 års konferens för översyn av FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och undanröja olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen och lade fram ett arbetsdokument med specifika rekommendationer till översynskonferensen för att stärka genomförandet av handlingsprogrammet⁸⁴. Under förhandlingarna om utkastet till slutdokument från konferensen gav EU särskilt uppmärksamhet åt behovet av att ytterligare förbättra insatserna för att motverka risken för överföring av handeldvapen och lätta vapen (bl.a. genom ökad användning av Interpols register över olagliga vapen och system för spårande), öka kontrollerna av överföring av handeldvapen och lätta vapen och ammunition, till fullo integrera ett jämställdhetsperspektiv i genomförandet av handlingsplanen och att möjliggöra att fredsstödjande insatser effektivt bidrar till bekämpandet av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen. EU fortsatte att finansiera utformningen av verktyg och teknik som förebygger olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen med flyg, verksamhet för att genomföra handlingsprogrammet vid FN:s kontor för nedrustningsfrågor och stöd till lagerhantering, insamling, registrering och förstöring av överskottslager av handeldvapen och lätta vapen och ammunition på västra Balkan. EU antog även ett nytt rådsbeslut till stöd för åtgärder som ska minska risken för olaglig handel och orimlig anhopning av handeldvapen och lätta vapen i OSSE-området.

1.2.3 Truppmminor och klustervapen. Under 2012 antog EU ett rådsbeslut till stöd för genomförandet av den handlingsplanen som antogs i Cartagena, som stöder insatser för att genomföra de aspekter i handlingsplanen som avses hjälpa till offren och minörjning och även för att främja universaliseringen av konventionen. EU tog del i de olika mötena med de avtalsslutande parterna till Ottawakonventionen och **konventionen om klustervapen** under hela 2012.

---

⁸⁴ EU:s arbetsdokument om resultatet av 2012 års översynskonferens om FN:s handlingsprogram godkändes av rådet (utrikes frågor) i juli 2012.

2. KONFLIKTFÖREBYGGANDE OCH MEDLING

I rådets slutsatser om konfliktförebyggande från juni 2011 pekas tre specifika områden ut: förstärkning av kapaciteten för tidig varning och synkronisering med tidiga insatser, förstärkning av EU:s verktyg för medlingskapacitet och konfliktanalys samt inrättande och intensifiering av partnerskap med internationella organisationer och icke-statliga organisationer och berörda institutioner.

Genom att genomföra dessa åtgärder har utrikestjänsten strävat efter att anta en övergripande strategi genom att se till att expertisen i fråga om konfliktförebyggande kommer närmare GSFP-strukturerna och genom att säkerställa komplettering till EU:s krishanteringsstrukturer med berörda tjänsteavdelningar på kommissionen och i nära samarbete med partner, inbegripet FN, regionala organisationer, det civila samhället och universitetsvärlden.

Inom denna ram har följande verksamheter genomförts under 2012:

- Operativt stöd till EU-delegationer i cirka 20 länder. Detta har inbegripit råd om konfliktförebyggande, fredsbyggande och medling, identifiering och utplacering av sakkunniga, t.ex. till stöd för Jemens förberedande kommitté för nationell dialog och råd inför inrättandet av Myanmar/Burmas fredscenter, konfliktanalys, t.ex. för att förstå Boko Harams inverkan på bredare stabilitet i norra Nigeria, och stöd till medlingskapacitet, exempelvis genom sammanförande av olika medlingsaktörer som arbetar med Mali.
- Ytterligare arbete för att främja utrikestjänstens kapacitet för stöd till medling som finansieras genom ett pilotprojekt som på Europaparlamentets initiativ finansieras via EU:s budget. I detta sammanhang beställdes en studie av oberoende konsulter för att ge underlag till utveckling av EU:s kapacitet för stöd till medling, inbegripet en bedömning av förslaget om inrättande av ett europeiskt fredsinstitut samt utarbetande av ett förslag för att stärka EU:s kapacitet för stöd till medling.

- Fokus på byggande av system, verktyg och en kultur för att identifiera i) länder med medellång- till långsiktig risk för våldsamma konflikter, och ii) alternativ avseende tidiga åtgärder för att möta dessa risker. Syftet med detta system för tidig varning är inte att förutse var nästa kris kommer att inträffa, utan att identifiera var risker för framtida konflikter föreligger och säkerställa att motåtgärder sätts in i tid.
- Utveckla en mindre omfattande metod för konfliktanalys som möjliggör en snabbdiagnos av konfliktrisker och eventuella EU-åtgärder.
- Förstärkning av det gemensamma arbetet mellan berörda tjänsteavdelningar inom utrikestjänsten och kommissionen i fråga om förebyggande av konflikter via informella interna tjänstestrukturer som gruppen för konfliktförebyggande och den informella interna arbetsgruppen för en reform av säkerhetssektorn.
- Förstärkning av nätverket för kontakter för konfliktförebyggande och fredsbyggande, bl.a. med det civila samhället (genom *Civil Society Dialogue Network*) och berörda FN-organ – UNDP och UNDPA (genom regelbundna diskussioner via videokonferens).

3. TERRORISM

Utifrån Europeiska unionens strategi för kampen mot terrorism och handlingsplan mot terrorism beslutade man att EU skulle prioritera hoten från Pakistan, Afrikas horn, Jemen och Sahel. Man kom sedermera överens om strategier och handlingsplaner för dessa länder.

Politisk dialog om terrorismbekämpning med centrala partner i EU har fortsatt under 2012 under utrikestjänstens ledning. Särskilda dialoger hölls med FN, USA, Ryssland, Turkiet, Pakistan, Indien och Saudiarabien. Frågor med anknytning till terrorism diskuterades också inom ramen för en rad andra av EU:s dialogmöten, inbegripet utrikespolitiska säkerhetsdialoger. Utrikestjänsten deltog fullt ut i översynen av FN:s globala strategi för terrorismbekämpning (GCTF) i New York i juni 2012 och högnivåmötet om bekämpning av nukleär terrorism som sammankallades av FN:s generalsekreterare i september 2012.

GCTF fortsatte processen med ett närmare samarbete för sina 30 grundande medlemmar (29 länder plus EU) som inleddes under 2011. Som den höga representanten/vice ordföranden meddelade vid GCTF:s ministermöte i Istanbul i juni kommer EU att stödja inrättandet av ett internationellt institut för rättvisa och rättstatlighet – Tunisien. Ett internationellt expertcentrum för bekämpning av våldsamt extremism (Hedayah) invigdes i Abu Dhabi vid GCTF:s senaste ministermöte den 13–14 december 2012. Det första mötet med GCTF:s regionala arbetsgrupp för Afrikas horn som leddes av EU och Turkiet ägde rum i Dar-es-Salaam den 8–10 februari 2012 med brett deltagande av länder från regionen och internationella och regionala organisationer.

Den politiska dialogen om terrorismbekämpning med Indien i januari 2012 följdes av den sjätte säkerhetsdialogen mellan EU och Indien den 25 oktober 2012. Vid det senare mötet enades båda sidor om att sakkunniga bör börja genomföra de slutsatser som överenskommit i den politiska dialogen om terrorismbekämpning, t.ex. avseende ömsesidig rättslig hjälp och utlämning, penningförfalskning, motarbetande av radikaliserings, förstärkt rättsligt samarbete och spårning av finansiella flöden.

I februari 2012 antog rådet en femårig åtagandeplan mellan EU och Pakistan. Enligt denna plan åtog sig båda sidor att ingå ett omfattande samarbete om terrorismbekämpning och ett antal relaterade områden⁸⁵.

---

⁸⁵ Åtagandeplanen följdes av antagandet av EU:s terrorismbekämpnings-/säkerhetsstrategi avseende Pakistan som anger EU:s och dess medlemsstaters ståndpunkt om samarbete med Pakistan om bekämpning av terrorism. Terrorismbekämpningsstrategin innehåller två handlingsplaner: en handlingsplan för motverkande av våldsamt extremism och en handlingsplan för rättsstatens principer som för närvarande håller på att utarbetas.

Mot bakgrund av utvecklingen i Mali och risken för skapande av en fristad för terrorister i norr och spridningseffekter till andra länder i regionen har Sahel blivit en ännu större prioritet för EU. EUCAP Sahel, den civila GSFP-insatsen i Niger som inleddes i juli 2012, är det första GSFP-uppdraget där terrorismbekämpning ingår i mandatet.

EU undersöker även hur man ska samarbeta med regionala organisationer såsom Arabförbundet. EU:s och Arabförbundets ministermöte i november 2012 antog en handlingsplan som inbegriper samarbete om terrorismbekämpning, inklusive straffrättsligt samarbete.

Kommissionen har fortsatt att genomföra projekt för terrorismbekämpning inom ramen för stabilitetsinstrumentet, särskilt projekt för civil kapacitetsuppbyggnad för brottsbekämpning i Pakistan och projekt i Sahel och Sydostasien. Identifieringsuppdrag ägde rum för att identifiera projekt för bekämpning av våldsamt extremism i Pakistan och på Afrikas horn och andra projekt på Afrikas horn.

EU och dess medlemsstater höll en halvårsdialog med det amerikanska utrikesministeriets juridiska rådgivare om terrorismbekämpning och folkrätt där internationella juridiska principer som är tillämpliga på kampen mot terrorismen diskuteras. Dialogen har till syfte att främja en bättre ömsesidig förståelse av våra respektive rättsliga ramar och att komma fram till en gemensam linje för hur vi effektivare ska kunna bekämpa terrorismen.

4. ORGANISERAD BROTTSLIGHET

Grov och organiserad brottslighet fortsatte att stå på dagordningen för EU:s politiska dialoger med många länder och regionala och internationella organisationer. EU-finansierade stödprogram och GSFP-uppdrag bidrog till översätta politiska riktlinjer till praktisk handling. Dessa åtgärder försöker även komplettera EU:s (interna) policycykel för organiserad och grov internationell brottslighet 2011–2013 och den nya kommande policycykeln 2014–2016.

Kokain- och heroinvägsprogrammen som finansieras av stabilitetsinstrumentet fortsatte att bygga upp kapacitet för brottsbekämpning och internationella kopplingar längs deras respektive vägar. Detta inkluderar ett nytt pilotprojekt om människohandel i fyra länder längs "heroinvägen" (Azerbajdzjan, Bosnien och Hercegovina, Republiken Moldavien och Turkiet), även till stöd för den nya EU-strategin för utrotning av människohandel 2012–2016 och berörd definition av prioriterade länder och regioner⁸⁶.

Programmet för viktiga sjöfartsrutter med en budget på 16,5 miljoner euro omfattar 17 kustländer i västra Indiska oceanen, Sydostasien och Guineabukten. Det förstärker kapaciteten för utbyte av information och brottsbekämpningsfunktioner mellan kuststater för att uppnå säkrare sjöfart bl.a. genom bekämpning av piratdåd och väpnade rån till havs. Avtal om ett antal nya åtgärder ingicks under 2012, inbegripet utbildning av kustbevakningen i Guineabukten i ett försök att stoppa piratangreppen längs Afrikas västkust.

---

⁸⁶ Inom ramen för kokainvägsprogrammet är tre så kallade *Joint Airport Interdiction Task Forces* nu verksamma i Kap Verde, Senegal och Togo till stöd för kampen mot organiserad brottslighet längs kokainvägen (36 länder omfattas i Västafrika och Latinamerika och Västindien). Ett nytt projekt startades även för inrättande av ett regional informationssystem för polisen i Västafrika tillsammans med Interpol och ett nytt åtagande i riktning mot förebyggande av avledning av narkotikaprekursorer (Latinamerika). Dessa program är en del av EU:s balanserade integrerade narkotikastrategi, som bekräftades i EU:s nya narkotikastrategi 2013–2020.

5. IT-SÄKERHET

Förberedelserna för meddelandet om en europeisk strategi för it-säkerhet (som antogs i februari 2013) ägde rum under 2012, inbegripet inledande steg i riktning mot kapacitetsbyggande i tredjeländer och internationell påverkan⁸⁷. EU deltog aktivt i förberedelserna inför andra internationella konferensen om cyberrymden i Budapest. Den höga representanten/vice ordföranden talade vid ett evenemang och framhöll betydelsen av ett fritt och öppet internet samtidigt som man intensifierar kampen mot it-brottslighet och andra hot på internet. Liknande ämnen togs även upp av EU vid det första mötet med EU–Kinas specialgrupp för it-säkerhet i september i Peking. Det andra mötet med överläggningar om it-säkerhet och it-brottslighet mellan EU och Indien ägde rum i oktober i Delhi.

6. ENERGITRYGGHET

Under 2012 hade kommissionen ett nära samarbete med utrikestjänsten om genomförandet av de uppföljningsåtgärder som anges i meddelandet från kommissionen i samarbete med den höga representanten/vice ordföranden om trygg energiförsörjning och internationellt samarbete (september 2011)⁸⁸, i linje med rådets slutsatser från november 2011 om förstärkningen av den yttre dimensionen av EU:s energipolitik⁸⁹.

---

⁸⁷ Den 12 juni 2012 antog Europaparlamentet en resolution om skydd av kritisk infrastruktur – resultat och kommande åtgärder: vägen mot global it-säkerhet (P7_TA(2012)0237) och den 22 november 2012 en resolution om it-säkerhet och försvar (P7_TA(2012)0457).

⁸⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om trygg energiförsörjning och internationellt samarbete – "EU:s energipolitik: Samarbete med partner utanför våra gränser", KOM(2011) 539 slutlig, 7.9.2011.

⁸⁹ Rådets slutsatser om förstärkningen av den yttre dimensionen av EU:s energipolitik – *rådets 3127:e möte (transport, telekommunikation och energi) – (energifrågor) – Bryssel den 24 november 2011*. Europaparlamentet antog en resolution den 12 juni 2012 om inledandet av ett energipolitiskt samarbete med partner utanför våra gränser: En strategisk metod för en trygg, hållbar och konkurrenskraftig energiförsörjning (P7_TA(2012)0238).

Den 5 december 2012 ägde det fjärde mötet i energirådet **EU–USA** rum i Bryssel (efter det föregående mötet i Washington i november 2011). Dagordningen var uppbyggd kring energirådets tredelade mandat, nämligen energitrygghet, energipolitik och energiteknik med ett starkt fokus på följderna av den amerikanska skiffergas-/skifferoljerevolutionen, utvecklingen på energiområdet i EU:s grannskap och energipolitik- och energiteknikområdet där EU och USA skulle kunna samarbeta. EU var tydligt med sina energiintressen och den bredare globala utmaningen med klimatförändringarna. Bland andra frågor sågs det nära samarbetet med USA om sanktioner mot Iran under 2012 av båda sidor som ett bra exempel på samordnad energidiplomati.

EU:s energiförbindelser med **Ryssland** fortsatte att kännetecknas av starkt ömsesidigt beroende, eftersom Ryssland fortfarande är EU:s viktigaste externa energileverantör och EU den främsta externa konsumenten av ryska kolväteresurser. Den 7 december 2012 ägde startceremonin för Southstream-projektet rum och under året slutförde Gazprom förhandlingarna med Serbien, Ungern, Slovenien och Bulgarien. I oktober 2012 invigdes den andra gasledningen Nordstream i syfte att överföra upp till 55 miljarder kubikmeter rysk gas till europeiska konsumenter varje år. Europeiska kommissionen beslutade att inleda ett formellt förfarande för att undersöka om Gazprom hindrar konkurrensen på gasmarknaden i Central- och Östeuropas, i strid med EU:s antitrustregler. I februari 2012 inleddes slutligen även förhandlingar på grundval av ett EU-mandat om avtal mellan EU–Ryssland och **Vitryssland** om förvaltningen av elnäten i Östersjöområdet.

Ukraina gick med i energigemenskapen den 1 februari 2011 och har sedan februari 2012 gjort vissa framsteg avseende den försenade reformen av energisektorn i linje med fördraget om energigemenskapen, särskilt genom att ta steg i riktning mot att uppdelna Naftogaz. Stärkta energitransportförbindelser förblev ett viktigt område i EU:s strategi för Centralasien. Under 2012 fortsatte arbetet med att genomföra Europeiska unionens mandat från september 2011 om att förhandla om ett rättsligt bindande avtal mellan EU, Azerbajdzjan och Turkmenistan om uppbyggnaden av ett transkaspiskt gasledningssystem. En positiv utveckling i denna riktning var undertecknandet av Turkiet och Azerbajdzjan den 28 juni 2012 av det mellanstatliga avtalet om byggande av Tanap (den transanatoliska ledningen) för att föra gas från Turkiets östra gräns till dess västra gräns, och tillhandhålla en stabil överföring av gas genom hela landet.

Under 2012 förbättrade EU de bilaterala förbindelserna med **Irak** och undertecknade den 11 maj 2012 ett partnerskaps- och samarbetsavtal och unionen avser nu att förstärka samarbetet, särskilt på energiområdet och hjälpa Irak att utnyttja sin enorma potential. Vissa projekt är redan på väg, såsom inrättandet av ett energitekniskt centrum för EU och Irak.

7. KLIMATFÖRÄNDRING OCH SÄKERHET

Under 2012 fortsatte genomförandet av rådets slutsatser från juli 2011 med krav på en förstärkt diplomatisk verksamhet på klimatområdet från EU:s sida och prioritering av tre handlingslinjer, inbegripet bemötandet av sambandet mellan klimatförändringarna, bristen på naturresurser och internationell säkerhet genom förebyggande diplomati och särskilda samarbetsåtgärder⁹⁰. Fokus har fortsatt att ligga på opinionsbildning för att öka medvetenheten om klimatförändringarnas/säkerhetens utmaningar i bilaterala och regionala politiska dialoger, t.ex. med USA, och genom utrikestjänstens och EU:s militära stabs deltagande i särskilda policyevenemang. Utrikestjänsten deltog även i arbetet om klimatsäkerhet i Europaparlamentets utskott för utrikesfrågor och underutskottet för säkerhet och försvar. Fortsatt stöd har utsträckts till analys och hantering av klimatsäkerhetsrisker i sårbara regioner och länder, inbegripet genom stöd till tillämpad forskning och dialog på regional nivå, som exempelvis inom ramen för det flerdisciplinära forskningsprojektet om klimatförändringar, vattenkonflikter och mänsklig säkerhet som behandlar oroliga områden i fråga om klimatsäkerhet och tryggad vattenförsörjning i Sahel och Medelhavsområdet/Mellanöstern. Med stöd av stabilitetsinstrumentet startades dessutom ett nytt 3-årigt regionalt program under 2012 med länder i Östeuropa, Sydkaukasien och Centralasien. Arbetet genomförs via EnvSec-konsortiet (miljö- och säkerhetsinitiativet) som för samman OSSE och olika FN-byråer. Verksamheten fokuserar på lokala riskbedömningar, politiskt fältarbete och kapacitetsbyggande i partnerskap med regeringar och aktörer i det civila samhället i regionen.

---

⁹⁰ Den 22 november 2012 antog Europaparlamentet en resolution om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens roll vid klimatstyrda kriser och naturkatastrofer (P7_TA(2012)0458).

8. TRYGGAD VATTENFÖRSÖRJNING

Under 2012 fick frågan om tryggad vattenförsörjning ökad uppmärksamhet. En strategisk diskussion om tryggad vattenförsörjning ägde rum i september 2012 vid Gymnichmötet (med EU:s utrikesministrar och den höga representanten/vice ordföranden) i Pafos, Cypern. Man var eniga om att åtgärder mot grundorsakerna, särskilt klimatförändringarna och trycket från den demografiska och ekonomiska utvecklingen, står i centrum för de internationella och europeiska ansträngningarna för att hantera den utmaning som vattenfrågan utgör. Men man var också eniga om att vatten är en viktig orsak till spänningar och konflikter och en faktor för internationell säkerhet och EU uppmanades därför att utveckla ett större engagemang i konfliktförebyggande ansträngningar avseende regionala och gränsöverskridande avrinningsområden och att främja samarbetsinriktade och hållbara system för vattenförvaltning.

För att bättre förstå EU:s och medlemsstaternas nuvarande engagemang i frågan om tryggad vattenförsörjning och som utgångspunkt för att utveckla ett tydligare utrikespolitiskt engagemang inleddes en kartläggning över tryggad vattenförsörjning i slutet av 2012 med deltagande av EU och medlemsstaterna i syfte att få en bild av vem som gör vad. Kartläggningen förväntas bli färdig i början av 2013.

I september 2012, i anslutning till FN:s generalförsamling i New York, ledde den höga representanten/vice ordföranden tillsammans med USA:s utrikesminister Hillary Clinton och Förenta nationerna ett evenemang om tryggad vattenförsörjning där det rådde bred enighet om vattnets betydelse för stabilitet och utveckling och för fred och säkerhet, och där man enades om att öka ansträngningarna i syfte att möta utmaningarna med tryggad vattenförsörjning.

Den 25 juni bekräftade rådet i översynen av EU-strategin för Centralasien för ett nytt partnerskap som antogs av Europeiska rådet 2007, att miljö/vatten är nyckelområden för åtgärder inom ramen för EU:s engagemang i regionen. Under 2012 främjades EU:s engagemang i fråga om tryggad vattenförsörjning i Centralasien ytterligare genom den höga representantens/vice ordförandens besök i regionen i november 2012.

C. BIDRAG TILL EN EFFEKTIVARE MULTILATERAL ORDNING

EU vidhöll sitt otvetydiga stöd till multilateralismen, såsom bekräftades i Lissabonfördraget. När det gäller EU:s uttalanden i internationella organisationer tillämpades de allmänna regler som rådet antog den 22 oktober 2011 konkret under 2012 och bidrog därigenom till sådana uttalanden. Att EU uppträder konsekvent i multilaterala forum förblir en prioritering.

1. FÖRENTA NATIONERNA

EU fortsatte sina interna strävanden för att förbättra den praktiska tillämpningen av bestämmelserna i FN:s generalförsamlings resolution 65/276 om EU:s medverkan i FN:s arbete som antogs i maj 2011. EU använde sig fullt ut av bestämmelserna i resolution 65/276 och deltog aktivt i FN:s generalförsamling och dess utskott och arbetsgrupper, i internationella möten och konferenser som sammankallas under generalförsamlingens överinseende samt i FN-konferenser. EU:s åtgärder bidrog till att bestämmelserna i och tillämpningen av resolutionen säkerställdes ytterligare.

I sina prioriteringar för sitt arbete i FN⁹¹, bekräftade EU sin övergripande målsättning att säkerställa ett starkt och effektivt FN i toppen av det internationella systemet.

---

⁹¹ Europaparlamentet antog sin rekommendation till rådet om FN:s generalförsamlings 67:e session den 13 juni 2012 (A7-0186/2012). Rådet antog EU:s prioriteringar inför den 67:e sessionen i Förenta nationernas generalförsamling vid mötet den 23 juli 2012 (dok. 12851/12).

På området fred och säkerhet förblev tillämpningen av skyldigheten att skydda en huvudprioritering för EU i FN. EU fortsatte att arbeta med genomförandet av konceptet inom EU:s instrument och politik. På området krishantering fortsatte EU och FN att ägna sig åt systematiskt arbete om hur EU kan stödja FN:s fredsbyggande insatser ytterligare, och EU fortsatte sitt stöd till FN:s fredsbyggande insatser, särskilt FN:s fredsbyggande kommission. EU bidrog till ett positivt resultat för FN:s generalförsamlings första högnivåmöte någonsin om rättsstatsprincipen på nationell och internationell nivå i september 2012. Vid detta tillfälle ställde EU och dess medlemsstater ut löften på ett stort antal områden i syfte att stärka rättsstatsprincipen på internationell och nationell nivå, både inom EU och externt genom att ge stöd till tredjeländer. De flesta av löfterna bör genomföras senast 2014 eller 2015.

Mänskliga rättigheter täcks i detalj på andra ställen i denna rapport, och i detta sammanhang räcker det att påminna om att främjande av mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen fortsatte att genomsyra EU:s insatser i FN under hela 2012. EU arbetade med framgång med att stödja resolutionen om dödsstraff vid FN:s generalförsamlings 67:e session och EU:s landinitiativ i tredje utskottet om människorättssituationen, och fortsatte att verka kraftfullt i fråga om centrala prioriteringar såsom religions- och trosfrihet med tredjeländer i syfte att bekräfta och ytterligare utveckla de resultat som uppnåtts genom de resolutioner som EU lagt fram inför FN:s generalförsamling och kommittén för de mänskliga rättigheterna.

På området hållbar utveckling utgjordes de centrala prioriterade frågorna av en uppföljning av resultatet av Rio+20 och utarbetandet av en utvecklingsram för perioden efter 2015. Det är av avgörande betydelse att man säkerställer att dessa två processer inte utgör två separata spår utan att de förs samman i en gemensam övergripande ram. EU arbetade för att säkerställa en konsekvent och fokuserad debatt inom FN:s organ och forum vad gäller initiativ med anknytning till styrning, inbegripet global ekonomisk styrning, uppföljning av resultatet av Rio+20 samt utvecklingsramen för perioden efter 2015. Som en del av uppföljningen av Rio+20 stödde EU antagandet av FN:s generalförsamlings resolution om stärkande och uppgradering av FN:s miljöprogram (Unep). Kampen mot klimatförändringarna förblev också en central målsättning för EU i FN.

EU verkade även för en reform av FN-systemet. EU stod fast vid sitt åtagande att säkerställa att FN:s finansiella resurser förvaltas effektivt i enlighet med principerna om budgetdisciplin och sammanhållning, i överensstämmelse med de högsta internationella standarderna samt att stärka effektiviteten på fältet.

2. OSSE

EU stödde särskilt en förstärkning av OSSE genom hela konfliktcykeln (från tidig varning till återuppbyggnad efter konflikter), bland annat genom det arbete som utförs av högkommissarien för nationella minoriteter och OSSE:s fältuppdrag. EU uppskattade OSSE:s ansträngningar för att återuppliva och föra 5+2-förhandlingarna om en lösning av konflikten i Republiken Moldavien framåt och noterade framgången mot en slutlig lösning av frågan om Transnistrien i samtalen. EU lade också stor vikt vid framstegen med OSSE:s mänskliga dimension, bland annat OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter och representanten för mediefrihet. Samarbetet med OSSE vidareutvecklades på områdena mediefrihet och mänskliga rättigheter, och behandlade gränsöverskridande hot, inbegripet frågor kopplade till gränsförvaltning och säkerhet samt it-säkerhet.

EU sätter fortfarande stort värde på den funktion som de oberoende OSSE-institutionerna fyller vid övervakningen av de deltagande OSSE-staternas genomförande av sina åtaganden och stödet för att förbättra detta. Detta omfattar valövervakning i hela OSSE-området. EU bidrog till att en överenskommelse om OSSE:s roll för att underlätta Kosovo-invånarnas deltagande i det serbiska valet.

EU bidrog aktivt till dialogen om den europeiska säkerheten i framtiden, bl.a. genom diskussionerna om Helsingfors+40-processen, och OSSE:s arbete för att förstärka och modernisera vapenkontrollen och åtgärder för förtroendeskapande och säkerhet.

Men trots stora ansträngningar från ordförandeskapet och EU:s konstruktiva insatser visade det sig inte vara möjligt att nå framsteg inom OSSE:s samtliga tre dimensioner under 2012. EU beklagade djupt att man inte lyckades anta beslut om den mänskliga dimensionen vid ministerrådets möte i Dublin i december 2012 och uttryckte besvikelse över att det inte var möjligt att enas om frågor rörande forumet för säkerhetssamarbete.

3. EUROPARÅDET

EU fortsatte sitt samarbete med Europarådet i linje med samförståndsavtalet mellan de båda organisationerna, framför allt i fråga om den europeiska grannskapspolitiken (med särskilt fokus på det östliga partnerskapet och dimensionen för det södra Medelhavsområdet) och västra Balkan, demokrati, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. EU fortsatte att ha ett särskilt gott samarbete med Europarådet i rättsliga och inrikes frågor inom ramen för genomförandet av EU:s Stockholmsprogram samt på rättsstats- och demokratiområdena genom ett nära samarbete med Venedigkommissionen i fråga om konstitutionella reformer och vallagar. Det har upprättats ett effektivt samarbete mellan Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter och hans motparter i Europarådet, exempelvis kommissarien för mänskliga rättigheter. Faciliteten på 4 miljoner euro för Euronest som inleddes 2011 avser frågorna reformering av rättsväsendet, it-brottslighet och korruptionsbekämpning. Genomförande av det gemensamma programmet till förstärkning av demokratiska reformer i det södra grannskapet startade i början av 2012 i Marocko och Tunisien, och följdes av Jordanien efter att kontakter på politisk och teknisk nivå lett till avtal om samarbete. Förhandlingarna om EU:s anslutning till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna återupptogs på grundval av EU:s förslag efter ett ettårigt uppehåll som blev nödvändigt på grund av en intern diskussion inom EU om det utkast till avtal som nåddes på teknisk nivå 2011.

D. FRÄMJANDE AV MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH RÄTTSSSTATSPRINCIPEN

2012 var ett år med betydande förändringar för EU:s politik för mänskliga rättigheter. Genom att anta sin strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati den 25 juni bekräftade EU att de mänskliga rättigheterna inte endast är centrala i de principer som ligger till grund för EU utan också genomsyrar alla unionens åtgärder.

En strategisk EU-ram för mänskliga rättigheter och demokrati

I den **strategiska ramen**⁹² anges att "EU kommer att främja mänskliga rättigheter på alla områden för sina yttre åtgärder utan undantag". Den fastställer principer, mål och prioriteringar, som alla är ämnade att öka effektiviteten och konsekvensen i EU:s människorättspolitik som helhet under de kommande tio åren.⁹³ Den utgör en överenskommen grund för en verkligt kollektiv insats där både EU:s medlemsstater och EU-institutionerna deltar. I den strategiska ramen förankras även åtagandet om ett verkligt partnerskap med det civila samhället.

Den strategiska ramen utgjorde en fastställd EU-strategi för att möta nya globala utmaningar. I Europeiska kommissionens och den höga representantens/vice ordförandens **gemensamma meddelande** från december 2011 "*Mänskliga rättigheter och demokrati i centrum för EU:s yttre åtgärder – effektivare metoder*"⁹⁴ redogörs för behovet av konsekvens vid integreringen av mänskliga rättigheter i EU:s externa politik. I meddelandet slås fast att EU när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati måste stå fast vid sina principer för att kunna upprätthålla de normer och värderingar unionen stödjer, använda kreativa arbetsmetoder och med bestämdhet eftersträva konkreta resultat.

---

⁹² Rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och demokrati; rådets 3179:e möte (utrikes frågor) i Luxemburg den 25 juni 2012.

⁹³ Den 18 april 2012 antog Europaparlamentet en resolution om årsrapporten om de mänskliga rättigheterna i världen och Europeiska unionens politik på området, inbegripet följderna för EU:s strategipolitik för mänskliga rättigheter (P7_TA(2012)0126). Den 13 december 2012 antog parlamentet en resolution om årsrapporten om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2011 och Europeiska unionens politik på området (P7_TA(2012)0503) samt en resolution om översynen av EU:s strategi för mänskliga rättigheter (P7_TA(2012)0504).

⁹⁴ Gemensamt meddelande från den höga representanten/vice ordföranden och Europeiska kommissionen "Mänskliga rättigheter och demokrati i centrum för EU:s yttre åtgärder – effektivare metoder – KOM(2011) 886 slutlig.

Ramen kompletteras med en **handlingsplan** som sammanför 97 åtgärder under 36 rubriker, som omfattar perioden till och med den 31 december 2014. Ett av åtagandena i handlingsplanen är att EU i sin årliga rapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen ska redogöra för resultaten när det gäller uppfyllandet av målen.

Mänskliga rättigheter i EU:s politik

Utnämningen av **Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter** i år, som utgör en del av det nya paketet för mänskliga rättigheter, ska bidra till genomförandet av den strategiska ramen och handlingsplanen och göra EU:s politik effektivare och synligare⁹⁵. Stavros Lambrinidis tillträdde i september 2012 och har redan börjat göra sin röst hörd, särskilt i förhållande till EU:s strategiska partner, länder i vårt grannskap och länder som befinner sig i en omvandlingsfas. Han har suttit som ordförande för människorättsdialoger med Mexiko och Afrikanska unionen, arbetat för att utveckla förbindelserna med Ryssland och Egypten, deltagit i högnivåmöten som FN:s första forum om företag och mänskliga rättigheter och OSSE:s möte för genomförandet av den mänskliga dimensionen, och träffat människorättsförsvarare, ledamöter av Europaparlamentet och företrädare för medlemsstaterna. Han har drivit EU:s människorättsarbete på områden som jämställdhet, religions- och trosfrihet och yttrandefrihet.

2012 var ett år då EU på många olika sätt strävade efter att ytterligare integrera de mänskliga rättigheterna i sin egen verksamhet, enligt vad som föreskrivits i den strategiska ramen. Samtliga 140 delegationer och kontor har nu, tillsammans med de 15 GSFP-uppdragen och GSFP-insatserna, utsett kontaktpersoner för **mänskliga rättigheter och demokrati**. I 101 länder har man också utsett sambandsmän för människorättsförsvarare. Kontaktpersoner för mänskliga rättigheter är nu också på plats i vart och ett av de geografiskt verkställande direktoraten, med målsättningen att de mänskliga rättigheterna på ett konsekvent sätt ska tas in i hela utrikestjänstens arbete.

---

⁹⁵ Den 13 juni 2012 antog Europaparlamentet en rekommendation om EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter (P7_TA(2012)0250).

Kommissionens **avdelningsövergripande grupp för mänskliga rättigheter** har åter varit verksam i samband med arbetet med den strategiska ramen och handlingsplanen. Den sammanträdde vid ett antal tillfällen under 2012, med gemensamt deltagande av utrikestjänstens och kommissionens generaldirektorat, varvid det framgick att gruppen är värdefull för att säkerställa konsekvens i insatserna mellan alla de olika avdelningar som arbetar med människorättsfrågor.

Nytt under 2012 var inrättandet av en **kontaktgrupp på hög nivå för de mänskliga rättigheterna mellan Europaparlamentet, utrikestjänsten och kommissionen**. Även denna grupp inrättades inom ramen för arbetet med den strategiska ramen och handlingsplanen. Efter det inledande sammanträdet den 16 april 2012 visade den sig värdefull som ett forum för regelbundna utbyten i människorättsfrågor mellan ledamöter av Europaparlamentet och högre tjänstemän från utrikestjänsten. Därför har den också fortsatt att sammanträda efter antagandet av den strategiska ramen och handlingsplanen, och den betraktas nu som en betydelsefull kommunikationskanal.

Under året märktes ett ökat engagemang från EU:s sida för att bilda partnerskap med **det civila samhället**. Det civila samhällets organisationer rådfrågas systematiskt i samband med all programplanering och deltar nu på nära håll i politikens utformning, t.ex. när det gäller utarbetandet av riktlinjer för de mänskliga rättigheterna och utvecklingen av en övergripande hållning till FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

EU:s insatser på området är ytterst viktiga, inte minst därför att utrymmet för icke-statliga organisationer krympte under 2012. Det civila samhällets organisationer står i tilltagande utsträckning inför olika sorters hårda restriktioner när det gäller yttrande- och föreningsfriheten som har införts av regeringar som försöker tysta ned dem och försvåra deras arbete.

För att hjälpa dem gav det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter stöd till människorättsförsvare, det civila samhället och andra aktörer i över 100 länder under 2012. För perioden 2014–2020 föreslog Europeiska kommissionen i sitt utkast till förordning att en summa på 1,4 miljarder euro ska göras tillgänglig som en ytterligare förstärkning av deras insatser, med reservation för att förhandlingar fortfarande pågår om den exakta budgeten och dess tillämpningsområde.

I kommissionens meddelande från oktober *En grund för demokrati och hållbar utveckling: EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser*⁹⁶ åläggs EU att ge mer stöd till organisationer i det civila samhället i partnerländer, så att dessa kan spela sin roll fullt ut när det gäller tillhandahållandet av sociala tjänster, öppenhet och intressebevakning av god samhällsstyrning, och bidra till beslutsprocessen. För närvarande pågår en kartläggning som ska göra det möjligt att öka effekten av EU:s insatser.

I oktober inrättades också **det europeiska initiativet för demokrati**, som utformats för att ge stöd till demokratiförsvare som kämpar för en övergång till demokrati i det europeiska grannskapet och längre bort⁹⁷. Det har utformats för att komplettera befintliga instrument såsom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter. Mervärdet i det europeiska initiativet för demokrati kommer att bestå av ett snabbt och flexibelt stöd till aktörer som ännu inte har fått något stöd, som får otillräckligt stöd eller som har svårigheter att få stöd från befintliga EU-instrument, varvid de mest uppenbara fallen är det civila samhällets organisationer, rörelser och enskilda aktivister som agerar för ett pluralistiskt flerpartisystem, oberoende av deras storlek eller formella status.

Det viktigaste ligger emellertid bortom institutionernas retorik och rapporter, och det är frågan om huruvida EU:s politik och program innebär någon förbättring av människorättssituationen på fältet.

Främjande av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet

EU bekräftade under 2012 sitt åtagande att främja och skydda alla mänskliga rättigheter, oavsett om de är medborgerliga och politiska eller ekonomiska, sociala och kulturella. I detta syfte samlades vid EU:s 14:e årliga **forum för icke-statliga organisationer** i december över 200 hängivna människorättsförsvare, aktivister och beslutsfattare som var fast beslutna att få gemensamma intressen att övergå i gemensam handling. Vid forumet granskades regionala systems betydelse för främjandet av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet, med aktivt deltagande av företrädare för internationella och regionala människorättssystem från hela världen.

---

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0492:FIN:EN:PDF>.

⁹⁷ Europaparlamentet antog den 29 mars 2012 en rekommendation till rådet om närmare bestämmelser för ett eventuellt inrättande av ett europeiskt initiativ för demokrati (P7_TA(2012)0113).

EU fortsatte att arbeta på FN-nivå för att främja de mänskliga rättigheternas allmängiltighet. EU uppmanade till ratificering av viktiga internationella traktater och fortsatte att framhålla behovet av att integrera mänskliga rättigheter, samhällsstyrning, demokrati och rättsstatsprincipen i millennieutvecklingsmålen för perioden efter 2015.

Erkännandet av de mänskliga rättigheternas allmängiltighet är viktigt när det gäller att ta itu med utmaningar som inte följer nationsgränser. 2012 kännetecknades av utvecklingen av nya och förvärrandet av befintliga **människorättskriser** över hela världen, från spridningen av repressiva lagar i vissa länder i Östeuropa och Centralasien till den fortsatta säkerhetskrisen i Sahel. Situationen i Mali förvärrades kraftigt under 2012 när en statskupp och beväpnade extremistgruppers aktiviteter ledde till grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Hela regionen drabbades av politisk oro, terroristaktiviteter, narkotikahandel och vapensmuggling som sträckte sig över gränserna och hotade fred och säkerhet.

När utrymmet för människorättsförsvarare och icke-statliga organisationer begränsades och ojämlikheten mellan könen fortsatte satte EU in hela sin uppsättning instrument till stöd för människor i behov av hjälp.

Mänskliga rättigheter i EU:s hela yttre politik

EU främjade mänskliga rättigheter på alla områden för sina yttre åtgärder 2012 utan undantag. Under 2012 fortsatte EU att se till att klausuler om mänskliga rättigheter fördes in i politiska ramavtal, både med industrialiserade och icke-industrialiserade länder, och att lämpliga kopplingar gjordes till frihandelsavtal. Så skedde även när det inte var lätt att nå fram till ett avtal med partnerlandet. Sådana klausuler infogades under 2012 i avtal med Irak, Vietnam, Centralamerika och Filippinerna⁹⁸.

---

⁹⁸ Europaparlamentet antog den 14 juni 2012 en resolution om fallen av straffrihet i Filippinerna (P7_TA(2012)0264).

Inom ramen för den **gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken** vidareutvecklades moduler för utbildning om mänskliga rättigheter, skydd av barn och jämställdhetsfrågor före utstationering i samarbete med utbildningsinstitut i EU:s medlemsstater och med det civila samhället, som kommer att tas i bruk i full omfattning under 2013.

Genomförande av EU:s prioriteringar för mänskliga rättigheter

Under hela 2012 stod EU fortsatt fast vid sitt motstånd mot **dödsstraffet** och använde alla de diplomatiska verktyg som stod till dess förfogande för att komma närmare målet att dödsstraffet ska avskaffas i hela världen. Rörelsen för avskaffande är en av de viktigaste prioriteringar som fastställts i den strategiska ramen och handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati.

Med anledning av Världsdagen/Europadagen mot dödsstraffet den 10 oktober gjorde EU och Europarådet ett gemensamt uttalande, där de dels bekräftar att de motsätter sig dödsstraffet under alla omständigheter, dels bekräftar sitt engagemang för att dödsstraffet ska avskaffas världen över. EU-delegationer i hela världen högtidlighöll dagen genom att anordna ett stort antal seminarier, presskonferenser, utställningar och evenemang.

EU har fortsatt att ge uttryck för sitt motstånd mot dödsstraffet i alla relevanta forum, särskilt FN, OSSE och Europarådet. Genom omfattande lobbyverksamhet och utåtriktad verksamhet har EU tillsammans med medlemsstaterna deltagit aktivt i allianser över regiongränserna för att främja FN:s generalförsamlings resolution 67/206 (21 december 2012) där kravet på ett moratorium för tillämpningen av dödsstraffet upprepas på nytt. Resolutionen antogs med 111 röster för, 41 mot och 34 nedlagda röster – ett resultat som saknar motstycke vid omröstningar om liknande resolutioner åren 2007, 2008 och 2010.

Arbetet med att skapa nya **riktlinjer för de mänskliga rättigheterna** fortsatte, samtidigt som de befintliga riktlinjerna utvecklades. Dessa utgör praktiska redskap som är utformade för att hjälpa EU:s representationer på området att driva människorättspolitiken vidare. Arbetet med riktlinjer för religions- och trosfrihet inleddes, liksom arbetet med att omvandla verktygslådan för hbti-personer⁹⁹ (homosexuella, bisexuella, transsexuella och intersexuella personer) till riktlinjer. Man såg även över riktlinjerna för EU:s politik gentemot tredjeländer i fråga om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. På likartat sätt uppdaterades EU:s riktlinjer i fråga om funktionshinder och utveckling under 2012.

Barnen intog en framträdande plats i raden av de människorätsfrågor som EU prioriterar. Många projekt med inriktning på barn finansierades i mer än 50 länder genom programmet "Invester i människor" och det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter. Bland annat inleddes 15 projekt mot barnarbete, till ett värde av omkring 11,1 miljoner euro.

Under 2012 genomförde EU en världsomspännande lobbykampanj för att främja ratificeringen av de två fakultativa protokollen till konventionen om barnets rättigheter och ILO:s (Internationella arbetsorganisationen) konvention 182 om de värsta formerna av barnarbete. Ytterligare 18 ratificeringar av de olika instrumenten säkrades.

---

⁹⁹ Europaparlamentet antog den 5 juli 2012 en resolution om våldet mot lesbiska kvinnor och rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella personer (hbti-personer) i Afrika (P7_TA(2012)0299).

Jämställdhetsfrågor¹⁰⁰ hade en framträdande plats på 2012 års agenda. EU fortsatte att aktivt främja kvinnors rättigheter genom människorättsdialoger och samråd med partner. Den andra rapporten om genomförandet av EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i utvecklingssamarbetet utarbetades och antogs i november 2012. Rapporten innehåller konkreta exempel på jämställdhetsintegrering i EU:s geografiska instrument. Vad gäller egenmaktsfrågan ingick EU i september tillsammans med tolv andra instiftande medlemmar partnerskapet för en jämställd framtid med som prioriterande mål att stärka kvinnors politiska deltagande och ekonomiska egenmakt.

EU gav fortsatt prov på ledarskap i genomförandet av EU:s övergripande strategi för FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. EU arbetade under året med frågan om kvinnor, fred och säkerhet i mer än 70 länder och gav stöd motsvarande omkring 200 miljoner euro till utarbetande och genomförande av nationella handlingsplaner, finansiering av icke-statliga organisationer och utbildning för statliga myndigheter¹⁰¹.

EU anlade ett människorättsinriktat och könsspecifikt perspektiv i sin **strategi för utrotande av människohandel 2012–2016**, som antogs i juni 2012. I strategin eftersträvas ett övergripande synsätt med inriktning på människohandel, lagföring av brottslingar, skydd av offer och partnerskap med olika berörda parter, inbegripet det civila samhället.

---

¹⁰⁰ Det årliga GSFP-mötet mellan människorättsrådgivare och jämställdhetsrådgivare ägde rum den 15 juni 2012 i Bryssel. Rådgivare från näst intill samtliga uppdrag och insatser redogjorde för sitt arbete och diskuterade framför allt tre frågor: utbildning och resurser, arbete med det civila samhället samt interna/organisatoriska frågor, inbegripet förbindelserna med huvudkontoret. Samtliga planeringsdokument som avser civila GSFP-uppdrag inbegriper tydliga hänvisningar till frågor om mänskliga rättigheter/kön, fred och säkerhet. 50 % av mandaten innehåller samma tydliga hänvisningar och 60 % av uppdragen rapporterar om detta. 60 % av de civila GSFP-uppdragen har utsett jämställdhetsrådgivare eller kontaktpersoner som är särskilt inriktade på krishanteringens könsaspekter.

¹⁰¹ Europaparlamentet antog den 2 februari 2012 en resolution om kvinnors situation i krig (P7_TA(2012)0028).

Vad beträffar **yttrandefriheten online och offline**¹⁰² fördömde EU upprepade gånger begränsningar av yttrandefriheten och tillgången till internet samt fängslandet av bloggare inom ramen för sina bilaterala förbindelser med tredjeländer (Iran, Syrien, Kina, Egypten, Libyen, Vietnam) samt i multilaterala forum. I juni spelade EU en viktig roll när det gällde att säkerställa MR-rådets enhälliga antagande av den första resolutionen till skydd för yttrandefriheten på nätet, som Sverige hade gått i spetsen för¹⁰³. Genom sin strategi mot nedkoppling (*No Disconnect Strategy*) fortsatte EU att ge stöd till internetanvändare, bloggare och nätaktivister i länder med auktoritära regimer.

Utbildning

Utbildning var en av de viktigaste övergripande frågor som togs upp vid Gymnichmötet (i Pafos den 7–8 september 2012). Den höga representanten/vice ordföranden förde fram utbildning som en övergripande fråga av största betydelse, som bör återspeglas i EU:s övergripande strategi för utrikespolitik. Man betonade att utbildning som ett "mjukt verktyg" med potential att förändra samhällen bör stå i centrum för EU:s utrikespolitik. Detta gäller särskilt i fråga om konfliktförebyggande, insatser i konfliktområden samt i länder under omvandling. Man gav uttryck för oro över det låga deltagandet av kvinnor och unga flickor i utbildningssystemen, och behovet av att inrikta resurserna på utbildningsinfrastruktur framhölls.

Arbete med bilaterala partner

Under hela 2012 försökte EU få inflytande på fältet genom dialog och skräddarsydda strategier.

---

¹⁰² Europaparlamentet antog den 11 december 2012 en resolution om en strategi för digital frihet i EU:s utrikespolitik (P7_TA(2012)0470).

¹⁰³ A/HRC/20/L. 13 The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet (främjande, skydd och åtnjutande av mänskliga rättigheter på internet) <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement>.

Under året ägnades 30 **dialoger** och samråd särskilt åt de **mänskliga rättigheterna**, där angelägna frågor togs upp med partnerländer. Seminarier med deltagande av det civila samhället hölls också i Brasilien, Georgien, Indonesien och Mexiko, parallellt med människorättsdialogerna. Åtskilliga uttalanden och deklARATIONER gjordes av den höga representanten/vice ordföranden och utrikestjänsten under 2012, medan man i många andra fall ägnade sig åt diplomatiskt arbete bakom kulisserna.

Landsstrategier för mänskliga rättigheter för 140 länder mottogs från EU:s delegationer och spreds till medlemsstaterna, och de första 48 strategierna godkändes av rådet i november. Det måste erkännas att valideringsprocessen har varit tidskrävande, men alla strategierna har utarbetats av EU:s uppdragschefer och genomförandet har redan inletts. De första rapporterna om genomförandet på grundval av bedömningar av situationen på fältet väntades i början av 2013.

Arbete genom multilaterala institutioner

Inget forum kan som **Förenta nationerna** säkerställa att de universella mänskliga rättigheterna erkänns just som sådana – tillämpliga på varje kvinna, man och barn, var de än må leva.

EU upprätthöll sitt engagemang i FN:s människorättsforum under 2012. Årets tre sessioner i **FN:s råd för mänskliga rättigheter** var mycket framgångsrika från EU:s perspektiv¹⁰⁴. EU lade fram resolutioner om Syrien, Myanmar/Burma, Nordkorea (med Japan) och Vitryssland samt tematiska resolutioner om religions- och trosfrihet och barnets rättigheter (med Grulac, gruppen av latinamerikanska och västindiska stater). EU gav också aktivt stöd till många fler, däribland resolutioner om yttrandefriheten, Sri Lanka, Iran, Eritrea, Elfenbenskusten och Somalia. EU tog initiativ till skapandet av ett nytt landsmandat och en särskild rapportör för Vitryssland och stödde den nya särskilda rapportören för Eritrea. EU, som hade stöd av medlemsstaterna, gav sitt fulla stöd till det arbete som utförts av den oberoende undersökningskommissionen för Syrien och har säkrat de nödvändiga uppdragsförlängningarna samt en kraftfull uppmaning till säkerställande av ansvarsskyldighet och förebyggande av strafflöshet. Kvinnors mänskliga rättigheter dominerade bland de tematiska frågorna och under den 20:e sessionen anordnade EU tillsammans med Brasilien ett välbesökt sidoevenemang om försvarare av kvinnors mänskliga rättigheter.

---

¹⁰⁴ Europaparlamentet antog den 16 februari 2012 en resolution om parlamentets ståndpunkt om det nittonde mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter (P7_TA(2012)0058).

Under den 67:e sessionen i **generalförsamlingen i New York** godkändes EU:s samtliga initiativ med kraftfullt bifall. Det regionsöverskridande initiativet mot dödsstraffet antogs med det största stödet hittills, i fråga om såväl röster som medförslagsställare, vilket bekräftar att det finns en trend i hela världen för dödsstraffets avskaffande. Efter en god process med landet i fråga uppnåddes konsensus om en resolution om Myanmar/Burma, i vilken framstegen erkänns, samtidigt som kvarstående områden med människorättsfrågor förtecknas för framtida arbete. Texten om Nordkorea antogs utan omröstning och ett initiativ om Syrien, som lagts fram av en bred koalition av länder under arabisk ledning, inbegripet några EU-medlemsstater, fick rekordstort stöd. En övergripande resolution om mänskliga rättigheter i Iran lades fram med stöd av EU och antogs med gott resultat. EU:s årliga resolution om religions- och trosfrihet antogs än en gång med konsensus. Sessionen antog också en resolution om barnets rättigheter med urbefolkningars barn i fokus och godkände FN:s generalförsamlings hittills första resolution med krav på stopp för det skadliga bruket med kvinnlig könsstympning – ett afrikanskt initiativ med starkt stöd från EU – samt texter med krav på eliminering av alla former av våld mot kvinnor och stopp för utomrättsliga avrättningar.

Under året fortsatte EU att ha ett nära samarbete med **regionala partner** över hela världen, såsom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Afrikanska unionen och Arabförbundet, och inledde samarbete med Islamiska samarbetsorganisationen (OIC). För första gången antogs EU:s prioriteringar för samarbetet med Europarådet under 2012–2013, mot bakgrund av Europarådets tvååriga verksamhetsprogram. EU och Europarådet har genomfört allt fler gemensamma program på områdena rättsstatlighet, demokrati och mänskliga rättigheter, under 2012 uppgående till 101 miljoner euro (med samfinansiering av EU på i genomsnitt 89 %).

Samarbete inom EU

2012 präglades av ett intensifierat samarbete mellan EU:s institutioner.

Nobels fredspris mottogs på den internationella dagen för mänskliga rättigheter, den 10 december, av ordförandena Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso och Martin Schulz. Prissumman ska användas till finansiering av utbildningsprojekt för barn som drabbas av väpnade konflikter.

Priset är ett storartat erkännande av tidigare bedrifter, men det belyser också behovet för alla européer – EU:s institutioner, medlemsstater och 500 miljoner medborgare – att arbeta tillsammans och fördubbla sina ansträngningar för att stärka och skydda de mänskliga rättigheterna inte bara inom de egna gränserna utan i hela världen.

Demokrati och rättsstatsprincipen

Demokrati och rättsstatsprincipen utgör en sammanhängande del av EU:s människorättspolitik. Under 2012 fortsatte EU att med kraft stödja valprocesser runtom i världen genom att skicka **valobservatörsuppdrag** och **valexpertuppdrag** och ge valbistånd samt stöd till inhemska observatörer. EU placerade ut sammanlagt 13 valobservatörsuppdrag och valexpertuppdrag under loppet av 2012. Dessa uppdrag har haft betydelse för demokratistödet i EU:s grannskap (valobservatörsuppdrag i Algeriet, uppdrag för utvärdering inför valet i Libyen och valexpertuppdrag i Egypten), överföringen av makt till oppositionen (valobservatörsuppdrag och valexpertuppdrag i Senegal och valexpertuppdrag i Mexiko) samt konsolideringen av demokratin i instabila stater (Östtimor och Sierra Leone).

Ansträngningarna för att säkerställa en systematisk uppföljning av rekommendationerna från EU:s valuppdrag intensifierades. Alla rådets geografiska arbetsgrupper deltog i arbetet och instruktioner sändes till alla EU-delegationer. Som ett led i dessa ansträngningar placerade EU i december ut ett första valuppföljningsuppdrag i Malawi med uppgiften att studera vilka framsteg som gjorts när det gäller valreformer och effekterna av rekommendationerna från EU:s valobservatörsuppdrag.

Det viktiga genombrottet för demokrati och mänskliga rättigheter under 2011, särskilt i det södra grannskapet, följdes under 2012 av en fas präglad av tillnyktring och utmaningar, under vilken det stod klart att det krävs mer än ett val för att en djupgående demokrati ska få fäste.

Turbulensen i den politiska processen i Egypten visade hur instabilt ett land i övergångsfasen är och hur hög grad av konsolidering som fortfarande krävs. Sambandet mellan utövandet av politiska och medborgerliga rättigheter och åtnjutandet av ekonomiska, kulturella och sociala rättigheter framgick tydligt – såsom det visar sig i politiska system som har (eller inte har) förmågan att skapa välfärd för medborgarna, inbegripet kvinnor och människor som tillhör minoriteter.

EU:s arbetsgrupper för Tunisien (2011), Jordanien (2012) och Egypten (2012) organiserades för att ge välbehövligt politiskt och ekonomiskt stöd till dessa länder i deras övergång till demokrati. På detta sätt visade EU sin beredvillighet att vara en sann partner, men endast när respekten för de mänskliga rättigheterna och demokratiska principerna garanteras.

Under året har EU försökt utnyttja alla sina instrument, alltifrån politisk dialog via utvecklingssamarbete till sanktioner, i strävandet efter att de mänskliga rättigheterna och demokratiska kunna åtnjutas till fullo. Arbetet med mer konsekventa strategier för demokratistöd fortsatte i enlighet med rådets slutsatser från december 2009¹⁰⁵. En konsoliderad gemensam rapport om genomförandet av handlingsplaner för demokratistöd i nio pilotländer antogs i oktober. De tillvaratagna erfarenheterna är avsedda att komma en andra generation av länder tillgodo under början av 2013.

Demokrati och rättsstatsprincipen är nödvändigtvis förbundna med **utveckling**. Under 2012 gick EU vidare med sin politik för utvecklingssamarbete¹⁰⁶, en agenda för förändring, där behovet av stöd till en **människorättsbaserad utvecklingsstrategi** och behovet av att säkerställa att utvecklingsprocesser inkluderar alla betonas. Även i riktlinjerna för budgetstöd fastställs att mänskliga rättigheter, god styrning och demokrati ska vara en huvudinriktning¹⁰⁷ i EU:s utvecklingssamarbete.

---

¹⁰⁵ Rådets slutsatser om demokratistöd i EU:s yttre förbindelser – Mot ökad enhetlighet och effektivitet (dok. [16081/09](#)),

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/sv/09/st16/st16081.sv09.pdf>.

¹⁰⁶ Rådets slutsatser "Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: en agenda för förändring" (Rådets (utrikes frågor) 3166:e möte i Bryssel den 14 maj 2012).

¹⁰⁷ Rådets slutsatser "Det framtida upplägget för EU:s budgetstöd till tredjeländer". Rådets (utrikesfrågor) 3166:e möte i Bryssel den 14 maj 2012.

Den 22–23 november 2012 hölls ett seminarium i Bryssel om rättstatsprincipen för experter i GSFP-uppdrag. Det var första gången som den civila planerings- och ledningskapaciteten anordnade ett sådant evenemang med rättstatsprincipen som tema. Under seminariet diskuterades de problem som den civila planerings- och ledningskapaciteten står inför i sina tio uppdrag i Europa, Afrika, Främre Orienten och Mellanöstern, där den bidrar till att vidareutveckla rättstatligheten. Den civila planerings- och ledningskapaciteten erbjöd ett forum för diskussioner och nätverkssamverkan mellan aktörer och experter för uppföljande insatser på detta område¹⁰⁸.

Under 2012 fortsatte EU att bekräfta och förstärka sitt arbete för att stärka rättstatsprincipen genom sina GSFP-uppdrag, framför allt Eulex Kosovo, Eupol Afghanistan, Eujust Lex Irak och Eupol Copps (polisuppdraget för det ockuperade palestinska territoriet).

E. EN EFFEKTIVARE, MER KOMPETENT OCH MER ENHETLIG KRISHANTERING GENOM GSFP

Under 2012 inleddes tre nya civila uppdrag. Eucap Nestor ska stödja regional maritim kapacitetsuppbyggnad på Afrikas horn och i staterna i västra Indiska oceanen, Euavsec-Sydsudan ska bidra till förstärkt säkerhet vid Jubas internationella flygplats och Eucap Sahel Niger ska förbättra de nigeriska säkerhetsstyrkornas kapacitet för att bekämpa terrorism och organiserad brottslighet. Mot slutet av 2012 hade man också börjat planera för GSFP-insatser i Mali och Libyen.

---

¹⁰⁸ Vid det två dagar långa seminariet deltog uppemot 60 personer, vilka var företrädare för fem olika uppdrag (Eujust Lex Irak, Eulex Kosovo, Eupol Afghanistan, Eupol Kongo, Eupol Copps), andra EU-institutioner, FN, medlemsstater, icke-statliga organisationer, utbildningscentrum och forskare.

Den 14 december 2012 skickade stats- och regeringscheferna en kraftfull signal till stöd för att förstärka EU:s förmåga att sörja för säkerheten, genom att anta slutsatser om förfaranden avseende den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken som förberedelse inför den diskussion om säkerhets- och försvarsfrågor som enligt planerna ska hållas i Europeiska rådet i december 2013. Europeiska rådet – som bekräftade sitt åtagande att förstärka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken som en betydelsefull del av EU:s övergripande strategi – uppmanade inför denna debatt den höga representanten (genom utrikestjänsten och Europeiska försvarsbyrån) och kommissionen att senast i september 2013 rapportera om sina respektive förslag och insatser för att förstärka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken och förbättra tillgången till civil och militär kapacitet. Europeiska rådet fastställde tre prioriteringar på området, i) att öka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikkens effektivitet, synlighet och genomslag, ii) att främja utvecklingen av försvarskapacitet, iii) att stärka Europas försvarsindustri¹⁰⁹.

1. MER KOMPETENT

1.1 Koncept för GSFP-aktiviteter

Utarbetandet av EU-koncept var under 2012 en fortsatt viktig uppgift, eftersom behovet av utveckling av EU-kapacitet tilltog under året, inte minst på grund av att tre nya uppdrag inleddes. Koncept är betydelsefulla verktyg, som tjänar som riktlinjer och handböcker för GSFP-insatser på olika områden. Arbetet med att se över gamla koncept och utarbeta nya på grundval av tillvaratagna erfarenheter från EU:s egna krishanteringssuppdrag och andra internationella aktörers erfarenheter bidrar till förbättrad och snabbare planering av nya uppdrag och insatser. Lärdomarna hämtas huvudsakligen från EU:s egna erfarenheter och de bekräftas och genomförs genom nya eller uppdaterade koncept. En del av det viktigaste konceptarbetet inbegriper inledningen av en översyn och omarbetning av konceptet för gränsuppdrag inom GSFP inom ramen för civil krishantering och utarbetandet av ett koncept för maritima säkerhetsinsatser¹¹⁰.

---

¹⁰⁹ Den 22 november 2012 antog Europaparlamentet en resolution om genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (P7_TA(2012)0455). Den 22 november antog Europaparlamentet också en resolution om EU:s klausuler om ömsesidigt försvar och solidaritet: politiska och operativa dimensioner (P7_TA(2012)0456).

¹¹⁰ Den 10 maj 2012 antog Europaparlamentet en resolution om sjöröveri (P7_TA(2012)0203).

1.2 Civil och militär kapacitet

CIVIL KAPACITET

Under 2012 har viktiga åtgärder vidtagits för en vidareutveckling av den civila kapaciteten för GSFP. Eftersom EU fortsätter att placera ut alltmer olikartade och komplexa uppdrag, ofta i fiendliga miljöer och med behov av allehanda slag av expertis, är fortsatt arbete emellertid fortfarande nödvändigt.

Som svar på en uppgift från rådet i december 2011 fastställde utrikestjänsten en flerårig civil kapacitetsutvecklingsplan med utgångspunkt i det arbete som utförts inom de två civila kapacitetsmålen i syfte att fastställa varaktiga ramar för civil kapacitetsutveckling inom ramen för GSFP genom att utnyttja de olika delområdena för arbetet för utveckling av civil kapacitet och strukturera ett antal riktlinjer för rapportering och politiska riktlinjer¹¹¹.

I september 2012 hölls ett fjärde seminarium på hög nivå om underlättande av utplacering av civil personal i GSFP-uppdrag¹¹², med inriktning på hur brister i civila GSFP-uppdrag som gäller rättstatsprincipen kan åtgärdas. Den civila kapaciteten gavs också hög politisk synlighet under 2012 genom att den diskuterades av säkerhetspolitiska direktörer. Denna praxis kommer att fortsätta under 2013.

Under hela 2012 har stora framsteg gjorts på vägen mot ett färdigställande av programvaran Goalkeeper, som syftar till att hjälpa medlemsstaternas myndigheter att upprätta sina tjänstgöringslistor för civil personal och utnyttja möjligheter till utbildning som erbjuds i hela Europa¹¹³, för att kunna underlätta utplaceringen av civil personal i GSFP-uppdrag.

---

¹¹¹ Rådets uppgift i december 2011 ingår i rådets slutsatser om GSFP (dok. 17991/11). Mer information om det arbete som utförts inom ramen för de två civila kapacitetsmålen återfinns i slutrapporten om det civila kapacitetsmålet för 2008 (dok. 14807/07) och slutrapporten om det civila kapacitetsmålet för 2010 (dok. 16817/10).

¹¹² De fyra seminarierna (juni 2009, juli 2010, juli 2011 och september 2012) ägde rum i Bryssel och var avsedda för företrädare på hög nivå för alla nationella ministerier och myndigheter som ansvarar för den faktiska utstationeringen av personal till civila GSFP-uppdrag. Respektive seminarierapport återfinns i dok. 12018/09 (2009 års seminarium), 14201/10 (2010 års seminarium), dok. 16109/11 (2011 års seminarium) och 15337/12 (2012 års seminarium). Medlemsstaternas framsteg med underlättande av utplacering av civil personal i GSFP-uppdrag rapporterades till rådet i november 2009 och december 2010 (se dok. 15842/09 respektive 16989/10). En tredje rapport om framstegen är planerad till början av 2013.

¹¹³ Den senaste rapporten om framstegen med Goalkeeper återfinns i dok. 12312/12. En fjärde rapport om Goalkeeper väntas i april 2013.

Arbete pågår inom ramen för förstärkningen av banden mellan GSFP och området med frihet, säkerhet och rättvisa för att öka medvetenheten inom den interna säkerhetsgemenskapen om behovet av personal i civila uppdrag, genom ett antal insatser med deltagande av medlemsstaterna, EU:s interna säkerhetsbyråer och EU:s institutioner.

I slutet av 2012 förstärktes även möjligheterna till en snabb utplacering av framtida GSFP-uppdrag betydligt genom inrättandet av ett s.k. GSFP-lager, vars huvudsyfte kommer att vara att snabbt förse uppdrag med utrustning som är nödvändig för snabb utplacering och snabb operabilitet.

Slutligen lättade kommissionen under hösten 2012 på de upphandlingsregler som gäller för uppdrag i krisländer (i enlighet med tillämpbara bestämmelser i budgetförordningen). Detta har medfört att GSFP-uppdragen lättare kan få sina behov av utrustning och tjänster uppfyllda.

MILITÄR KAPACITET

Rådet upprepade i sina slutsatser i november sin uppmaning att bevara och utveckla de militära resurserna för att upprätthålla och förbättra den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik – som underbygger EU:s förmåga att sörja för säkerheten, inom ramen för en bredare helhetslösning. Cypern anordnade flera olika evenemang om militär kapacitet, vilket aktualiserade frågan i diskussioner på alla nivåer under den andra delen av 2012.

Efter 2011 års uppdatering av Europeiska försvarsbyråns kapacitetsutvecklingsplan förbereds nu en ny översyn inför 2014, där såväl innehåll som struktur behandlas.

De framstegen i EU:s militära kapacitetsutveckling som genomförts under vägledning av Europeiska unionens militära kommitté lades fram i en samlad lägesrapport om utvecklingen av EU:s militära kapacitet¹¹⁴. Till de största framsteg som tas upp i rapporten hör sammanslagning och gemensamt utnyttjande (med fokus på utbildning), it-försvar, militärt deltagande i det gemensamma europeiska luftrummet, konceptutveckling och logistiskt stöd till GSF-opsatser. De största brister som rapporteras för närvarande har anknytning till den minskade nivån stöd till EU:s mekanismer för snabba maritima insatser och flyginsatser, en försening i utvecklingen på kort sikt av det globala datornätet för EU-insatser (Opswansystemet) och de kvarstående vakanserna i EU-insatsstyrkornas tjänstgöringslistor, som kan komma att begränsa EU:s militära snabbinsatsförmåga.

Vad gäller översynen av bristerna betonade rådet i sina slutsatser i november behovet av att inrikta utvecklingen av militär kapacitet på att fylla luckor och efterleva nya krav på den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Rådet uppmanade Europeiska unionens militära kommitté att under 2013 se över bristerna och prioriteringarna i den militära kapaciteten, som underlag för Europeiska försvarsbyråns kapacitetsutvecklingsplan, vilken syftar till att informera inför nationella beslut om försvarsinvesteringar för kapacitetsutveckling.

Sammanslagning och gemensamt utnyttjande

Tvåspårsstrategin för utveckling av samverkansprojekt har fortsatt att ligga till grund för EU:s ansträngningar, eftersom den gör det europeiska försvarssamarbetet mer systematiskt och hållbart på lång sikt. På detta område har Europeiska försvarsbyråns styrelse antagit en frivillig uppförandekod för sammanslagning och gemensamt utnyttjande, som innehåller konkreta åtgärder för att integrera samarbete i nationellt beslutsfattande. Framsteg gjordes också på projekt för sammanslagning och gemensamt utnyttjande som fått stöd av Europeiska försvarsbyrån. Viktiga steg togs verkligen under 2012, främst på områdena lufttankning (undertecknande av en avsiktsförklaring om genomförandet av ett europeiskt strategiskt initiativ för kombinerad lufttankning och transportflyg), helikopterutbildning (undertecknande av en teknisk överenskommelse om helikopterövningsprogrammet), utbildning i bekämpning av improviserade sprängladdningar, fältsjukhus, övervakning till sjöss, upphandlingscell för satellitkommunikation och diplomatiskt godkännande (undertecknande av en programöverenskommelse om diplomatiskt godkännande av deltagares militärtransportflyg i deras nationella luftrum respektive territorium).

---

¹¹⁴ Samlad lägesrapport om utvecklingen av EU:s militära kapacitet från och med november 2011 till och med oktober 2012 (dok. 15476/12 av den 25 oktober 2012).

Det förberedande arbete som gjorts av kommissionens arbetsgrupp för försvarsindustrin och försvarsmarknaden välkomnades av rådet i dess slutsatser i november, där rådet uppmanar Europeiska kommissionen och Europeiska försvarsbyrån att bedriva ett nära samarbete med medlemsstaterna för en mer konkurrensutsatt och transparent försvarsmarknad i Europa och en starkare europeisk försvarsindustri och att stimulera synergieffekter när det gäller forskning och teknik med dubbla användningsområden (även på områden som obemannade luftfartyg, it, sjöfartsskydd, rymden samt energi och miljö).

1.3 Tillvaratagna erfarenheter och bästa praxis inom de civila och militära delarna av GSFP

Systemet för att tillvarata erfarenheter inom civila och militära dimensioner av GSFP håller på att förstärkas. Den 30 november lade utrikestjänsten fram ett paket med dokument kallat "Tillvaratagna erfarenheter: att förbättra produkten". Detta välkomnades av medlemsstaterna. Bland dokumenten fanns ett utkast till koncept för erfarenheter och bästa praxis i den civila delen av GSFP, där allt större tonvikt läggs vid att säkerställa att erfarenheter verkligen tillämpas och omvandlas till bästa praxis, för att erbjuda positiva förebilder.

Två gemensamma civila/militära rapporter ingick också i paketet "att förbättra produkten": den hittills första gemensamma årsrapporten om civila-militära erfarenheter och bästa praxis och en tematisk rapport om erfarenheterna av civilt-militärt GSFP-stöd till reform av säkerhetssektorn. Reform av säkerhetssektorn är ett av de viktigaste områdena för EU-insatser till stöd för internationell fred och säkerhet. Rapporterna lades fram av direktoratet för krishantering och planering och välkomnades av Kusp. En rapport lades också fram om erfarenheter för direktoratet för krishantering och planering från det kommissionsfinansierade polisutbildningsprogrammet EUPFT 2008–2010. Rekommendationerna från dessa rapporter kommer att vägleda arbetet med erfarenheter och bästa praxis under 2013.

En gemensam databas för civila och militära erfarenheter och exempel på bästa praxis skapades också under 2012 i syfte att underlätta utbytet av kunskaper, erfarenheter och bästa praxis mellan krishanteringspraktiker. Denna ytterst viktiga övning inbegriper samtliga intressenter (rådet, utrikestjänsten och kommissionens avdelningar); debatten om tillvaratagna erfarenheter kommer att äga rum under 2013 då utrikestjänsten och kommissionen kommer att lägga fram en färdplan över faktiska förbättringar för godkännande av rådet.

1.4 Utbildning och övningar

Åtskilliga ansträngningar gjordes under 2012 av såväl EU som medlemsstaterna för att uppnå de övergripande målen och förbättra GSFP-utbildningen inom samtliga kategorier personal som arbetar med GSFP-frågor eller utplacering i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser.

Utrikestjänsten anordnade i maj 2012 för första gången ett möte för utbildningsenhetschefer och utbildningsexperter från GSFP-uppdrag och GSFP-insatser från EU:s institutioner och de främsta tillhandahållarna av utbildning på krishanteringsområdet. Genom evenemanget underlättades nätverksarbete mellan dessa tre stora grupper av intressenter, som bland annat omfattade diskussion om bästa praxis i utbildningsverksamhet inom uppdrag – inbegripet sambandet med utbildning före utplaceringen – och ökad medvetenhet om de instrument för utbildningsstöd som är tillgängliga på EU-nivå. Detta möte samlade många deltagare och var mycket uppskattat. Det kommer att bli ett årligen återkommande evenemang.

Vid viktiga utbildningsinsatser tog man bland annat upp frågor som förberedelser för potentiella framtida högre uppdragsledare för GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, strategisk uppdragsplanering samt integrering av jämställdhetsfrågor i den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens operativa verksamhet.

Vidareutvecklingen av den övergripande strategin påskyndades genom tre strategiskt inriktade kurser i operativ planering, som hölls av EU:s militära stab (EUMS) med deltagare från alla EU:s institutioner. EUMS och Europeiska säkerhets- och försvarsakademin (Esfa) genomförde med framgång sin första gemensamt anordnade orienteringskurs. Vidare hade Esfa ett nära samarbete med Europeiska polisakademin (Cepol) samt kommissionens projekt "Europas nya utbildningsinitiativ för civil krishantering", som bl.a. organiserar förberedande utbildning för ett flertal civila GSFP-uppdrag.

Ett förslag om att stärka Esfa och knyta den närmare utrikestjänsten utarbetades av utrikestjänsten och kommissionen under 2012.

För att återspegla miljön efter Lissabonfördraget genomförde utrikestjänsten för första gången en krishanteringsövning, "*Multi Layer 2012*", där samtliga tre nivåer för beslutsfattande¹¹⁵ tränades i en GSF-insats som svar på en fiktiv kris. Ytterligare värde kunde härledas från denna övning genom att man prövade delar av de föreslagna nya krishanteringsförfarandena och utrikestjänstens system för krishantering. Erfarenheter från denna övning kommer att ligga till grund för den översyn och omarbetning av EU:s koncept och policy för övningar som ska färdigställas under 2013.

2. EFFEKTIVARE

2.1 Samarbete med partner i krishantering

PARTNERLÄNDER

Insatserna för fortsatt dialog och samarbete i viktiga frågor med tredjeländer, inklusive strategiska partner, och för utvidgade förbindelser med nya partner intensifierades. En uppsättning rekommendationer har godkänts av medlemsstaterna för förbättrat och fördjupat samarbete med partner i den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, vilka kommer att kräva ytterligare uppföljning. EU:s dialog fortsatte med europeiska Natomedlemmar som inte är medlemmar i EU, andra länder som är kandidatländer och flera andra viktiga partner, däribland USA, Japan, Kanada, Kina, Ryssland och Ukraina, samt med EU:s grannar i öster och söder.

Under 2012 deltog 14 länder (Albanien, Chile, Island, Kanada, Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Serbien, Turkiet, Ukraina och USA) i nio av GSF-uppdragen och GSF-insatserna (Eufor Althea, Eujust Lex-Irak, Eulex Kosovo, EUPM i Bosnien och Hercegovina (mandatet löpte ut den 30 juni 2012), Eupol Copps, Eupol Afghanistan, Eunavfor Atalanta, EUTM Somalia, Eusec RD Congo). Fruktafull interaktion med åtskilliga andra partner fortsatte inom ramen för kampen mot piratdåd.

---

¹¹⁵ De tre nivåerna för beslutsfattande som deltog i övningen var politisk strategi, militär strategi och operativ verksamhet.

Under 2012 har f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Nya Zeeland och Republiken Moldavien ingått avtal med EU i syfte att inrätta en ram för deltagande i EU:s krishanteringsinsatser ("ramavtal om deltagande"). Förhandlingar om ett sådant ramavtal har inletts med Georgien och Sydkorea.

2.2 Internationella organisationer

EU OCH NATO

Det nära samarbetet mellan EU och Nato i fråga om krishantering inom ramen för Berlin plus-arrangemangen för GSF-p-insatsen Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina fortsatte att fungera smidigt och effektivt under 2012.

När det framgick att planeringen avseende Mali kunde leda till inledandet av en ny militär EU-insats, säkerställdes fullständig öppenhet med europeiska allierade länder som inte är medlemmar i EU, såväl bilateralt som i de överenskomna arrangemangen.

Utrikestjänsten medverkade i Natos krishanteringsövning CMX 12 som observatör.

I överensstämmelse med det mandat som Europeiska rådet gav i september 2010 fortsatte under 2012 genomförandet av de konkreta förslag som 2011 överlämnades till Natos generalsekreterare.

- Direkta kontakter mellan personalen har nu utvecklats på många områden för krishantering. Nya former för möten mellan personalen på hög nivå har bidragit till ökad öppenhet och kompletteringar i frågor av gemensamt intresse, inte minst vad gäller områden där båda organisationerna arbetar sida vid sida.
- Informationsträffar har anordnats av EU-personal för Natos arbetsgrupper i ämnen som it-försvar och terroristbekämpning och Nato-personal har i gengäld hållit informationsträffar för EU:s arbetsgrupper i samma ämnen. Detta har lett till utbyten av information, vilket välkomnades av medlemsstaterna och nationerna i båda organisationerna.
- När det gäller försvarskapacitet har det produktiva samarbetet mellan EU:s och Natos personal om sammanslagning och gemensamt utnyttjande samt projekten för smart försvar fortsatt för att säkerställa enhetlighet, ömsesidigt förstärkande och undvikande av dubbelarbete.

Den 3 juli 2012 godkände Kusp handlingsplanen för EU:s GSFP-stöd till FN:s fredsbevarande insatser. Under hösten 2012 började EU genomföra handlingsplanen. Inriktningen i den första fasen låg på de insatser som utgör högsta prioritet för både FN och EU och som har en relativt kort tidsram för genomförandet.

Det 12:e mötet i EU:s och FN:s styrkommitté för krishantering ägde rum i Bryssel den 2 februari 2012. Det var den första styrkommittén sedan utrikestjänsten skapades och dessutom det första mötet efter ett två år långt uppehåll. På dagordningen stod kriser i Afrika, såsom Sydsudan, Demokratiska republiken Kongo och Somalia, men nya former för styrkommitténs arbete och civil kapacitet diskuterades också. Ytterligare ett möte hölls den 26 november i New York, åter med inriktning på utvecklingen i afrikanska länder som Mali, Somalia och Demokratiska republiken Kongo. Planering och mänskliga rättigheter i fredsbevarande insatser/krishantering diskuterades också.

Ett gemensamt uttalande om ett partnerskap för bekämpande av piratdåd och väpnade rån på västra Indiska oceanen undertecknades i maj 2012 av den höga representanten/vice ordföranden och generalsekreteraren för IMO (Internationella sjöfartsorganisationen).

En samordningsgrupp för kapacitetsuppbyggnad har dessutom skapats inom ramen för kontaktgruppen mot piratverksamhet utanför Somalias kust med deltagande av de främsta organisationerna med ansvar för att genomföra huvuddelen av kapacitetsuppbyggnadsverksamheten i västra Indiska oceanen. Deras arbete underlättas av en gemensamt tillgänglig internationell databas över all relevant verksamhet för kapacitetsuppbyggnad i denna region.

2.3 EU:s satellitcentrum

Under 2012 fortsatte utvecklingen mot en allt mer betydelsefull roll för EU:s satellitcentrum (EUSC) i den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Genom att tillhandahålla analys av satellitbilder i konfliktdrabbade länder och regioner stöder satellitcentrumet beslutsprocessen vid inledningen och genomförandet av GSF-uppdrag och GSF-insatser. Satellitbildsanalys av situationen i Syrien bidrog till utformningen av EU:s ståndpunkt. Övervakningen av möjlig spridning av massförstörelsevapen och utvecklingen av missilkapacitet gav stöd för de politiska förhandlingarna med Iran.

De pågående kriserna i Nordafrika och Mellanöstern har bidragit till ökningen av centrumets uppgifter. Satellitcentrumet arbetade med sammanlagt 84 nya uppgifter, som har resulterat i mer än 800¹¹⁶ produkter. Utrikestjänsten och även EU:s medlemsstater drog nytta av detta stöd.

Under 2012 visade EU:s satellitcentrum att det hade kapacitet att ge stöd så gott som i realtid till FN:s övervakningsuppdrag i Syrien. Bevakningen av krisen i Syrien utgjorde den största enskilda arbetsbördan för centrumet och resulterade i över 300 produkter. Under denna tidsperiod arbetade satellitcentrumet enligt formerna för krisläge (förlängda arbetstider, skiftarbete och verksamhet under helgerna).

Satellitcentrumets kapacitet vinner allt större erkännande och antalet begäranden från internationella organisationer (FN, AU, Nato) ökar stadigt. EU:s satellitcentrum företräder en unik kapacitet för EU som säkerhetsförsörjare, som i tid kan ge stöd till uppdrag och insatser som genomförs av EU:s partner.

---

¹¹⁶ Under 2011 tillhandahöll satellitcentrumet omkring 600 produkter.

Rapporten om EU:s satellitcentrums sätt att fungera förelades rådet av den höga representanten/vice ordföranden den 14 september 2012. I rapporten betonas att centrumet tydligt har demonstrerat värdet och kvaliteten i sitt arbete. Det påpekas dock också att den senaste tidens kriser har satt stor press på centrumets operativa kapacitet i resursavseende, såväl mänskliga som ekonomiska.

3. MER ENHETLIG

Civil-militära synergier

Främjandet av synergier i utvecklingen av civil och militär kapacitet bland medlemsstaterna syftar till uppbyggnaden av en mer övergripande operativ EU-kapacitet när det gäller konfliktförebyggande och krishantering. Detta arbete omfattar en bred uppsättning insatser som bl.a. ska underlätta dubbel användning av civil och militär kapacitet, nya utbildningspaket för personal som placeras ut i insatsområden, synergier i logistiskt stöd, förbättrad samverkansförmåga mellan civila och militära delar, bättre gemensamt utnyttjande av verktyg och sammanställning av tillvaratagna erfarenheter från insatser, samt mer konsekvent rapportering om kapacitetsutveckling.

I juli 2012 överlämnades en rapport till Kusp för behandling om dessa insatser enligt handlingsplanen¹¹⁷. För närvarande handlar arbetet om att prioritera insatserna och förstärka effektiviteten i processen.

---

¹¹⁷ "Promoting Synergies between the EU Civil and Military Capability Development – Progress report on the outcomes of the work plan until the end of first semester 2012" (dok. 12586/12 av den 16 juli 2012).

DEL II: 2012 ÅRS GUSP-RAPPORT OM FRAMTIDSUTSIKTER

Stödet till en långsiktig demokratisk förändring i det södra grannskapet kommer att fortsätta att vara ett viktigt mål i EU:s yttre åtgärder, på grundval av genomförandet av det partnerskap för demokrati och delat välstånd som man enades om 2011 och den "mer ger mer-strategi" som har integrerats i den europeiska grannskapspolitiken. Det s.k. arbetsgruppskonceptet, som innebär att EU, regeringarna i regionen, internationella finansinstitut och ett stort antal lokala, icke-statliga intressenter och företrädare för den privata sektorn samlas, kommer att utvecklas ytterligare. Övergångar är komplexa processer, och EU bör bibehålla – och vid behov intensifiera – sitt engagemang i sådana processer, även i kritiska ögonblick och på lång sikt.

Genom oroande händelser på senare tid, särskilt i Egypten, understryks de utmaningar som väntar i regionen och som kräver stor politisk uppmärksamhet. De pågående och tämligen komplexa övergångsprocesserna i Tunisien och Libyen kommer också de att kräva ytterligare engagemang. För övergångsstödet kommer man att behöva ta med i beräkningen ett differentierat synsätt, partners objektiva behov samt lokala kulturella traditioner och värden, men stödet måste även ha en fast grund i främjandet av för EU viktiga värden, såsom demokrati, mänskliga rättigheter och delaktighet.

Syrien kommer att förbli en stor utmaning under överskådlig framtid. EU kommer att fortsätta att engagera sig genom att arbeta nära tillsammans med sina internationella partner, särskilt Arabförbundet och FN, och söka vägar för att hjälpa till att sjösätta en politisk process mot slutet av krisen och kommer att fortsätta att bistå offer för den humanitära krisen samt Syriens grannländer.

Behovet av framsteg i fredsprocessen i Mellanöstern förblir en ytterst angelägen fråga, också mot bakgrund av de allt större problemen med att trygga en tvåstatslösning och det faktum att radikaliserings i regionen ökar till följd av de förändringar som inleddes med den arabiska våren 2011. Som medlem av kvartetten för fredsprocessen i Mellanöstern kommer EU att fortsätta att aktivt verka för att få parterna att återvända till förhandlingsbordet, med målet att få till stånd en hållbar lösning baserad på två stater som lever tillsammans i fred och säkerhet. Det är lönt att med partnererna återigen ta upp möjligheterna att genomföra det arabiska fredsinitiativet. Regionala kontakter kommer att vara särskilt viktiga. Slutet på upptrappningen av det spända läget i september 2012 visade vilken konstruktiv roll som Egypten kan spela för att avvärja farliga regionala situationer. I detta syfte kommer de täta kontakterna med den egyptiska regeringen att upprätthållas.

EU:s fortsatta engagemang i det östra grannskapet kommer att förbli mycket betydelsefullt, inbegripet genom det östliga partnerskapet. Det viktigaste evenemanget under 2013 kommer att vara toppmötet inom det östliga partnerskapet i Vilnius i november. EU kommer att övervaka Ukrainas framsteg mot uppfyllandet av de villkor som skisserades av rådet (utrikes frågor) i december 2012 för undertecknandet av associeringsavtalet/det djupgående och övergripande frihandelsavtalet mellan EU och Ukraina samt dess ikraftträdande, inbegripet möjligheten till provisorisk tillämpning av delar av avtalet. Vidare kommer EU att söka främja en process med politisk associering och ekonomisk integration med de mest avancerade länderna i Östeuropa, eventuellt genom parafering av anslutningsavtal/djupgående och övergripande frihandelsavtal med Republiken Moldavien, Armenien och Georgien i samband med toppmötet i Vilnius. När det gäller utdragna konflikter, kommer EU att arbeta nära tillsammans med det ukrainska ordförandeskapet i OSSE för att främja framstegen mot en hållbar lösning av konflikten i Transnistrien, inom ramen för Genève-samtalen om konflikterna i Georgien samt inom ramen för konfliktlösningsarbetet för Nagorno Karabach.

Man kommer även i fortsättningen att arbeta för samstämmighet mellan det östliga partnerskapets multilaterala spår och regionala samarbetsinitiativ (t.ex. Svartahavssynergien).

Västra Balkan kommer att fortsätta att prioriteras, särskilt genomförandet av avtalet mellan Serbien och Kosovo, där den höga representanten/vice ordföranden har agerat mellanhand och där EU har investerat åtskilligt med arbete och resurser. Detta är ett avgörande steg mot det övergripande målet med en normalisering av förbindelserna mellan de båda sidorna, vilket är en nödvändig förutsättning för ytterligare framsteg i ländernas respektive vägar mot EU-integration. Nästa milstolpe på deras väg mot EU är öppnandet av anslutningsförhandlingar med Serbien och förhandlingar om ett stabiliserings- och anslutningsavtal med Kosovo. Att EU fortsätter att spela en central roll i det framtida förhållandet mellan Serbien och Kosovo är både väsentligt och fördelaktigt, med tanke på det europeiska perspektivet för västra Balkan och den unika hävstångseffekt som detta ger upphov till.

Kroatiens medlemskap kommer också att leda till en fördjupning av EU:s förbindelser med regionen och kommer att ge möjlighet till framtida engagemang med andra länder i det forna Jugoslavien. Man kan särskilt hoppas att Kroatiens aktuella EU-medlemskap samt Serbiens framsteg kommer att stimulera Bosnien och Hercegovina till genuina framsteg på dess egen väg mot unionen.

När det gäller större hot mot den regionala och globala säkerheten förblir Iran en nyckelprioritering, med tanke på att dess kärntekniska verksamhet fortsätter att expandera, och den internationella oron är därför fortfarande stor. Det är bråttom att göra framsteg när det gäller att hitta en förhandlingslösning på den iranska kärnteknikfrågan. Den höga representanten/vice ordföranden, tillsammans med E3+3, fortsätter sitt intensiva diplomatiska arbete för att få med Iran i substantiella samtal för att återställa förtroendet internationellt för att det iranska kärntekniska programmet är av uteslutande fredlig karaktär. I enlighet med tvåspårsstrategin med diplomatiskt engagemang och påtryckningar behåller EU sina restriktiva åtgärder till dess att Iran uppfyller de villkor som krävs för att sanktionerna ska upphöra genom att efterleva alla sina internationella skyldigheter, inbegripet det fullständiga genomförandet av FN:s säkerhetsråds och IAEA:s styrelses resolutioner.

Nordkoreas kärntekniska ambitioner och krigiska attityd kommer även i fortsättningen att utgöra ett centralt hot mot säkerheten i Fjärran östern, särskilt för sådana regionala nyckelpartner som Republiken Korea och Japan. EU kommer att fortsätta att vara en ledande aktör när det gäller att minska de regionala spänningarna och kommer att aktivt stödja FN:s säkerhetsråd för att få Pyongyang att upphöra med sina aktiviteter och uppfylla sina internationella skyldigheter samtidigt som man kommer att bibehålla sin politik med ett kritiskt engagemang, inbegripet restriktiva åtgärder, gentemot Demokratiska folkrepubliken Korea.

Partnerskap och samverkan kommer även i fortsättningen att utgöra en viktig hörnsten i EU:s yttre åtgärder, på grundval av den höga representantens/vice ordförandens prioritering av strategiska partner i början av sitt mandat. Likasinnade stater, särskilt USA men även andra stater såsom Kanada, kommer att fortsätta att vara av central betydelse för att EU:s nyckelmål på den globala scenen ska kunna uppnås. Det har exempelvis vuxit fram ett särskilt samarbete med USA om Irans kärntekniska program och även om västra Balkan. Nu när Barack Obamas andra regering är på plats, kommer det utmärkta arbetsförhållandet mellan den höga representanten/vice ordföranden och utrikesminister John Kerry att vara av central betydelse för ett fördjupat samarbete.

Förbindelserna mellan EU och USA kommer även att stärkas genom inledandet av förhandlingarna om det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar, vars betydelse sträcker sig långt utöver det ekonomiska området.

Vi kommer att fortsätta att utveckla våra bilaterala förbindelser med Ryssland. Ett antal olösta frågor kvarstår men det övergripande målet står klart, och vi måste fortsätta våra ansträngningar för att undanröja kvarstående hinder på handels-, energi- och viseringsområdena, för att bara nämna några. Fortsatta ansträngningar kommer även att göras för att bredda det utrikespolitiska samarbetet, inbegripet i vårt gemensamma grannskap och i utdragna konflikter.

Att inleda förbindelser med Kinas nya ledarskap kommer att vara av central betydelse och bygga på befintligt samarbete och befintlig dialog i säkerhetsfrågor, inbegripet bekämpandet av piratdåd utanför Somalias kust. Nordkoreas missilttest och kärnsprängningar nyligen medför också ytterligare press på förbindelserna med Kina, precis som när det gäller EU:s strategiska partnerskap med Sydkorea.

Man kommer även att intensifiera de regelbundna och informella dialogerna i utrikes- och säkerhetsfrågor med andra viktiga partner (t.ex. Egypten, Pakistan, Indonesien och Marocko) i syfte att öka det konkreta samarbetet och utarbeta ömsesidigt acceptabla reaktioner på internationella utmaningar.

När insatser krävs förfogar EU över en enastående bred uppsättning strategier och verktyg för yttre förbindelser – diplomati, säkerhet, försvar, ekonomiska medel, utveckling och humanitärt stöd. Det kan hävdas att detta är EU:s främsta styrka som aktör när det gäller yttre förbindelser.

Utrikestjänsten och kommissionen kommer att fortsätta att verka för en övergripande strategi för yttre förbindelser i nära samarbete med medlemsstaterna och Europaparlamentet. Som en del av detta arbete kommer den höga representanten/vice ordföranden och kommissionen att lägga fram ett förslag om fortsatt främjande av en övergripande strategi för krishanteringssituationer och vid alla skeden i en konfliktskykel – från tidig varning, konfliktförebyggande och krishantering till återhämtning, fredsbyggande åtgärder och långsiktiga utvecklingsinsatser.

Processen för återupprättande av säkerhet och stabilitet i Mali kommer att ha en betydelsefull plats i EU:s övergripande aktiviteter i Sahelregionen. EU:s utbildningsuppdrag i Mali (EUTM Mali) kommer att bidra till att förbättra de maliska väpnade styrkornas militära kapacitet, för att det ska vara möjligt att under civil myndighet återupprätta landets territoriella integritet. Parallellt kommer EU att fortsätta att arbeta med internationella aktörer, inbegripet Ecowas, för att tillhandahålla stöd för FN:s flerdimensionella integrerade stabiliseringsuppdrag i Mali (Minusma) och eventuella ytterligare stabiliseringsåtgärder. Osäkerhet och terrorism i Nigeria kommer också att vara föremål för ett utökat samarbete med regeringen. Piratdåd och organiserad brottslighet, inbegripet narkotikahandel och annan olaglig handel, kommer att åtgärdas genom ett EU-program för stöd till en ny väst- och centralafrikansk strategi för Guineabukten som ska fastställas slutgiltigt av statscheferna i regionen under 2013. EU kommer också att på nära håll följa och stödja genomförandet av färdplanen för den politiska övergången i Guinea-Bissau.

Den höga representanten/vice ordföranden och utrikestjänsten kommer också i fortsättningen att i betydande omfattning delta i arbetet på Afrikas horn. I enlighet med den strategiska ramen från november 2011 kommer EU att fortsätta att ge stöd till att minska osäkerheten i regionen och ta itu med orsakerna till det instabila läget. EU håller fast vid sitt engagemang för att bidra till en positiv utveckling i Somalia. De pågående GSFP-uppdragen och GSFP-insatserna (Eunavfor Atalanta, EUTM Somalia, Eucap Nestor, Euavsec) och stödet till Afrikanska unionens uppdrag för Somalia (Amisom) förblir en viktig del av detta. EU kommer att fortsätta att stödja arbetet med att bygga upp demokrati, säkerhet och välbefinnande i Kenya, där parlamentsval ägde rum i mars 2013. EU kommer också att ägna särskild uppmärksamhet åt utvecklingen i Etiopiens inrikes- och utrikespolitik. EU kommer att fortsätta att inrikta sitt arbete på Sudan och Sydsudan, särskilt när det gäller att genomföra avtal och att göra framsteg i ännu olösta frågor, så som Abyei och gränserna.

EU kommer att främja en strategisk hållning till återkommande problem i området kring de stora sjöarna och bidra till att hitta en hållbar lösning på säkerhetsfrågorna i östra Demokratiska republiken Kongo. Man kommer således att utveckla strategiska ramar för området kring de stora sjöarna i syfte att stödja en konsekvent EU-strategi för de mångfaldiga orsakerna till krisen (på regional nivå, på statlig eller lokal/östlig nivå i Demokratiska republiken Kongo). Ansträngningar kommer att göras för att bevara Eupols och Eusecs landvinningar efter det att uppdragen avslutas i september 2014. Man kommer även att fortsätta samarbetet med afrikanska och internationella partner för att stödja FN-initiativ i syfte att ge östra Demokratiska republiken Kongo varaktig stabilitet. När det gäller Centralafrikanska republiken kommer EU att fortsätta att stödja övergångsprocessen och återupprättandet av rättsstatlighet och säkerhet.

Uppdrag och insatser kommer att fortsätta att utgöra kärnverksamheten i den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Mer än 5 000 anställda var utplacerade som en del av GSFP-uppdrag eller GSFP-insatser vid årets början, vilket ökade ytterligare genom lanseringen år 2013 av EUTM Mali och Eubam Libyen.

I december 2013 kommer Europeiska rådet att diskutera den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, på grundval av de uppgifter som gavs i december 2012. Europeiska rådet fastställde följande tre grupper av uppgifter: att öka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens effektivitet, synlighet och genomslag, stärka utvecklingen av försvarskapaciteten och stärka Europas försvarsindustri. Förberedande diskussioner kommer sannolikt att dominera de olika ministermötena under årets lopp.

Kontakt med partner kommer att fortsätta, både genom aktivt främjande av deltagande i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, reguljära säkerhets- och försvarsdialoger och anordnandet av gemensamma seminarier med strategiska partner i linje med relevanta Kusp-rekommendationer. Sådana diskussioner ger vidare möjlighet till debatter om strategiskt tänkande och EU:s projicering som aktör på världsscenen.

Asiens betydelse har ökat under de senaste åren och det ömsesidiga beroendet mellan Europa och Asien har blivit allt starkare. På grundval av de intensiva förbindelserna under 2012, inbegripet åtskilliga besök på hög nivå, kommer EU att arbeta för att bevara denna positiva kraft under 2013. EU kommer att fortsätta att främja fördjupade relationer med asiatiska regionala organisationer, inbegripet Asean, och ytterligare konsolidera och utvidga sitt samarbete med Indien, Japan, Kina och Sydkorea. EU kommer att arbeta för att fastställa och meddela sina ståndpunkter avseende stora säkerhetsutmaningar i regionen. Mot denna bakgrund är fastställandet av EU:s politik i Sydkinesiska havet av särskild betydelse. På det institutionella området kommer EU att göra allt för att hålla god fart i förhandlingarna om olika avtal med länderna i regionen.

I Sydostasien kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt Myanmar/Burma, där en demokratiseringsprocess har inletts. Under loppet av 2013 kommer EU-delegationen också att upphöjas till full ambassadörsnivå. Frågan om konflikter mellan etniska grupper i Myanmar/Burma kommer att fortsätta att stå i centrum.

I södra Asien utgör Afghanistan en fortsatt stor utmaning och EU har åtagit sig att ge långsiktigt stöd till landet, även inom ramen för övergången 2014. Eupol-uppdraget har förlängts till slutet av 2014 för att stödja de afghanska motparterna. Förberedelserna för övergången i Afghanistan ger också ny stimulans till förbindelserna med länder i Centralasien.

Pakistans betydelse som nyckelfaktor i regionen består. Genomförandet av EU:s och Pakistans femåriga åtagandeplan, som man enades om i början av 2012, kommer att fortsätta. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt de parlamentsval som enligt planerna ska hållas under första hälften av 2013, däribland genom valobservation. EU kommer att fortsätta att ha nära och kontinuerliga kontakter med Pakistans nya regering.

Santiagotoppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater i januari 2013 utgjorde ett tillfälle att sända en stark signal om EU:s politiska åtagande i Latinamerika och Västindien på grundval av ett partnerskap mellan jämlikar. Översynen av den handlingsplan (2013–2015) som man beslutade om i Santiago med införandet av två nya kapitel om jämställdhet och investeringar kommer att bidra till att utvidga det biregionala samarbetet. EU kommer att göra det bästa av potentialen i sina avtalsmässiga ramverk med de flesta viktiga latinamerikanska partner eller underregionen (förväntat provisoriskt ikraftträdande av handelskapitlet i associeringsavtalet mellan EU och Centralamerika och av frihandelsavtalet med Peru och Colombia), inte bara på det ekonomiska området men för att öka samarbetet i fråga om sådana globala utmaningar som säkerhet, kampen mot organiserad brottslighet och klimatförändringar), särskilt i internationella forum där de latinamerikanska länderna får en allt viktigare roll och där EU:s och Latinamerikas ståndpunkter för det mesta sammanfaller. Fördjupandet av våra förbindelser med sådana strategiska partner som Mexiko och Brasilien kommer fortfarande att utgöra ett centralt mål, i likhet med stärkta band till länder som är beredda att uppgradera sina förbindelser med EU, såsom Chile och Colombia, och nya dynamiska regionala integrationsinitiativ.

Vägledande för EU:s yttre åtgärder är unionens starka värdegrund, som bygger på principerna om de mänskliga rättigheterna, rättsstatlighet och god samhällsstyrning. Genomförandet av EU:s strategi för mänskliga rättigheter kommer att vara ett viktigt fokus och integrerat i EU:s yttre åtgärder. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter kommer att spela en central roll i detta sammanhang.

Vad avser icke-spridning och nedrustning kommer nyckelprioriteringarna att vara att åstadkomma konkreta framsteg när det gäller att uppnå internationell konsensus kring en ny uppförandekod för verksamhet i yttre rymden, att ge EU-stöd till ikraftträdandet och ett effektivt genomförande av vapenhandelsfördraget, att fortsätta ha regelbundna möten på hög tjänstemannanivå mellan EU och Internationella atomenergiorganet (IAEA) samt att öka EU:s engagemang i Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW). Samtidigt kommer man att eftersträva antagandet av ett antal rådsbeslut för att säkerställa ekonomiskt stöd från EU till prioriterade projekt, såsom IAEA:s fond för kärnsäkerhet och bank för låganrikat uran, säkerhet avseende handeldvapen och lätta vapen samt lagerhantering i Libyen och regionen däromkring, främjande av vapenhandelsfördraget samt EU:s icke-spridningskonsortium. Man kommer att öka insatserna för att säkerställa en aktiv roll för EU i FN:s generalförsamlings första utskott, IAEA:s styrelse och generalkonferens samt den aktuella översynsnyckeln inom ramen för icke-spridningsfördraget.

Det pågående arbetet med att tillhandahålla strategisk och operativ expertis för konfliktförebyggande, medling eller fredsuppbyggande insatser kommer att systematiseras och konsolideras ytterligare och utrikestjänstens egen kapacitet för att ta itu med konflikt- och instabilitetsrelaterade frågor (kontakt, ökad medvetenhet, utbildning, kunskap) kommer att förbättras och integreras ytterligare – särskilt genom konfliktanalys och stöd till tidig varning och medling. Anordnandet av konferensen "EU som fredsmäklare" i maj 2013 bidrog till dessa mål. Partnerskap med viktiga motparter (*inbegripet det civila samhället och berörda internationella och regionala organisationer*) kommer att stärkas. Stabilitetsinstrumentet kommer att fortsätta att bidra till arbetet med konfliktförebyggande, fredsbyggande åtgärder och medling.

Merparten av EU:s fortsatta globala ansträngningar för att bekämpa terrorism kommer att inriktas på de villkor som gynnar spridningen av terrorism. Detta innebär att man kommer att ta itu med ett brett spektrum av företeelser, inbegripet social, ekonomisk och politisk utestängning, konflikter och avsaknad av god samhällsstyrning, genom integrerade regionala strategier och i dialog med strategiska partner. På multilateral nivå kommer EU att främja genomförandet av FN:s strategi för kampen mot terrorism samt relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd. Man kommer även att främja ett samordnat förhållningssätt i kampen mot terrorism inom FN-systemet i dess helhet och maximera potentialen hos andra multilaterala forum, såsom det globala forumet för terrorismbekämpning och G8-ländernas Rom–Lyon-grupp. Under överskådlig framtid kommer terrorismbekämpningen att inriktas på södra Asien (särskilt Afghanistan och Pakistan), den större regionen kring Afrikas horn (inbegripet Jemen) och den större Sahel-regionen (inbegripet Västafrika och i synnerhet Nigeria). Beroende på hur hotet mot EU utvecklas kan mer stöd och uppmärksamhet i kampen mot terrorism komma att behöva ägnas åt uppdykande hot, oavsett var dessa har sitt ursprung.

EU har även allt oftare använt restriktiva åtgärder som ett verktyg på det utrikespolitiska området. Fokuserade och rättsligt solida restriktiva åtgärder som uppfyller tydliga politiska mål förblir ett trovärdigt verktyg för att främja de värden som EU står för. EU kommer regelbundet att se över sin policy i fråga om restriktiva åtgärder.

Sist men inte minst kommer utrikestjänsten att fortsätta att öka sitt engagemang i fråga om vissa av vår tids centrala, globala utmaningar, såsom energitrygghet och klimatsäkerhet samt vattendiplomati. Utrikestjänsten, som kommer att arbeta tillsammans med kommissionen, medlemsstaterna och Europaparlamentet, kommer att fortsätta att eftersträva ett övergripande förhållningssätt till dessa utmaningar. Konkreta insatser kommer att inbegripa att göra EU:s utrikespolitik mer "energikänslig" genom att ytterligare integrera energifrågorna i politiska dialoger och genom att fullt ut engagera EU-delegationerna i energidiplomati, samtidigt som arbetet avseende klimatförändringar kommer att intensifieras, framför allt när det gäller förberedelserna inför 2015 års globala klimatförändringsavtal, och genom att mer systematiskt ta upp kopplingen mellan klimatförändring, bristen på naturresurser och internationell säkerhet genom preventiv diplomati och riktade samarbetsåtgärder. Slutligen håller vatten snabbt på att bli en stor utmaning när det gäller internationell säkerhet, och under 2013 är målet att slutföra EU:s kartläggningsövning över tryggad vattenförsörjning som ett språngbräde mot utarbetandet av en mer övergripande EU-vattendiplomati med ett mer proaktivt engagemang i gränsöverskridande utmaningar på vattenområdet i hela världen.

BILAGA I: 2012 års GSFP-budget**19.030101 EUMM Georgia**

2012/503/Gusp EUMM Georgia	20 900 000
delsumma:	20 900 000

19.030102 Eulex Kosovo

2012/291/Gusp Eulex Kosovo	111 000 000
delsumma:	111 000 000

19.030103 Eupol Afghanistan

2012/391/Gusp Eupol Afghanistan	56 870 000
delsumma:	56 870 000

19.030104 Andra konflikthanteringsåtgärder och annan verksamhet

2012/389/Gusp Eucap Nestor	21 213 310
2012/312/Gusp Euavsec-Sydsudan	12 500 000
2012/324/Gusp Eupol Copps	8 633 550
2012/372/Gusp Eujust Lex-Irak	27 150 000
2012/332/Gusp EU Bam Rafah	980 000
2012/392/Gusp Eucap Sahel Niger	8 700 000
2012/514/Gusp Eupol DR Congo	6 750 000
2012/515/Gusp Eusec DR Congo	11 000 000
2012/698/Gusp Lager för civila krishanteringsuppdrag	4 312 234
delsumma:	101 239 094

19.0302 Icke-spridning av kärnvapen och nedrustning (4)

2012/121/Gusp Verksamheter som främjar dialogen EU–Kina–Afrika

och samarbete om kontroll av konventionella vapen 830 000

2012/166/Gusp Stöd för organisationen för förbud mot kemiska vapen – EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen 2 140 000

2012/281/Gusp Internationell uppförandekod för verksamhet i yttre rymden 1 490 000

2012/421/Gusp Stöd för konventionen om biologiska vapen och toxinvapen 1 700 000

2012/662/Gusp OSSE – Handeldvapen och lätta vapen 890 000

2012/662/Gusp UNDP – Handeldvapen och lätta vapen 790 000

2012/422/Gusp Massförstörelsevapenfri zon II 352 000

2012/423/Gusp Icke-spridning av ballistiska missiler 930 000

2012/699/Gusp Organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar 5 185 028

2012/700/Gusp Cartagena-handlingsplanen 2010–2014 (antipersonella minor II) 1 030 000

2012/711/Gusp Kontroll av vapenexport 1 860 000

delsumma: 17 197 028

19.0304 Katastrofinsatser 0

19.0305 Förberedande åtgärder och uppföljningsåtgärder

Externrevision, juridiska tjänster och bedömningar 167 731

Förberedande åtgärder för potentiellt GSFP-uppdrag i Libyen 415 000

delsumma: 582 731

19.0306 European unionens särskilda representanter

2012/39/Gusp EU:s särskilda representant i Kosovo	2 410 000
2012/33/Gusp EU:s särskilda representant för fredsprocessen i Mellanöstern	1 300 000
2012/255/Gusp EU:s särskilda representant i Afghanistan	300 000
2012/331/Gusp EU:s särskilda representant i Afghanistan	6 380 000
2012/327/Gusp EU:s särskilda representant i södra Medelhavsområdet	945 000
2012/325/Gusp EU:s särskilda representant för Sudan och Sydsudan	1 900 000
2012/328/Gusp EU:s särskilda representant för Centralasien	1 120 000
2012/330/Gusp EU:s särskilda representant i Bosnien och Hercegovina	5 250 000
2012/326/Gusp EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och för krisen i Georgien	2 000 000
2012/329/Gusp EU:s särskilda representant för Afrikas horn	4 900 000
2012/390/Gusp EU:s särskilda representant vid Afrikanska unionen	680 000
2012/440/Gusp EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter	712 500
	delsumma: 27 897 500
	Summa: 335 686 353,00

BILAGA II: Översikt över rättsakter på Guspområdet (sanktioner) 2012¹¹⁸**Afghanistan/talibaner**

Rådets genomförandebeslut 2012/167/Gusp av den 23 mars 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 60*)

Rådets genomförandebeslut 2012/334/Gusp av den 25 juni 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 165, 26.6.2012, s. 75*)

Rådets genomförandebeslut 2012/393/Gusp av den 16 juli 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 187, 17.07.2012, s. 52*)

Rådets genomförandebeslut 2012/454/Gusp av den 1 augusti 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 206, 2.8.2012, s. 11*)

Rådets genomförandebeslut 2012/745/Gusp av den 3 december 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 332, 4.12.2012, s. 22*)

Rådets genomförandebeslut 2012/809/Gusp av den 20 december 2012 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 352, 21.12.2012, s. 47–48*)

---

¹¹⁸ Denna förteckning avser Guspbeslut varigenom restriktiva åtgärder endast föreskrivs. Genomförandet av de åtgärder som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förutsätter också att en rådsförordning eller, i förekommande fall, en rådets genomförandeförordning utarbetas.

Vitryssland

Rådets beslut 2012/36/Gusp av den 23 januari 2012 om ändring av beslut 2010/639/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 19, 24.1.2012, s. 31*)

Rådets genomförandebeslut 2012/126/Gusp av den 28 februari 2012 om genomförande av beslut 2010/639/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 55, 29.2.2012, s. 19*)

Rådets genomförandebeslut 2012/171/Gusp av den 23 mars 2012 om genomförande av beslut 2010/639/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 95*)

Rådets beslut 2012/212/Gusp av den 23 april 2012 om ändring av beslut 2010/639/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 113, 25.4.2012, s. 11*)

Rådets beslut 2012/642/Gusp av den 15 oktober 2012 om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 285, 17.10.2012, s. 1*)

Bosnien och Hercegovina

Rådets beslut 2012/158/Gusp av den 19 mars 2012 om ändring av beslut 2011/173/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Bosnien och Hercegovina (*EUT L 80, 20.3.2012, s. 17*)

Demokratiska republiken Kongo

Rådets beslut 2012/811/Gusp av den 20 december 2012 om ändring av beslut 2010/788/Gusp om restriktiva åtgärder mot Demokratiska republiken Kongo (*EUT L 352, 21.12.2012, s. 50–53*)

Elfenbenskusten

Rådets genomförandebeslut 2012/74/Gusp av den 10 februari 2012 om genomförande av beslut 2010/656/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (*EUT L 38, 11.2.2012, s. 43*)

Rådets genomförandebeslut 2012/144/Gusp av den 8 mars 2012 om genomförande av beslut 2010/656/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (*EUT L 71, 9.3.2012, s. 50*)

Rådets beslut 2012/371/Gusp av den 10 juli 2012 om ändring av beslut 2010/656/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (*EUT L 179, 11.7.2012, s. 21*)

Egypten

Rådets beslut 2012/159/Gusp av den 19 mars 2012 om ändring av beslut 2011/172/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Egypten (*EUT L 80, 20.3.2012, s. 18*)

Rådets beslut 2012/723/Gusp av den 26 november 2012 om ändring av beslut 2011/172/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Egypten (*EUT L 327, 27.11.2012, s. 44*)

Eritrea

Rådets beslut 2012/632/Gusp av den 15 oktober 2012 om ändring av beslut 2010/127/Gusp om restriktiva åtgärder mot Eritrea (*EUT L 282, 16.10.2012, s. 46*)

Republiken Guinea (Conakry)

Rådets beslut 2012/149/Gusp av den 13 mars 2012 om ändring av beslut 2010/638/Gusp om restriktiva åtgärder mot Republiken Guinea (*EUT L 74, 14.3.2012, s. 8*)

Rådets beslut 2012/665/Gusp av den 26 oktober 2012 om ändring av beslut 2010/638/Gusp om restriktiva åtgärder mot Republiken Guinea (*EUT L 299, 27.10.2012, s. 45*)

Guinea-Bissau

Rådets beslut 2012/237/Gusp av den 3 maj 2012 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ som hotar freden, säkerheten eller stabiliteten i Republiken Guinea-Bissau (*EUT L 119, 4.5.2012, s. 43*)

Rådets beslut 2012/285/Gusp av den 31 maj 2012 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ som hotar freden, säkerheten eller stabiliteten i Republiken Guinea-Bissau och om upphävande av rådets beslut 2012/237/Gusp (*EUT L 142, 1.6.2012, s. 36*)

Rådets genomförandebeslut 2012/516/Gusp av den 24 september 2012 om genomförande av beslut 2012/285/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ som hotar freden, säkerheten eller stabiliteten i Republiken Guinea-Bissau (*EUT L 257, 25.9.2012, s. 20*)

Iran (massförstörelsevapen)

Rådets beslut 2012/35/Gusp av den 23 januari 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 19, 24.1.2012, s. 22*)

Rådets beslut 2012/152/Gusp av den 15 mars 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 77, 16.3.2012, s. 18*)

Rådets beslut 2012/169/Gusp av den 23 mars 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 90*)

Rådets beslut 2012/205/Gusp av den 23 april 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 110, 24.4.2012, s. 35*)

Rådets beslut 2012/457/Gusp av den 2 augusti 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 208, 3.8.2012, s. 18*)

Rådets beslut 2012/635/Gusp av den 15 oktober 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 282, 16.10.2012, s. 58*)

Rådets beslut 2012/687/Gusp av den 6 november 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 307, 7.11.2012, s. 82*)

Rådets beslut 2012/829/Gusp av den 21 december 2012 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 356, 22.12.2012, s. 71–77*)

Iran (mänskliga rättigheter)

Rådets beslut 2012/168/Gusp av den 23 mars 2012 om ändring av beslut 2011/235/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med hänsyn till situationen i Iran (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 85*)

Rådets beslut 2012/810/Gusp av den 20 december 2012 om ändring av beslut 2011/235/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med hänsyn till situationen i Iran (*EUT L 352, 21.12.2012, s. 49–49*)

Irak

Rådets beslut 2012/812/Gusp av den 20 december 2012 om ändring av gemensam ståndpunkt 2003/495/Gusp om Irak (*EUT L 352/54, 21.12.2012, s. 54*)

Republiken Moldavien

Rådets beslut 2012/170/Gusp av den 23 mars 2012 om ändring av beslut 2010/573/Gusp om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 92*)

Rådets beslut 2012/527/Gusp av den 27 september 2012 om ändring av beslut 2010/573/Gusp om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (*EUT L 263, 28.9.2012, s. 44*)

Myanmar/Burma

Rådets beslut 2012/98/Gusp av den 17 februari 2012 om ändring av beslut 2010/232/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (*EUT L 47, 18.2.2012, s. 64*)

Rådets beslut 2012/225/Gusp av den 26 april 2012 om ändring av beslut 2010/232/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (*EUT L 115, 27.4.2012, s. 25*)

Somalia

Rådets beslut 2012/388/Gusp av den 16 juli 2012 om ändring av beslut 2010/231/Gusp om restriktiva åtgärder mot Somalia (*EUT L 187, 17.7.2012, s. 38*)

Rådets beslut 2012/633/Gusp av den 15 oktober 2012 om ändring av beslut 2010/231/Gusp om restriktiva åtgärder mot Somalia (*EUT L 282, 16.10.2012, s. 47*)

Syrien

Rådets genomförandebeslut 2012/37/Gusp av den 23 januari 2012 om genomförande av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 19, 24.1.2012, s. 33*)

Rådets beslut 2012/122/Gusp av den 27 februari 2012 om ändring av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 54, 28.2.2012, s. 14*)

Rådets genomförandebeslut 2012/172/Gusp av den 23 mars 2012 om genomförande av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 103*)

Rådets beslut 2012/206/Gusp av den 23 april 2012 om ändring av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 110, 24.4.2012, s. 36*)

Rådets genomförandebeslut 2012/256/Gusp av den 14 maj 2012 om genomförande av rådets beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 126, 15.5.2012, s. 9*)

Rådets beslut 2012/322/Gusp av den 20 juni 2012 om ändring av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 165, 26.6.2012, s. 45*)

Rådets genomförandebeslut 2012/335/Gusp av den 25 juni 2012 om genomförande av rådets beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 165 26.6.2012, s. 80*)

Rådets beslut 2012/420/Gusp av den 23 juli 2012 om ändring av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 196, 24.7.2012, s. 59*)

Rådets genomförandebeslut 2012/424/Gusp av den 23 juli 2012 om genomförande av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 196, 24.7.2012, s. 81*)

Rådets genomförandebeslut 2012/478/Gusp av den 16 augusti 2012 om genomförande av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 219, 17.8.2012, s. 21*)

Rådets beslut 2012/634/Gusp av den 15 oktober 2012 om ändring av beslut 2011/782/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 282, 16.10.2012, s. 50*)

Rådets beslut 2012/739/Gusp av den 29 november 2012 om restriktiva åtgärder mot Syrien och om upphävande av beslut 2011/782/Gusp (*EUT L 330, 30.11.2012, s. 21*)

Gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp

Rådets beslut 2012/150/Gusp av den 13 mars 2012 om ändring av beslut 2011/872/Gusp om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism (*EUT L 74, 14.3.2012, s. 9*)

Rådets beslut 2012/333/Gusp av den 25 juni 2012 om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut 2011/872/Gusp (*EUT L 165, 26.6.2012, s. 72*)

Rådets beslut 2012/686/Gusp av den 6 november 2012 om ändring av beslut 2012/333/Gusp om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism (*EUT L 307, 7.11.2012, s. 80*)

Rådets beslut 2012/765/Gusp av den 10 december 2012 om uppdatering av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut 2012/333/Gusp (*EUT L 337, 11.12.2012, s. 50–52*)

Tunisien

Rådets beslut 2012/50/Gusp av den 27 januari 2012 om ändring av beslut 2011/72/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med tanke på situationen i Tunisien (*EUT L 27, 31.1.2012, s. 11*)

Rådets beslut 2012/724/Gusp av den 26 november 2012 om ändring av beslut 2011/72/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med tanke på situationen i Tunisien (*EUT L 327, 27.11.2012, s. 45*)

Zimbabwe

Rådets beslut 2012/97/Gusp av den 17 februari 2012 om ändring av beslut 2011/101/Gusp om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (*EUT L 47, 18.2.2012, s. 50*)

Rådets genomförandebeslut 2012/124/Gusp av den 27 februari 2012 om genomförande av beslut 2011/101/Gusp om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (*EUT L 54, 28.2.2012, s. 20*)

BILAGA III: Uttalanden under 2012

Under 2012 gjordes totalt 597 uttalanden, inbegripet följande:

- **Uttalanden från den höga representanten på EU:s vägnar:** Avspeglar EU:s officiella ståndpunkt och görs med den höga representantens bemyndigande efter samråd med medlemsstaterna. När det inte föreligger någon officiell ståndpunkt, är det medlemsstaterna som, församlade i rådet, godkänner dessa uttalanden. Tredjeländer kan ansluta sig på uppmaning.
- **Uttalanden från den höga representanten:** Används oftast som svar på händelser som kräver en snabb reaktion från EU och görs med den höga representantens bemyndigande utan formellt samråd med medlemsstaterna.
- **Uttalanden från den höga representantens talesperson:** Används ofta som snabb reaktion från EU i fall då den höga representantens närvaro inte är nödvändig.
- **Lokala EU-uttalanden:** Används inom ramen för en viss lokal/regional fråga.

Fördelning per kategori

Kategori	Antal (procentandel inom parentes)
Uttalanden från den höga representanten på EU:s vägnar	62 (10 %)
Uttalanden från den höga representanten	253 (42 %)
Uttalanden från talespersonen	200 (34 %)
Lokala uttalanden	82 (14 %)
Summa	597

Geografisk fördelning

Region	Andel i procent
Afrika	18 %
Asien	15 %
Östeuropa/västra Balkan	19 %
Latinamerika	5 %
Nordafrika	16 %
Mellanöstern/Gulfstaterna	19 %
Multilateralt/Nordamerika	8 %

Tematisk fördelning

Kategori	Antal (procentandel inom parentes)
Mänskliga rättigheter	151 (25 %)
Val/reformer	96 (16 %)
Konflikter/stabiliseringsprocesser	151 (26 %)
Säkerhetsincidenter	53 (9 %)
Lyckönskningar/kondoleansbudskap	24 (4 %)
Icke-spridning	7 (1 %)
Övriga	111 (19 %)
Summa	597

Gemensamma uttalanden

Totalt **25** uttalanden från den höga representanten gjordes gemensamt med andra ledamöter av kommissionen

Kommissionsledamot Stefan Füle	21
Kommissionsledamot Andris Piebalgs	1
Kommissionsledamot Viviane Reding	
Kommissionsledamot Kristalina Georgieva	1
Kommissionsledamot Karel De Gucht	1
Kommissionsledamot Olli Rehn	1
Summa	25